

De Palestijnse kwestie in breder perspectief

*Een onderzoek naar context van de Palestijnse situatie
in mediaberichtgeving en kennis van het publiek*

De Palestijnse kwestie in breder perspectief

Een onderzoek naar context van de Palestijnse situatie in mediaberichtgeving en kennis van het publiek

Masterthesis

Marline Polman – 335893

335893mp@student.eur.nl

4 augustus 2011

Het Midden-Oosten Project

Projectcode: NR1

Begeleiders: dr. Nel Ruigrok, Joep Schaper & Kasper Welbers

Erasmus School of History, Culture and Communication

Master Media & Journalistiek/ Media & Maatschappij

Foto titelpagina: Afbeelding muurschildering in Jericho, Westelijke Jordaanoever. Gemaakt door Kim Boog tijdens de Israël-reis voor deze thesis, 8 april 2011. Foto bewerkt.

Samenvatting

Context is belangrijk om nieuws betekenis te geven, zonder achtergrondinformatie kunnen gebeurtenissen in de wereld namelijk niet in het juiste perspectief geplaatst worden door het publiek. Toch ontbreekt context vaak in het nieuws en dit kan verkeerde interpretaties van de actualiteiten tot gevolg hebben. In deze masterthesis wordt geanalyseerd of context van de Palestijnse situatie in de Nederlandse dagbladberichtgeving aanwezig is en hoe dit in relatie staat met de kennis van het publiek over deze kwestie. Drie thema's van de Palestijnse kwestie staan centraal: de bezetting, het vluchtelingenprobleem en de tweedeling. Deze onderwerpen zijn complex, echter noodzakelijke context om de huidige actualiteiten te begrijpen.

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het concept *framing*, met de nadruk op frame-setting en thematische nieuwsframes. De theorie wijst op het ontbreken van context bij conflictnieuws. Journalisten zijn huiverig in het bieden van achtergrondinformatie, vanwege de aanname dat het publiek niet geïnteresseerd is en ingewikkelde context niet kan bevatten vanwege de complexiteit. Het effect hiervan is dat het publiek niet over het totaal beeld beschikt en weinig kennis heeft van de achtergrond van een conflict. Acht landelijke dagbladen zijn onderzocht om vast te stellen in hoeverre context is opgenomen in de Nederlandse mediaberichtgeving over Palestina. De analyse is uitgevoerd door middel van automatische en handmatige inhoudsanalyses. Vervolgens zijn de resultaten vergeleken met kennis van het publiek van de context-thema's, gemeten aan de hand van een survey.

Uit het onderzoek blijkt dat alle context-thema's aandacht krijgen in de Nederlandse media. De bezetting komt het meest voor in de dagbladen en dit onderwerp is ook het beste bekend bij het publiek. Dit toont het media-effect van context op kennis. Sterker nog, de respondenten weten in verhouding meer dan dat de media hen bieden aan informatie. De aanname dat het publiek context niet kan bevatten of niet geïnteresseerd is, is onjuist. De lezers worden onderschat door de journalisten. De Palestijnse tweedeling is een heel actueel thema en krijgt bijna evenveel aandacht in de kranten als de bezetting. Het publiek heeft echter verhoudingsgewijs veel minder kennis over dit onderwerp. Dit is opvallend, context in de media wordt niet overgenomen door het publiek. Het blijkt dat de respondenten wel een vereenvoudigd idee hebben bij dit onderwerp, maar niet over de volledige informatie beschikken. Dit duidt erop dat dit thema te complex is om te bevatten en dat meer uitleg nodig is in de dagbladen om de kennis over te brengen. Het derde thema, het

vluchtelingenprobleem, krijgt de minste aandacht in de dagbladen. Tevens beschikt het publiek over de minste kennis van dit thema. Dit duidt wederom het media-effect, weinig berichtgeving betekent weinig kennis. Dit thema verdient een hogere mate van aandacht in de dagbladen om een volledig beeld over te brengen van de Palestijnse situatie.

Met deze resultaten toont dit onderzoek de invloed van mediaberichtgeving op het publiek en tevens de beperking; immers niet alle informatie wordt simpelweg overgenomen. Daarnaast bieden de uitkomsten kansen voor de media hun taak als informatievoorzieners van het publiek te verbeteren en het maatschappelijke debat over het Israëliësch-Palestijns conflict van de juiste middelen te voorzien.

Voorwoord

Het maken van de thesis was niet zomaar een afronding van de master, het was een avontuur. Met de hele projectgroep zijn we voor de scriptie naar Israël en de Palestijnse Westoever gegaan en het was een reis om nooit te vergeten. Het was indrukwekkend, confronterend, verdrietig en leerzaam. De situatie van dichtbij meemaken is heel anders dan het nieuws erover te volgen. De impact van de context die ik onderzoek in deze thesis zagen we daar in het echt. Vooral de aanwezigheid van de muur, de nederzettingen, de gevolgen van de annexaties en de mitrailleurs in de armen van tieners, maakte diepe indruk. Spelen met kinderen wiens dorp binnenkort gesloopt en geannexeed wordt of spreken met jongeren die het normaal vinden om te schuilen voor raketaanvallen uit Gaza, geeft een hele andere kijk op dit conflict.

Voor deze ervaring moet ik alle reisgenoten bedanken, Janet Takens, Vereniging Trustfonds Erasmus Universiteit Rotterdam en in het bijzonder Nel Ruigrok. Zonder haar regelkunsten was de reis toch anders verlopen. Daarnaast wil ik Nel, Kasper en Joep bedanken voor de begeleiding van de scriptie, ze hebben ons flink uitgedaagd. Dat leverde veel scriptiestress op, maar ook resultaat. Zonder de bijstand van Kim, Anique en Laurens was het niet gelukt en natuurlijk ook niet zonder de hulp van Stéphanie en Willem.

Voldaan kan ik terugkijken op twee jaar weer terug in de schoolbanken, nu is het tijd voor het echte werk.

Marline Polman

Rotterdam, 4 augustus 2011

Inhoudsopgave

Figuren- en tabellenlijst	ix
1. Inleiding	10
1.1 Relevantie	11
1.2 Opzet thesis	13
2. De Palestijnse kwestie in historisch kader	14
2.1 De bezetting.....	14
2.1.1 De vlucht naar Palestina.....	14
2.1.2 Van Palestina naar bezetting.....	15
2.1.3 Opstand en vrede	17
2.2 De Palestijnse tweedeling.....	19
2.2.1 Politieke strijd: Fatah en Hamas.....	19
2.2.2 Israëliisch beleid.....	21
2.3 Het vluchtelingenprobleem	24
2.4 Context in dit onderzoek	24
3. Theoretisch kader	25
3.1 Context in het nieuws.....	26
3.2 Nieuwsframes	26
3.2.1 Frame-building.....	27
3.2.2 Context in het nieuwsframe.....	28
3.2.3 Context bij conflictnieuws.....	28
3.2.4 Palestijnen in het nieuws	30
3.2.5 Verschil tussen dagbladen	31
3.3 Frame-setting	31
3.3.1 Het effect van context op het publiek.....	33
3.3.2 Beperkingen effect van context in het nieuws	35
3.4 Beantwoording centrale onderzoeksvraag.....	35

4. Methode	36
4.1 Onderzoeksmateriaal	36
4.1.1 Onderzoekperiode	37
4.1.2 Onderscheid tussen dagbladen	37
4.2 Automatische inhoudsanalyse	38
4.2.1 Operationalisatie	38
4.3 Handmatige inhoudsanalyse	41
4.3.1 Intercodeurbetrouwbaarheid	43
4.4 Survey.....	43
4.4.1 Operationalisatie	45
4.5 Bespreking resultaten.....	47
5. Resultaten.....	48
5.1 De bezetting.....	48
5.1.1 Relaties binnen bezettingscontext: bezetter of bezet	50
5.1.2 De bezetting als thematisch frame in de media	51
5.1.3 Het publiek	52
5.1.4 Kennis van de bezetting	53
5.1.5 De bezetting media en publiek.....	56
5.2 Het vluchtelingenprobleem	57
5.2.1 Het vluchtelingenprobleem als thematisch frame in de media.....	59
5.2.2 Kennis van het vluchtelingenprobleem.....	60
5.2.3 Het vluchtelingenprobleem media en publiek.....	63
5.3 De Palestijnse tweedeling.....	63
5.3.1 Het onderscheid tussen de situaties	65
5.3.2 De tweedeling als thematisch frame in de media.....	67
5.3.3 De kennis van de tweedeling	68
5.3.4 De tweedeling media en publiek	71
6. Conclusie & discussie	72
6.1 Gevolgen voor spanningsveld media en publiek.....	74
6.2 Reflectie en vervolgonderzoek	75

Literatuur	77
Israël-reis als bron, 5-13 april 2011	84
Bijlage A - Zoektermen automatische inhoudsanalyse	86
Bijlage B - Codeboeken handmatige inhoudsanalyses	89
Bijlage C - Intercodeurbetrouwbaarheid.....	94
Bijlage D - Survey.....	95
Bijlage E - Resultaat statistische analyses.....	98

Figuren- en tabellenlijst

Figuur 2.1: Verdeling Palestina over tijd (BBC, 2009b).....	16
Figuur 2.2: Verdeling Westoever in zones, checkpoints en veiligheidsmuur (VN, 2010a)	22
Figuur 3.1: Framing model (De Vreese, 2005a: 51)	26
Figuur 5.1: Verloop over tijd bezettingscontext in percentages.....	49
Figuur 5.2: Relatie media – publiek bezettingscontext	53
Figuur 5.3: Relatie media – publiek contextcategorieën bezetting.....	54
Figuur 5.4: Antwoordcategorieën bezetter in percentages (N=264)	55
Figuur 5.5: Relatie media – publiek bezetter	56
Figuur 5.7: Relatie media – publiek vluchtelingencontext	60
Figuur 5.8: Antwoordcategorieën vluchtelingen in percentages (N=264).....	61
Figuur 5.9: Relatie media – publiek contextcategorieën vluchtelingenprobleem.....	62
Figuur 5.10: Verloop over tijd tweedelingcontext in percentages.....	66
Figuur 5.11: Relatie media – publiek tweedelingcontext.....	68
Figuur 5.12: Relatie media – publiek contextcategorieën tweedeling.....	69
Tabel 4.1: Gemiddeld bereik dagbladen en artikelen in onderzoeksperiode.....	37
Tabel 4.2: Operationalisatie bezettingscontext	39
Tabel 4.3: Operationalisatie vluchtelingencontext	39
Tabel 4.4: Operationalisatie tweedeling, situatie per gebied	40
Tabel 4.5: Operationalisatie tweedeling, onderscheid tussen gebieden.....	43
Tabel 5.1: Bezettingscontext per frame in percentage en gemiddelde	48
Tabel 5.2: Relatie bezetting in aantal artikelen en significantie	51
Tabel 5.3: Dagbladverdeling onder de respondenten	52
Tabel 5.4: Vluchtelingencontext per frame in percentage en gemiddelde.....	57
Tabel 5.5: Contextcategorie per Palestijnse situatie, gemiddelde en significantie verschil.....	64
Tabel 5.6: Onderscheid op contextcategorie in aantal artikelen en percentage	65

1. Inleiding

JERUZALEM - Palestijnse militanten in de Gazastrook hebben meer dan vijftig raketten op Israël afgevuurd. Het is het grootste spervuur in twee jaar. Twee Israëliërs raakten lichtgewond. Bij tegenaanvallen van Israël kwam één Hamas-militant om het leven en raakten vier burgers gewond. Het geweld komt op een moment dat er steeds luider tot verzoening tussen de door het Westen gesteunde Palestijnse president Mahmoud Abbas en zijn rivalen van Hamas wordt opgeroepen (Algemeen Dagblad, 21-03-2011).

Een regulier nieuwsbericht over het Israëlisch-Palestijns conflict. Om dit korte artikel echter te begrijpen, is kennis nodig van de achtergrond van de Palestijnse situatie die dit nieuws in perspectief plaatst en betekenis geeft. Zo lijkt het geweld tussen Hamas en Israël onbegrijpelijk zonder informatie over de Israëlische bezetting van de Palestijnen sinds 1967. Het volk heeft geen eigen staat en valt onder een militair regime met controle op de economie, watertoevoer en bewegingsvrijheid (Gordon, 2008). Volgens Janssen (2009) is de bezetting de aanleiding voor de oprichting van Hamas en de oorzaak van hun strijd tegen Israël.

Daarnaast biedt kennis van het vluchtelingenprobleem inzicht in dit nieuws. Sinds 1948 leven veel Palestijnen in vluchtelingenkampen of in ballingschap, vooral in de Gazastrook. De leefomstandigheden in deze kampen zijn slecht (Morris, 2001; Gordon, 2008). Als gevolg hiervan zijn volgens Gordon (2008) de vluchtelingenkampen de geboorteplek van toekomstige militanten en Hamas-leden. Deze context biedt perspectief over de achtergrond van Hamas-strijders en de aanleiding van het geweld vanuit de Gazastrook beschreven in het nieuwsbericht.

De laatste zin in het artikel van het *Algemeen Dagblad* noemt de strijd tussen Hamas en president Abbas. Om het belang van dit nieuws te begrijpen in relatie tot het hele bericht en het conflict, is kennis nodig van de huidige tweedeling van de Palestijnen. Het volk is verdeeld tussen de Palestijnse gebieden de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever. Door een strijd tussen Hamas en Fatah heeft elk gebied een eigen politieke autoriteit: Hamas in Gaza en Fatah in de Westoever met Abbas als politiek leider. Enkel de Fatah-regering wordt internationaal erkend (Gordon, 2008) en Hamas wordt als terroristische organisatie beschouwd (BBC, 2009a). Deze politieke verdeeldheid is volgens The International Crisis Group (2010) een belemmering voor het vredesproces: er is geen centrale leider die spreekt voor het hele Palestijnse volk. Er wordt in de media en door politici zelfs gesproken over

een drie-staten oplossing, in plaats van twee staten (Bolton, 2009). Daarom is de Palestijnse tweedeling van belang voor alle actuele gebeurtenissen binnen het conflict en ook de strijd tussen Hamas en Israël beschreven in het bovenstaand nieuwsbericht.

De bezetting, het vluchtelingenprobleem en de tweedeling zijn context-thema's die perspectief bieden over de achtergrond en aanleiding van het nieuws over het Israëlisch-Palestijnse conflict en de Palestijnse situatie. Op deze wijze geeft context betekenis aan het nieuws. Het is de taak van de media deze achtergrondinformatie te bieden, omdat nieuws van belang is voor de kennis van het publiek over wat er plaats vindt in de wereld (Gamson, Croteau, Hoynes & Sasson, 1992; Tuchman, 1978). De redactie van de *Chicago Tribune* noemt dit: 'Helping people master their world through knowledge' (Fuller, 1996: 194).

Achtergrondinformatie is nodig om de totale situatie waarin een nieuwsevent plaats vindt te begrijpen en te interpreteren. Vooral bij buitenlandse kwesties, omdat het publiek hier vaak weinig kennis over heeft en afhankelijk is van de media om geïnformeerd te worden (Malek & Wiegand, 1997).

Op het gebied van de Palestijnse kwestie kan echter afgevraagd worden of context wel aandacht krijgt in de berichtgeving. Volgens Guus Valk (interview in Neve Shalom, 7 april 2011), correspondent in Israël voor het *NRC Handelsblad*, is ingewikkelde achtergrond soms niet toelaatbaar. Het is te complex om in de krant te plaatsen, zoals het militaire bestuur over de Palestijnen. Rolf Bos van *de Volkskrant* beaamt dit. "In 600 woorden kan je nou eenmaal niet uitleggen wat de situatie is. Alles past niet in één artikel" (interview in Jeruzalem, 12 april 2011). Een dilemma dat vraagt om onderzoek naar hoe de Nederlandse media omgaan met context van de Palestijnse kwestie en wat de kennis van het publiek is naar aanleiding van het nieuws over de Palestijnen. De volgende onderzoeksvraag is hierbij geformuleerd:

In hoeverre wordt context geboden over de Palestijnse kwestie in de Nederlandse dagbladen en hoe staat dit in relatie tot de kennis van het publiek?

1.1 Relevantie

De bovengenoemde spanning tussen de noodzaak van het bieden van context en de reacties van de correspondenten van *de Volkskrant* en het *NRC Handelsblad*, wijzen op een maatschappelijke relevantie van dit onderzoek. De resultaten van deze thesis bieden inzicht

in hoe journalisten hun hoofdtaak vervullen als voorziener van informatie over belangrijke kwesties in de wereld (Silverstone, 2007). De verantwoordelijkheid om mensen te informeren is aan journalisten toebedeeld, omdat nieuwsmedia het referentiekader van het publiek construeren waarmee het kwesties en gebeurtenissen interpreteert en bediscussieert. Het publieke debat wordt op deze wijze gestimuleerd. De kwaliteit van dit debat is daarom afhankelijk van de geboden informatie in de media (Tuchman, 1978: ix). Dit is vooral het geval bij buitenlandse kwesties zoals het Midden-Oosten; het westerse publiek heeft over het algemeen weinig kennis van niet-westerse volken en is daarom afhankelijk van de media voor informatie. Hoe minder kennis, hoe groter de afhankelijkheid (Malek & Wiegand, 1997). Zonder geboden context over de Palestijnse kwestie, kan het publiek geen goed oordeel vellen over de situatie. Philo en Berry (2004) stellen dat een gebrek aan context in het nieuws tot verkeerde interpretaties leidt van het conflict. De respondenten in hun onderzoek omschrijven het geweld als 'bad neighbours' (Philo & Berry, 2004: 221) of onverklaarbaar. Ze begrijpen de verschillende perspectieven niet, vooral het perspectief van de Palestijnen. Het nieuws wordt voor het publiek allemaal 'mumble-jumble' (Philo & Berry, 2004: 240) en daardoor verliezen mensen interesse (Perry, 1990).

Het belang van context in de berichtgeving voor het publieke debat blijkt uit eerder onderzoek naar de mediaverslaggeving over de genocide in Rwanda. De achtergrond van het conflict werd door de westerse media beschreven als een stammenstrijd en een uitbarsting van haat in een land in chaos. De juiste politieke en maatschappelijke context, zoals de georganiseerde machtsstrijd, werd niet belicht (Melvern, 2007; Philo, 2001). Volgens Melvern (2007) had deze wijze van berichtgeving onverschilligheid tot gevolg. Melvern (2007) legt dan ook de relatie tussen het gebrek aan context in de media en het ontbrekende maatschappelijke debat om in te grijpen in Rwanda. Dit voorbeeld toont het belang van onderzoek naar context in mediaberichtgeving over conflicten. Tevens de noodzaak van reflectie voor de journalistiek van de wijze van berichtgeving over het Israëliësch-Palestijns conflict en het effect van deze berichtgeving op het publiek, zoals dit onderzoek biedt.

Dit onderzoek heeft tevens wetenschappelijke relevantie, omdat de resultaten een aanvulling bieden op analyses naar hoe het publiek omgaat met context in het nieuws over complexe situaties in een niet-westerse cultuur. Er is bestaande literatuur over de Palestijnen als 'de ander' en het effect op publiekspceptie (Parfitt & Egorova, 2007), tevens is onderzoek gedaan naar de context die wordt geboden bij de Palestijnse situatie (Ackerman,

2001; Friel & Falk, 2007; Philo, Gilmour, Gilmour, Rust, Gaskell & West, 2003; Philo & Berry, 2004). Onderzoek naar de achtergrond over de tweedeling van de Palestijnen als context in het nieuws en hoe het publiek hier mee omgaat, is echter nog niet eerder onderzocht.

1.2 Opzet thesis

Deze thesis bestaat uit twee delen: een analyse van context in de Nederlandse dagbladen van de Palestijnse situatie en onderzoek naar kennis van het publiek van deze achtergrondinformatie. In de inleiding is de context van de Palestijnse kwestie al kort geïntroduceerd, in het historisch kader zal deze achtergrond van het conflict verder uiteengezet worden. Vervolgens komen relevante theorieën aan bod op het gebied van context in het nieuws en media-effecten in het theoretisch kader. Dit wordt aangevuld met relevante onderzoeken op het gebied van het Israëlisch-Palestijns conflict. Op basis van deze theorie worden de deelvragen en hypotheses geformuleerd. In hoofdstuk 4 worden de gehanteerde methoden toegelicht en verantwoord. Vervolgens worden de resultaten beschreven, grafisch weergegeven en geanalyseerd in het volgende hoofdstuk. Naar aanleiding hiervan kan een conclusie getrokken worden, deze komt aan bod in hoofdstuk 6. In de bijlagen zijn de zoektermen voor de automatische analyses terug te vinden, de codeboeken voor de handmatige analyses en de survey voor het publieksonderzoek. Tevens de intercodeurbetrouwbaarheid en resultaten van statistische toetsen die te groot zijn om in de lopende tekst op te nemen.

2. De Palestijnse kwestie in historisch kader

Om inzicht te krijgen in de achtergrond van de Palestijnse kwestie worden in dit hoofdstuk drie belangrijke context-thema's beschreven: de bezetting, het vluchtelingenprobleem en de Palestijnse tweedeling. Deze onderwerpen staan centraal, omdat zij tot de huidige situatie in het conflict hebben geleid en nog steeds van belang zijn voor de actuele kwestie. Om nieuws over de Palestijnse situatie in perspectief te plaatsen en te begrijpen, is kennis van deze thema's noodzakelijk. De achtergrondinformatie in dit historisch kader vormt tevens de basis van de operationalisatie van de thema's.

2.1 De bezetting

De bezetting is al ruim vijftig jaar context van de Palestijnse kwestie. De achtergrond van de bezetting begint voor dit onderzoek bij de komst van de joodse bevolking naar Palestina en de oprichting van de staat Israël.

2.1.1 De vlucht naar Palestina

Eind 19^e eeuw werd in Europa het leefklimaat voor joden steeds onaangener door het groeiende antisemitisme en de beruchte pogroms in Rusland, die plaatsvonden tussen 1881-1884. Een deel van de joodse bevolking gaf gehoor aan de oproep van een nieuwe zionistische beweging om terug te keren naar het heilige land. Deze plek was het gebied Palestina, dat onder het Ottomaanse Rijk viel. Het land werd in 1881 bewoond door 400 duizend moslims, dertien tot twintig duizend joden en 42 duizend christenen (Morris, 2001), die relatief in vrede naast elkaar leefden (Janssen, 2009).

Onder leiding van de zionistische leiders Theodor Herzl en Chaim Weizman, kwamen begin 20^e eeuw bijna 100 duizend Europese joden naar Palestina (Bregman in Philo & Berry, 2004: 7) onder de slagzin: 'A land without people for a people without land' (Philo & Berry, 2004: 4). De nieuwe immigranten kochten land op van grootgrondbezitters en de Palestijnse boeren die leefden op deze grond werden vaak hun land uitgezet. In deze periode groeide de vijandigheid tussen de zionisten en de Arabieren door het wederzijdse onbegrip voor elkaars cultuur en gebruiken en de angst bij de Palestijnen om hun land te verliezen (Morris, 2001; Philo & Berry, 2004). Deze vijandigheid escaleerde in geweld, zoals de Arabische opstand tussen 1936 en 1939 (Morris, 2001).

De joodse populatie in Palestina breidde zich in de jaren veertig uit als gevolg van de Holocaust. Veel joden vluchtten voor het geweld en overlevenden van de oorlog die tijdelijk waren ondergebracht in opvangkampen, konden of wilden niet naar huis en vertrokken ook naar Palestina (Philo & Berry, 2004). Deze ontwikkeling zou leiden tot de verdeling van Palestina en de oprichting van Israël.

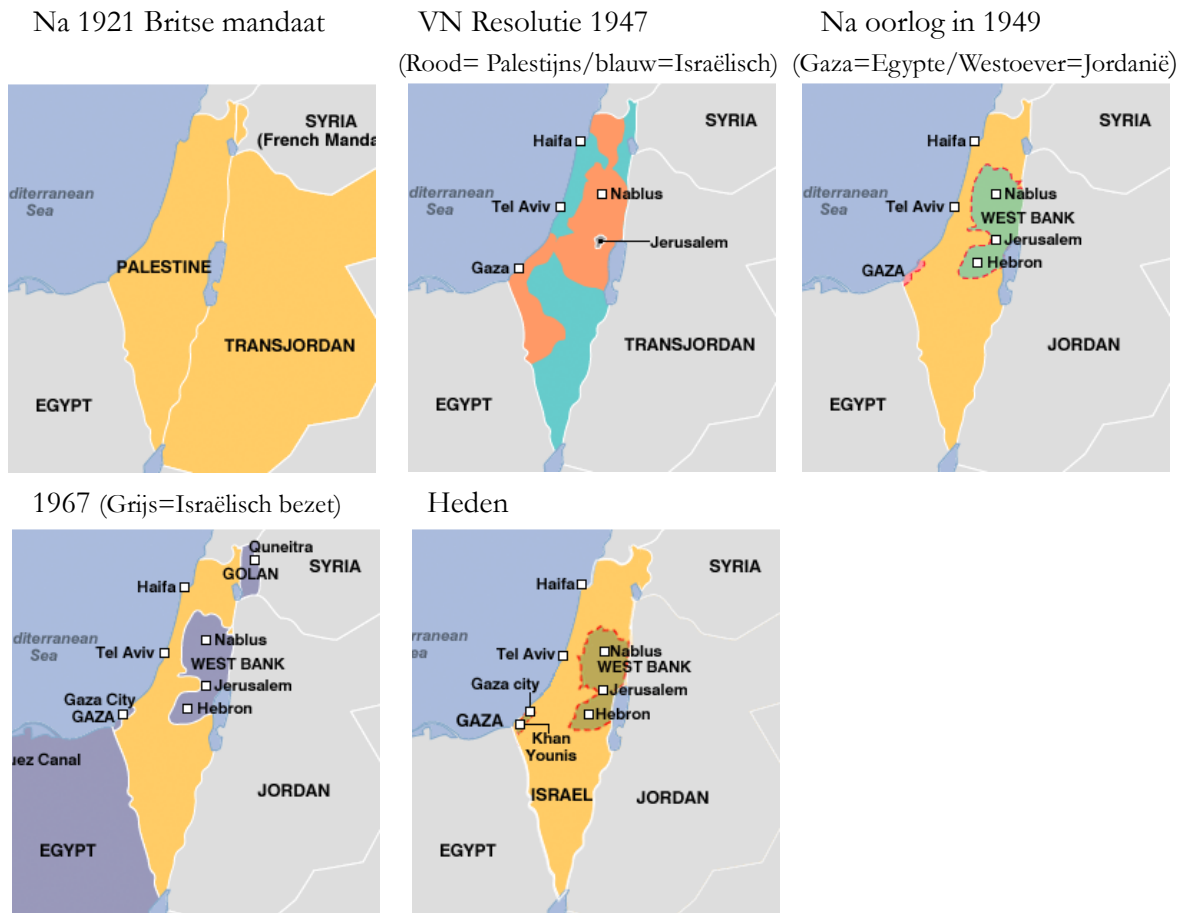
2.1.2 Van Palestina naar bezetting

Al ver voor het uitroepen van de staat Israël in 1948 werden plannen en afspraken gemaakt voor de verdeling van Palestina in een joods en Arabisch gedeelte. In 1917 maakte Groot-Brittannië haar steun voor een joodse staat in Palestina expliciet met de Balfour Declaratie (Friel & Falk, 2007; Philo & Berry, 2004). Na de Eerste Wereldoorlog werd duidelijk hoe belangrijk deze Britse steun was voor de stichting van Israël, toen Engeland zeggenschap kreeg over het gebied Palestina. De Britten deelden het land in 1921 in tweeën (afgebeeld in Figuur 2.1): Transjordanië aan de oostkant van de Jordaan, en het Palestijnse Mandaat aan de andere kant van de rivier (Philo & Berry, 2004). Dit laatste was het gebied dat wij nu kennen als Israël en de Palestijnse gebieden. In 1947 besloten de Britten het mandaat over te dragen aan de Verenigde Naties. De VN stelden vervolgens het verdeelplan op in resolutie 181, dat bepaalde dat het land ongeveer gelijk verdeeld werd onder de Palestijnse en joodse bewoners, met Jeruzalem en Bethlehem onder apart VN-bestuur (Morris, 2001; Philo & Berry, 2004). Het besluit leidde echter tot een burgeroorlog, omdat beide kanten niet tevreden waren met de verdeling. De zionisten wonnen deze strijd en riepen op 14 mei 1948 de staat Israël officieel uit (Morris, 2001; Philo & Berry, 2004).

De uitroeping van de staat werd direct gevolgd door de eerste Arabisch-Israëliëse oorlog. Een leger met soldaten uit Jordanië, Egypte, Syrië, Libanon, Irak, enkele militairen uit Jemen, Saoedi Arabië en een aandeel Palestijnen, viel de nieuwe staat Israël van alle kanten aan. In februari 1949 werd een wapenstilstand gesloten (Morris, 2001), echter de oorlog had haar sporen nagelaten. Het Israëliësch grondgebied was na de strijd uitgebreid van 57 procent naar 78 procent van voormalig Palestina (Philo & Berry, 2004). Gaza werd na de wapenstilstand bezet door Egypte en de Westelijke Jordaanoever door Jordanië. De Palestijnse gemeenschap was uit elkaar gevallen, complete dorpen verwoest en rond de 700 duizend Palestijnen waren gevlucht naar de Westelijke Jordaanoever, de Gazastrook en omliggende landen, zoals Jordanië, Egypte, Libanon en Syrië. Dit was het begin van het

Palestijnse vluchtelingenprobleem (Lybarger, 2007; Morris, 2001). De gebeurtenissen tussen 1947 en 1949 worden door de Palestijnen de *nakba* genoemd, wat de catastrofe betekent (Friel & Falk, 2007:4; Zanotti, 2010).

Een volgende oorlog in 1967 bracht weer verandering in de kaart (zie Figuur 2.1): de Zesdaagse Oorlog. Israël bezette in 1967 naast de Golan Hoogte en de Sinai, de Gazastrook, de Westoever en Jeruzalem. Tijdens deze oorlog ontvluchtten rond de half miljoen Palestijnen het bezette gebied (UNISPAL, 2011). De bezetting door Israël werd door VN-resolutie 242 als onrechtmatig beschouwd, Israël moest zich terugtrekken. Het land nam de resolutie aan, echter zag in de tekst geen aanleiding om al het in bezit genomen gebied terug te geven. In plaats daarvan begon Israël met de bouw van nederzettingen in Gaza en de Westoever. Deze gang van zaken gaat in tegen het Vierde Verdrag van Geneve, artikel 49, dat bepaalt dat een bezetter de eigen bevolking niet in bezet gebied mag importeren (Friel & Falk, 2007; Philo & Berry, 2004).

Figuur 2.1: Verdeling Palestina over tijd (BBC, 2009b)

Als gevolg van de Zesdaagse Oorlog viel de Palestijnse bevolking onder Israëlische militaire bezetting, wat nog steeds het geval is. Deze bezetting betekende onder ander controle op water, elektriciteit, gezondheidszorg, onderwijs, veiligheid en economische activiteiten. Tevens hadden de Palestijnen voortaan overal vergunningen voor nodig, werd de bewegingsvrijheid beperkt en werden verplichte identiteitskaarten ingevoerd. Veel van deze beperkingen gelden nog steeds (Gordon, 2008:5).

2.1.3 Opstand en vrede

Vanaf begin jaren zestig groeide het nationaal bewustzijn van de Palestijnen en de wens voor een eigen democratische staat (Philo & Berry, 2004; Rubin, 1994; Zanotti, 2010). In deze periode begon ook de opstand tegen de Israëlische aanwezigheid. Dit gebeurde in de vorm van een politieke strijd onder leiding van de Palestijnse bevrijdingsorganisatie (PLO), en een gewelddadige geleid door Yasser Arafat en zijn Fatah-beweging. Het populaire Fatah nam eind jaren zestig echter de PLO over en zette Arafat aan het hoofd (Rubin, 1994). De PLO voerde terroristische acties uit op Israëlische doelen en het Israëlische leger sloeg terug (Rubin, 1994). Toch kreeg de PLO invloed binnen de VN, die in 1974 de strijd tegen een bezettende macht legitiem verklaarden en de oprichting voor een Palestijnse staat steunden (Farsoun & Zacharia, 1997). Dit leidde twee jaar later tot de eerste VN-resolutie voor de twee-statenoplossing. Deze werd echter afgewezen door de Verenigde Staten (Philo & Berry, 2004).

Na jaren van strijd tussen de PLO en Israël, groeide de onrust in de Palestijnse gebieden in 1987 uit tot een Palestijnse volksopstand in reactie op de bezetting: de Eerste Intifada (Gordon, 2008). De opstand begon in de Gazastrook, barstte vervolgens uit in de Westelijke Jordaanoever en duurde zes jaar (Janssen, 2009; Morris, 2001). De strijd kenmerkte zich door veel geweld en de opkomst van Hamas. De beweging was conservatief islamitisch en riep op tot de gewelddadige *jihad* om Palestina te bevrijden (Philo & Berry, 2004).

Ondanks de strijd, werd in 1988 een eerste stap naar vrede gezet: Arafat accepteerde de grenzen van Israël afkomstig uit de oorlog van 1949, de zogenaamde *green line* (Friel & Falk, 2007: 5). Tevens wees de PLO terroristisch geweld af (Friel & Falk, 2007; Zanotti, 2010). De jaren daarop leverden pogingen tot vredesonderhandelingen niets op, tot in 1993 het eerste document van de Oslo-akkoorden werd getekend: de Declaratie van Principes. In

dit document was een vijfjarenplan opgenomen die onder andere de terugtrekking uit Gaza en Jericho beschreef, de Palestijnse autoriteit meer bevoegdheden beloofde in delen van de Westelijke Jordaanoever en onafhankelijke verkiezingen. Dit betekende het einde van de Intifada (Philo & Berry, 2004).

De vredesonderhandelingen verliepen alles behalve soepel. Israël bleef nederzettingen bouwen in de Westoever, dat door de VN als illegaal werd verklaard in 1994. Er kwam echter geen bouwstop, tussen 1992 en 1995 steeg het aantal kolonisten van ruim zeventuizend naar boven de dertienduizend. Daarnaast bouwden de Israëliërs wegen enkel toegankelijk voor kolonisten en het leger, die de Westoever in aparte gebieden verdeelden. Toch vervolgden Arafat en Rabin de weg naar vrede en werd 26 procent van de Westelijke Jordaanoever overgedragen aan Palestijns bestuur. Echter het vredesproces kreeg een enorme klap toen in november 1995 Rabin werd vermoord door een joodse kolonist. Vervolgens kwam in 1996 de rechtse politicus Netanyahu aan de macht in Israël, die fel tegenstander was van het teruggeven van de bezette gebieden. Hiermee kwam een definitief einde aan een eventuele vrede (Philo & Berry, 2004).

In juli 2000 werd door Arafat en de toenmalig Israëliësch premier Barak, een poging gedaan de laatste onderhandelingen van de Oslo-akkoorden af te ronden. Deze Camp David-onderhandelingen liepen echter uit op onderlinge beschuldigingen in plaats van vrede. De mislukte vredesonderhandelingen werden op 28 september 2000 gevolgd door een bezoek van Israëliësch politicus Ariel Sharon aan de islamitisch heilige plek Al-Haram al-Sharif in Jeruzalem, de Tempelberg met de Al-Aqsa moskee. De Palestijnen zagen dit als een provocerende actie; Sharon was niet geliefd bij de Palestijnen vanwege een aanval op een Palestijns vluchtelingenkamp in Libanon in 1982. Zijn actie leidde daarom tot een golf van geweld en markeerde het begin van de Tweede Intifada, ook de *Al-Aqsa Intifada* genoemd (Morris, 2001; Philo & Berry, 2004).

De Tweede Intifada was een gewelddadig conflict. Het geweld leidde tot een gezamenlijk ingrijpen van de VS, de Europese Unie, Rusland en de VN. Zij stelden een vredesplan op in 2003, *Roadmap to peace*, op initiatief van de koning van Jordanië (Janssen, 2009). In dit plan staat onder meer de stichting van een eigen Palestijnse staat en complete vrede tussen de twee volken (Zanotti, 2010). Het plan werd niet zomaar geaccepteerd door de partijen, al had het wel de terugtrekking van Israël uit de Gazastrook in augustus 2005 tot gevolg, inclusief alle joodse nederzettingen. Dit markeerde het einde van de Tweede Intifada

(Janssen, 2009). Vrede tussen Israël en de Palestijnen leek echter in de jaren na 2005 verder weg dan ooit door de aanhoudende bezetting en gebeurtenissen die het Palestijnse volk verdeelden.

2.2 De Palestijnse tweedeling

De Palestijnen leven sinds de eerste Arabisch-Israëliëse oorlog verdeeld in de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever. Gaza ligt aan de kust en grenst aan Egypte, de Westoever ligt in het binnenland en grenst aan Jordanië. De gebieden vielen tussen 1949 en 1967 onder verschillend bestuur: Gaza onder Egyptische bezetting en de Westoever onder Jordaanse bestuur. Hierdoor ontstonden verschillende situaties. Als gevolg van politieke strijd en Israëlisch beleid is dit onderscheid tussen Gaza en de Westoever de laatste jaren groter geworden en kan momenteel gesproken worden van een tweedeling van de Palestijnen (Gordon, 2008).

2.2.1 Politieke strijd: Fatah en Hamas

De politieke strijd ten grondslag aan de tweedeling is het conflict tussen Fatah en Hamas. Al sinds de oprichting van Hamas in de jaren tachtig is er strijd met de PLO, waar Fatah de dienst uitmaakt (Gordon, 2008). Dit heeft uiteindelijk geleid tot de huidige situatie waarin de PLO de Westelijke Jordaanoever regeert en Hamas de politieke macht is van de Gazastrook.

Een grote tegenstelling tussen de partijen is de religieuze achtergrond. Hamas is een conservatief-soennitische beweging die streeft naar het invoeren van de *Sharia* (Janssen, 2009). De partij is ontstaan uit de Egyptische Moslims Broederschap, een religieuze en politieke organisatie die zich inzet voor de terugkeer naar de conservatieve islam en de stichting van een islamitische staat. De Broederschap was voornamelijk populair geworden onder de bevolking vanwege hun humanitaire werk, zoals het opzetten van scholen (Janssen, 2009). Gefrustreerd door de bezetting veranderde de beweging haar werkwijze en dit leidde tot de oprichting van Hamas in 1987 door Sheick Yassin. Hamas profileerde zich direct als een gewelddadige groepering in de Eerste Intifada, maar zette zich ook politiek en maatschappelijk in voor de Palestijnen. Toch bepalen de terroristische acties van de partij nu nog steeds het beeld van de organisatie, voornamelijk uitgevoerd door de militante afdeling: de Qassam-Brigades (Janssen, 2009). De organisatie werd door Israël in het begin als een positieve tegenhanger gezien van de seculiere en machtige PLO. Israël steunde Hamas

daarom financieel (Philo & Berry, 2004), tot aan 1989 (Milton-Edwards, 1999).

Fatah is juist seculier en liberaal-islamitisch. De partij is vooral geliefd in de Westoever en wordt financieel gesteund door Syrië en Irak. De guerrillabeweging Fatah is ontstaan vanuit het Palestijns nationalisme (Lybarger, 2007). Een aantal studenten en intellectuelen van de universiteit in Caïro, onder leiding van Yasser Arafat, richtte de organisatie op in 1959. Israël deed alles in haar macht om de groepering te bestrijden, waardoor Fatah moest opereren vanuit het buitenland. Eerst in Jordanië en eind jaren zeventig in Libanon. In 1994 keerde de PLO terug naar de Palestijnse gebieden als de Palestijnse Autoriteit (PA). De regering kreeg diverse verantwoordelijkheden, zoals de politiemacht en onderwijs, maar was en is niet autonoom (Gordon, 2008).

De PLO kampte na de terugkeer in de Palestijnse gebieden met interne problemen, zoals besluiteloosheid, geweld en corruptie. Echter het leiderschap van Arafat zorgde voor acceptatie van de partij als PA. Deze positie veranderde door de mislukte vredesonderhandelingen en de dood van Arafat op 11 november 2004. De nieuwe leider Abbas was minder geloofwaardig en als gevolg groeide de aanhang van Hamas (Janssen, 2009; Zanotti, 2008). De populariteit van Hamas steeg wederom door de Tweede Intifada. Tijdens de opstand speelde Hamas een belangrijke rol in de aanvallen op Israël. De terugtrekking uit Gaza was voor veel Palestijnen het teken dat de gewapende strijd en de aanpak van Hamas had gewerkt. In 2006 won Hamas dan ook de Palestijnse parlementsverkiezingen (Janssen, 2009). Deze overwinning betekende een escalatie in de strijd tussen Hamas en Fatah; Fatah accepteerde de Hamas-regering niet. Hamas reageerde met een golf van geweld tegen Fatah-politici in de Gazastrook. Dit resulteerde in de complete overname van Hamas van het gebied op 14 juni 2007. In de Westoever werd vervolgens een regering onder leiding van Fatah opgezet, met Salam Fayyad als premier (Janssen, 2009).

De politieke verdeeldheid van de Palestijnen is belangrijke context van de huidige kwestie. Door de invloed van Hamas in de Gazastrook is de conservatieve islam de hoofdreligie in het gebied geworden (Morris, 2001). Palestijnen zelf beschrijven Gaza als conservatief, traditioneel of religieus, in tegenstelling tot de voornamelijk liberale Westoever (Lybarger, 2007). De VS en Israël accepteren Hamas niet als politieke autoriteit en onderhandelen enkel met de PLO. Dit heeft tot gevolg dat er geen leider is die spreekt voor het complete Palestijnse volk, een probleem voor het vredesproces (The International Crisis

Group, 2010). Echter politieke eenheid van de Palestijnen zou ook een probleem vormen voor het vredesproces, omdat Israël en de VS een Palestijnse autoriteit waarin Hamas is opgenomen niet accepteren (Zanotti, 2008). Op het moment van dit schrijven proberen Hamas en Fatah zich met elkaar te verzoenen.

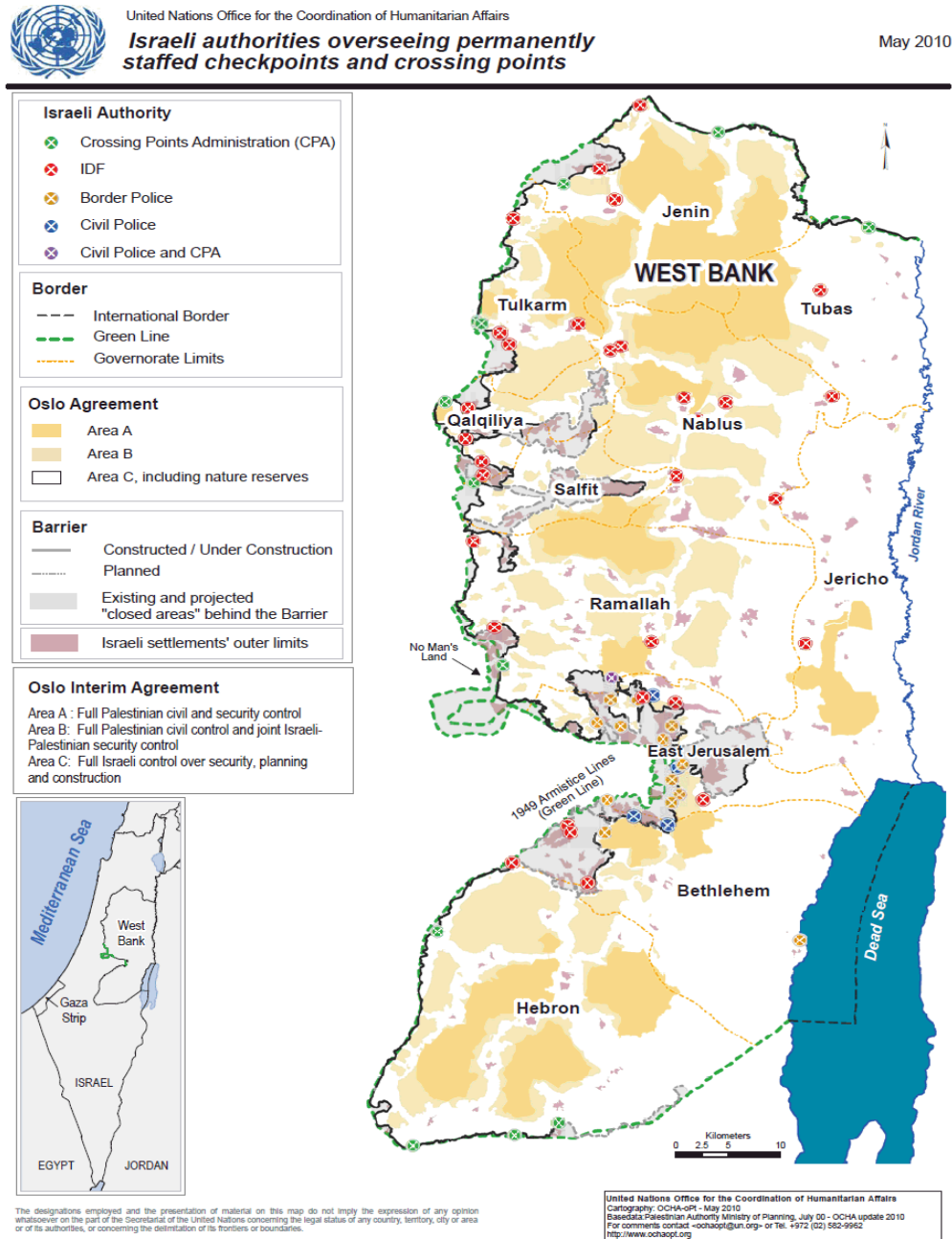
2.2.2 Israëliisch beleid

Niet alleen geografisch en politiek is momenteel sprake van een tweedeling van de Palestijnen, ook het verschillende Israëliische beleid heeft een verdeling binnen het volk veroorzaakt. In augustus 2005 trok het Israëliische leger zich terug uit de Gazastrook. Er is sindsdien geen sprake meer van een militaire bezetting en joodse nederzettingen in dit Palestijnse gebied (Janssen, 2009). Een groot verschil met het beleid voor de Westelijke Jordaanoever.

In 2002 begon Israël met de bouw van de veiligheidsmuur rondom de Westoever. Dit is een permanente afscheiding die bestaat uit elektrische hekken, wegen met patrouilles, diepe greppels en stukken met een betonnen muur (Gordon, 2008: 212). De afscheiding loopt niet exact over de grens, maar annexeert stukken van de Westoever bij Israël. Dit is te zien in Figuur 2.2. Het doel van het hek is volgens Israël om zelfmoordaanslagen tegen te gaan (Gordon, 2008; Philo & Berry, 2004), echter door de veiligheidsmuur kunnen veel mensen niet bij hun landbouwgrond, naar het ziekenhuis of naar school. In 2004 werd de bouw van de muur illegaal verklaard door de VN en het Internationaal Gerechtshof.

Niet alleen de muur beperkt de bewegingsvrijheid in de Westelijke Jordaanoever. Na de Tweede Intifada verscherpte Israël het beleid voor de Westoever aan de hand van avondklokken, checkpoints die voor onbepaalde tijd dichtgaan en reisvergunningen die worden ingetrokken (Gordon, 2008). De situatie in dit gebied wordt verder gekenmerkt door de vele nederzettingen. Deze zijn vanaf de jaren zeventig zo gebouwd dat zij de watervoorraden beheersen. Dit is problematisch voor de Palestijnse bevolking, omdat de economie voornamelijk uit agricultuur bestaat en daardoor is water noodzakelijk voor de welvaart (Philo & Berry, 2004). Eind 2006 waren er in totaal 200 nederzettingen met ruim 400 duizend inwoners in de Westoever. De dorpen zijn zwaar bewapend en worden beveiligd door het IDF, *Israël Defense Force*. De groeiende Israëliische aanwezigheid in de Westoever leidt tot confrontaties tussen de kolonisten en de Palestijnen (Friel & Falk, 2007; Zanotti, 2008). In november 2009 was er een tijdelijke bouwstop van de nederzettingen

(Zanotti, 2010), echter op dit moment wordt weer gebouwd in het gebied.

Figuur 2.2: Verdeling Westoever in zones, checkpoints en veiligheidsmuur (VN, 2010a)

Naast het beleid van nederzettingen heeft de verdeeldheid van de Westoever in de zones A, B en C impact op de leefomstandigheden in het gebied. In sector A heeft de Palestijnse Autoriteit volledige controle over de civiele instituties, dit gebied beslaat 17,2 procent van de Westoever. Sector B bestaat uit 23,8 procent van het land. Hier hebben de Palestijnen zelf de verantwoordelijkheid over de publieke orde, echter Israël gaat over de veiligheid. In sector C

heeft Israël de volledige controle over het gebied, dit bestaat uit 59 procent van het land (Gordon, 2008: 177). In Figuur 2.2 is de verdeling van het gebied in de zones duidelijk zichtbaar.

De situatie in de Gazastrook wordt gekenmerkt door een heel ander Israëliësch beleid. Ten eerste het einde van de bezetting en de nederzettingen in 2005. De tweede grote omslag in het beleid waardoor de leefomstandigheden in het gebied zijn veranderd in vergelijking met de Westoever, vond plaats na de overname van Hamas van de Gazastrook in 2007. Op dezelfde dag dat Hamas de politieke autoriteit werd van de Gazastrook, sloot het Israëliësch leger het gebied af. Dit heeft grote gevolgen voor de bevolking in het gebied (Janssen, 2009; VN, 2010b). De leefomstandigheden in Gaza worden al decennia gekenmerkt door armoede, overbevolking, slechte riolering, gebrekkige infrastructuur en geweld (Morris, 2001; Zanotti, 2010), vooral in de vluchtelingenkampen. In de Gazastrook is ruim twee derde van de bevolking geregistreerd als vluchteling en leeft één derde in een kamp (UNRWA, 2011). De situatie in het gebied is nijpend als gevolg van overbevolking. Al sinds de jaren tachtig is Gaza één van de meest dichtbevolkte gebieden ter wereld (Lybarger, 2007; UNRWA, 2011).

De problemen in het gebied worden verergerd door de internationale boycot van Gaza vanwege het Hamas-bestuur en de afsluiting van de grenzen door Israël (Janssen, 2009). Hierdoor mogen momenteel enkel noodzakelijke middelen het gebied in, waardoor de economie van Gaza stil staat. De mensen zijn afhankelijk van hulpgoederen en er bestaan smokkeltunnels naar Egypte om aan levensmiddelen te komen (VN, 2010b, Zanotti, 2010). Recentelijk is de grens met Egypte geopend als gevolg van een nieuw Egyptisch regime.

Na de overname van Hamas van de Gazastrook werd veel strijd gevoerd tegen Israël door middel van raketten op Israëliësch dorpen en steden (HIIK, 2008). Het geweld escaleerde tot een oorlog in december 2008 toen Israël *Operatie Cast Lead* lanceerde en Gaza aanviel. Ondertussen bleef Hamas raketten afvuren op Israël. Op aandringen van de VN werd in januari een wapenstilstand bereikt. De Gaza-oorlog had grote impact op het leven van de Palestijnen, er waren zeker 1400 mensen omgekomen en de infrastructuur van het gebied was vernietigd (HIIK, 2009). Op het moment van dit schrijven is de strijd tussen fracties uit Gaza en het Israëliësch leger verhevigd en dreigt een nieuwe Gaza-oorlog (Valk, 2011).

2.3 Het vluchtelingenprobleem

Naast de bezetting en de tweedeling wordt de huidige Palestijnse kwestie nog steeds gekenmerkt door het vluchtelingenprobleem. Dit probleem heeft zijn oorsprong in 1948, de nakba (UNISPAL, 2011). Op dit moment is 70 procent van de Palestijnen een vluchteling of intern verplaatst. Dit is het grootste en langstlopende vluchtelingenprobleem ter wereld (Human Rights Council, 2007). De VN zijn actief om het te bestrijden, onder de naam UNRWA: *United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East* (UNWRA, 2011). Volgens het UNWRA (2010) zijn er momenteel 4,8 miljoen Palestijnse vluchtelingen. Het grootste gedeelte hiervan, 42 procent, verblijft in Jordanië, tien procent in Syrië en negen procent in Libanon. 23 procent woont in de Gazastrook en slechts zestien procent in de Westelijke Jordaanoever (UNWRA, 2010). De verdeling van de Palestijnen over de verschillende gebieden wordt ook de Palestijnse diaspora genoemd (Farsoun & Zacharia, 1997).

Al in 1949 riepen de VN Israël op om de vluchtelingen terug te laten keren naar hun dorpen in resolutie 194. Israël weigerde dit (Farsoun & Zacharia, 1997). Het aantal intern verplaatsten onder de Palestijnen groeit nog steeds door het huidige Israëliësche beleid. Zo worden in Oost-Jeruzalem Palestijnse huizen en grond onteigend. En in de Westoever worden nederzettingen uitgebreid op Palestijns grondgebied, Palestijnse huizen en dorpen gesloopt, worden gebieden gesloten voor Palestijnen en mensen gedwongen uit hun huis gezet (VN, 2011). Het beruchtste voorbeeld is Hebron, waar duizend Palestijnse huizen zijn ontruimd omdat het gebied een gesloten zone is geworden voor Palestijnen (Human Rights Council, 2007).

2.4 Context in dit onderzoek

Zoals blijkt uit dit hoofdstuk heeft de huidige Palestijnse kwestie een complexe geschiedenis, waarbij de bezetting, het vluchtelingenprobleem en de huidige tweedeling centraal staan. Zij vormen voor dit onderzoek de context van de Palestijnse situatie. De achtergrond van deze context-thema's komt terug in de operationalisatie in het hoofdstuk Methode.

3. Theoretisch kader

De traditionele taak van nieuwsmedia is informatie bieden aan het publiek over gebeurtenissen buiten onze eigen leefwereld (Ruigrok, 2005). Media bieden niet alleen informatie, ze hebben ook effect op hoe mensen betekenis geven aan politieke en maatschappelijke kwesties (Gamson et al., 1992). Zo hebben nieuwsmedia invloed op wat mensen belangrijk vinden, dit is de *agenda-setting functie* van de massamedia. Bepaalde kenmerken van het nieuws die door de pers telkens weer benadrukt worden, zijn van invloed op wat het publiek belangrijk vindt. Hoe meer mediaberichtgeving, hoe hoger het onderwerp op de agenda van de burger komt te staan (McCombs & Shaw, 1972).

Naast het belang van een kwestie, hebben media invloed op hoe een onderwerp wordt geïnterpreteerd, dit heet *framing* (Scheufele & Tewksbury, 2007). Tuchman (1978:1) beschrijft dit concept aan de hand van de vergelijking van het nieuws met een raam dat uitkijkt op de wereld. Door dit raam leren mensen over andere landen en volken. Op deze wijze vormt het nieuws de kennis van het publiek over de wereld. Echter niet alles past in het uitzicht van het raam, er moet een selectie gemaakt worden wat er van de realiteit getoond wordt en vanuit welk perspectief (Tuchman, 1978). Deze keuzes hebben invloed op de betekenis van het nieuws en hoe het publiek de boodschap interpreteert. Dit proces wordt framing genoemd (Entman, 1993). Aan de hand van framing kunnen gebeurtenissen in de wereld begrijpelijk worden gemaakt voor het publiek (Valkenburg, Semetko & De Vreese, 1999). Entman (1993: 52) heeft de volgende definitie van framing opgesteld:

To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation for the item described.

Framing is een proces dat het tot stand komen van frames aan de productiekant van het nieuws omvat, *frame-building*, en het effect van framing op hoe het publiek betekenis geeft aan de mediatekst, *frame-setting* (Scheufele, 1999; De Vreese, 2005a). Echter frames zijn ook in het nieuws te vinden, dit zijn *nieuwsframes* (Entman, 1993; De Vreese, 2005a). De Vreese (2005a) heeft het volgende model van framing opgesteld, waarin het proces en nieuwsframes zijn opgenomen.

Figuur 3.1: *Framing model* (De Vreese, 2005a: 51)

Deze thesis richt zich op het frame-setting proces en nieuwsframes door te analyseren in hoeverre context hierin is opgenomen.

3.1 Context in het nieuws

Context is een belangrijk onderdeel van het nieuws, omdat het betekenis geeft aan de gebeurtenis en het in een breder perspectief plaatst (Fuller, 1996; Ruigrok, 2005). Context in het nieuws is van belang voor het publiek; mensen willen kennis, geen losse feiten (Fuller, 1996: 194). Volgens Van Dijk (1985) is context een vorm van achtergrondinformatie. Achtergrondinformatie is een categorie in een nieuwstekst die niet over de gebeurtenis zelf gaat, maar de lezer 'algemene, historische, politieke en maatschappelijke context' (Van Dijk, 1985: 87) bij het nieuws biedt. Context definieert Van Dijk (1985) als het grotere plaatje waarin het nieuws heeft plaatsgevonden. Daarnaast onderscheidt hij twee andere soorten achtergrondinformatie: geschiedenis die de lezer een historisch perspectief biedt bij het nieuws, en voorafgaande gebeurtenissen die gerelateerd zijn aan de actualiteit. Deze drie soorten achtergrond zijn echter lastig van elkaar te onderscheiden (Van Dijk, 1985), zo kan de Gaza-oorlog in een nieuwsbericht historisch perspectief, context of een voorafgaande gebeurtenis zijn. Daarom wordt in dit onderzoek voor context de definitie van achtergrondinformatie gehanteerd en wordt geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten achtergrond.

3.2 Nieuwsframes

In deze thesis wordt geanalyseerd of context is opgenomen in het nieuwsframe. Een nieuwsframe geeft betekenis aan de tekst. Het beperkt het echter ook doordat een alternatief frame dat een ander perspectief belicht, buiten beschouwing wordt gelaten (Tuchman, 1978; Entman, 1993). Een nieuwsframe kan gedefinieerd worden als: 'A central organizing idea for making sense of relevant events, suggesting what is at issue' (Gamson & Modigliani, 1989:3).

De constructie van het nieuwsframes vindt plaats tijdens het frame-building proces (Scheufele, 1999).

3.2.1 Frame-building

Frame-building is het productieproces van een nieuwsbericht (Scheufele, 1999). Diverse elementen zijn van invloed op deze productie. Shoemaker en Reese (1996) noemen vijf factoren die invloed hebben op de inhoud van het nieuws, dit is het *hierarchy of influences model*. Ten eerste het ideologische niveau, waar de ideologie van de cultuur van belang is (Van Dijk, 1985; Shoemaker & Reese, 1996). Vervolgens het extramedia niveau, waar elites en belangengroeperingen van invloed zijn op het frame. De derde factor is het organisatie niveau, de organisatie van de krant, de doelgroep en de concurrentiestrijd met andere media spelen hier een rol (Shoemaker & Reese, 1996).

Het mediaroutine niveau komt als vierde. Conventies op het gebied van bronselectie, informatiegaring en nieuwswaarden vallen hieronder (Shoemaker & Reese, 1996). Galtung en Ruge (1965) stellen na een analyse van nieuwsberichtgeving vast dat gebeurtenissen aan bepaalde eisen moeten voldoen om het nieuws te halen, dit zijn nieuwswaarden. Harcup en O'Neill (2001) hebben deze eisen voor nieuws vertaald naar de moderne berichtgeving en komen tot de volgende tien factoren: elite, sterren, entertainment, verrassing, slecht nieuws, goed nieuws, omvang, relevantie, vervolg verhaal en media-agenda (Harcup & O'Neill, 2001: 279). Gebeurtenissen die aan deze voorwaarden voldoen, hebben een grotere kans het nieuws te halen.

Op het mediaroutine niveau is tevens de conventie van de structuur van het nieuwsbericht van belang voor de constructie van het nieuwsframe (Shoemaker & Reese, 1996). Een nieuwsbericht is gestructureerd volgens de regels van relevantie: het belangrijkste komt eerst en staat in de headline. Achtergrondinformatie komt over het algemeen als laatst in de tekst. Op deze manier is het nieuwsbericht oprolbaar; indien het te lang is, kan de context verwijderd worden en blijven de belangrijkste nieuwsfeiten over (Van Dijk, 1985).

Als laatste in het *hierarchy of influences model* komt het individuele niveau. Hieronder vallen bijvoorbeeld de persoonlijke opvattingen van de journalist zelf (Van Dijk, 1985; Shoemaker & Reese, 1996).

Naast de vijf factoren van Shoemaker en Reese (1996), is de inschatting van het niveau van de doelgroep een belangrijke invloed op het toevoegen van context in het

nieuwsframe. Journalisten nemen aan dat het publiek ingewikkelde achtergrond niet begrijpt, daarom simplificeren zij complexe situaties. Hoe minder kennis wordt verwacht bij het publiek, hoe groter de kans op simplificatie van het onderwerp (Malek & Wiegand, 1997). Tevens worden om deze reden ingewikkelde en voortdurende situaties in het geheel gemeden in de berichtgeving. Journalisten vrezen dat het publiek complexe informatie niet zal begrijpen en zich er daarom ook niet voor zal interesseren. Uit deze overwegingen wordt liever over simpele gebeurtenissen bericht zonder complexe achtergrond (Moeller, 2006). Uit onderzoek van Chouliaraki (2008) blijkt dan ook dat nieuws voornamelijk uit *adventure news* bestaat. Dit zijn berichten die enkel uit feiten bestaan, een actuele gebeurtenis als een geïsoleerd moment representeren en geen aandacht besteden aan de context. Niet alleen het publiek is te verwijten voor een gebrek aan context in de media, investering in tijd en geld zijn ook belangrijke redenen om geen of weinig aandacht te besteden aan ingewikkelde situaties (Moeller, 2006).

3.2.2 Context in het nieuwsframe

Het frame-building proces kan resulteren in twee soorten nieuwsframes gerelateerd aan context: *episodic* en *thematic* frames. Episodic frames geven het nieuws weer als een op zichzelf staande gebeurtenis. In tegenstelling tot thematic frames, waarin het nieuws in een context geplaatst wordt (Iyengar, 1991; De Vreese, 2005b). In dit onderzoek wordt geanalyseerd of het nieuws over de Palestijnen in een thematic frame wordt geplaatst of dat de context juist ontbreekt. Uit onderzoek van Iyengar (1991) naar berichtgeving over maatschappelijke kwesties blijkt dat het nieuws vooral in episodic frames wordt gerepresenteerd. Volgens hem heeft dit te maken met de conventies en organisatie van een nieuwsredactie. Hierdoor worden complexe situaties gesimplificeerd tot een kort verslag van wat er is gebeurd (Iyengar, 1991: 136). Uit het onderzoek van Ruigrok, Van Atteveldt en Takens (forthcoming) blijkt dat nieuws over het Israëlijsch-Palestijns conflict met name episodisch wordt geframed ten tijde van een toename van geweld in het conflict.

3.2.3 Context bij conflictnieuws

Vooral bij conflictnieuws mist vaak de context in het nieuwsframe. Een bekend voorbeeld is de Bosnië-oorlog, die vereenvoudigd werd gerepresenteerd door de Nederlandse media. In deze strijd speelden veel verschillende partijen een rol met ieder een verschillende

bewegreden en achtergrond; er waren onder andere de Bosnische Serviërs, de Servische Kroaten, de Bosnische moslims en de Kroatische moslims. Het conflict werd in de pers echter gesimplificeerd naar de slechte Serviërs en de Bosnische moslim slachtoffers (Ruigrok et al., forthcoming: 7).

Conflicten in een niet-westerse cultuur worden in het bijzonder zonder context gebracht. Deze volken of landen worden namelijk beschouwd als ‘de ander’ en dit heeft gevolgen voor de representatie in de media. Journalisten hebben over het algemeen minder kennis van deze culturen en minder begrip voor hun levenswijze (Malik & Wiegand, 1997). Tevens is de aanname van nieuwsmedia dat het publiek minder interesse heeft in berichtgeving over deze volken (Philo, 2001). Conflicten in Afrika bijvoorbeeld worden veelal als stammenstrijd gerepresenteerd, zonder politieke of maatschappelijke context. Als oorzaak draagt Philo (2001) aan dat westerse journalisten het continent als primitief beschouwen en deze perceptie komt terug in de berichtgeving. Er zijn overigens wel uitzonderingen op de representatie van conflicten in Afrika zonder context, namelijk de oorlogen waarin westerse landen persoonlijke interesse hebben (Franks, 2005).

Een voorbeeld van een conflict in een niet-westerse cultuur waarbij nauwelijks context werd geboden in de berichtgeving, is de crisis in Rwanda in 1994 tussen de Hutu’s en de Tutsi’s. Het conflict werd beschreven als een stammenstrijd in een land gekenmerkt door anarchie, in plaats van een georganiseerde politieke machtsstrijd. De juiste context van de genocide miste in de berichtgeving (Melvern, 2007; Philo, 2001). Zo berichtte de *BBC* over grote groepen mensen die het land verlieten uit angst voor genocide. In deze berichtgeving werd echter geen onderscheid gemaakt tussen de Tutsi’s, die vluchtten voor het geweld, en de Hutu’s, die het land verlieten uit angst voor vervolging voor het plegen van de genocide (Philo, Hilsum, Beattie & Holliman, 1999). Het leed van deze vluchtelingen kwam veel aan bod in de internationale media, maar zonder de achtergrondinformatie dat de meeste van deze vluchtelingen de mensen waren die het leed hadden veroorzaakt (McNulty, 1999). Tevens was de historische context van de Rwandese tweedeling onderbelicht. Als aanleiding van de ‘stammenstrijd’ werd het etnische verschil aangedragen in de media, zonder achtergrondinformatie van het creëren van deze verdeling door de Belgen gedurende de koloniale overheersing van het land (McNulty, 1999).

3.2.4 Palestijnen in het nieuws

Uit eerder onderzoek blijkt dat ook de Palestijnen vaak zonder context van hun situatie worden gerepresenteerd (Friel & Falk, 2007; Philo et al., 2003; Philo & Berry, 2004; Zaharna, 1995). Na 1948 is het verhaal van de verplaatsing van de Palestijnen uit hun land nooit verteld, het begin van het Palestijnse vluchtelingenprobleem. Pas vanaf 1967 werd überhaupt aandacht aan het volk besteed in de media (Zaharna, 1995). Uit de analyse van Philo et al. (2003) blijkt dat nieuwsmedia in de huidige berichtgeving het vluchtelingenprobleem wel noemen, echter het wordt niet duidelijk wiens vluchtelingen het zijn.

Voorals de context van de Israëliische bezetting is onderbelicht in de media. Uit onderzoek van Ackerman (2001) blijkt dat Amerikaanse media zelfs het woord bezetting nauwelijks gebruiken in de berichtgeving over het conflict. Gedurende de eerste elf maanden van de Tweede Intifada komt de term slechts in één procent van de berichtgeving van de *Associated Press* voor. In plaats van een opstand tegen de Israëliische bezetting, bericht een deel van de Amerikaanse media over de Intifada als een “uitbarsting van haat” (Ackerman, 2001: 64). Ook de *BBC* en *ITV* noemen de term militaire bezetting bijna niet en geven geen uitleg over wie de bezetter dan is (Philo et al., 2003). Opvallend is dat uit de analyse van Deprez en Raeymackers (2010) blijkt dat de Vlaamse kranten gedurende beide Intifada’s het woord bezetting wel hanteren.

Naast het nauwelijks noemen van de bezetting, worden ook de gevolgen voor de Palestijnse bevolking niet uitgelegd. Britse media noemen bijvoorbeeld wel dat nederzettingen in de Palestijnse gebieden strategisch zijn geplaatst bij de watervoorzieningen, echter het feit dat de Israëliërs de watertoevoer geheel onder controle hebben en dat de Palestijnen als gevolg daarvan een gebrek hebben aan water, wordt niet beschreven (Philo et al., 2003). Ackerman’s onderzoek (2001) toont aan dat berichtgeving over checkpoints of de uitbreiding van nederzettingen helemaal niet voorkomt in de Amerikaanse berichtgeving.

Ook de context van de illegaliteit van de bezetting volgens de Geneva Conventie wordt genegeerd door de Amerikaanse media (Ackerman, 2001; Friel & Falk, 2007). Uit onderzoek van Friel en Falk (2007) naar de *New York Times* blijkt dat de achtergronden van de illegaliteit van de bouw van de nederzettingen en de bezetting volgens internationaal recht, niet voorkomt in de berichtgeving over de Palestijnen van deze vooraanstaande krant.

Aan de hand van deze onderzoeken kan afgevraagd worden in hoeverre de context van de Palestijnse kwestie aandacht krijgt in de Nederlandse dagbladen. De volgende

hypotheses en deelvraag zijn hierbij geformuleerd:

H1. In nieuwsberichtgeving over de Palestijnen wordt de context van de bezetting niet geboden.

D1. Welke relaties worden weergegeven bij de bezettingscontext?

H2. De context van het Palestijnse vluchtelingenprobleem wordt niet belicht in de Nederlandse dagbladen.

H3. De context van de Palestijnse tweedeling wordt niet geboden in de berichtgeving.

3.2.5 Verschil tussen dagbladen

Niet alleen het soort conflict kan een verschil opleveren in het bieden van context, ook het soort dagblad kan bepalend zijn in de mate van achtergrondinformatie. In Nederland kunnen de landelijke kranten in twee groepen ingedeeld worden: kwaliteits- en populaire dagbladen. Deze verdeling van het dagbladlandschap is gebaseerd op de verhouding (politieke) informatie tegenover amusement in een krant. Indien een krant veel amusement en minder informatie bevat, is het een populaire krant. Kwaliteitskranten bevatten over het algemeen juist meer achtergrondinformatie. *De Telegraaf* en *Algemeen Dagblad* worden getypeerd als populaire kranten. *De Volkskrant*, *NRC Handelsblad* en *Trouw* als kwaliteitskranten (Bakker & Scholten, 2009: 19). In dit onderzoek zijn ook de gratis dagbladen opgenomen. Volgens Bakker en Scholten (2009: 23) bieden deze kranten voornamelijk kort nieuws zonder veel achtergrond. Op basis van deze theorie is te verwachten dat er een verschil is in het bieden van context tussen de verschillende kranten en dat de kwaliteitskranten de meeste context bieden. De volgende hypothese is hierbij geformuleerd:

H4. De kwaliteitsdagbladen bieden meer context dan de populaire en gratis kranten.

3.3 Frame-setting

Naast nieuwsframes in mediaberichtgeving, wordt ook gesproken over het *audience of individuele* frame. Het individuele frame kan omschreven worden als het informatieverwerkingssysteem van het publiek, een schema met opgeslagen kennis dat bepaalt hoe het nieuws wordt geïnterpreteerd (Scheufele, 1999). Het individuele frame is niet statisch, het wordt beïnvloedt door frames in de media. Dit proces heet frame-setting of

framing-effect (Druckman, 2001; Scheufele, 1999; Valkenburg et al., 1999). Door middel van frame-setting construeert mediaberichtgeving de kennis en perceptie van het publiek (Gamson et al., 1992). Dit onderzoek richt zich echter enkel op het effect op kennis. Frame-setting wordt ook gedefinieerd als *second level agenda-setting*: het effect van het saillant maken van bepaalde karakteristieken van een kwestie of actor in de media op publieksperceptie (Scheufele, 1999: 103). Het perspectief dat wordt benadrukt in het frame, kan worden overgenomen door het publiek (McCombs, 2005; Scheufele & Tewksbury, 2007).

In de jaren twintig en dertig werd aangenomen dat massamedia een direct effect hadden op het publiek, deze theorie heet de *hyperdermic needle model* (Scheufele & Tewksbury, 2007). Tegenwoordig wordt er vanuit gegaan dat het effect van nieuwsmedia op het publiek van meerdere factoren afhankelijk is. Het lezen van mediaboodschappen is een actief proces, het publiek heeft *agency*. Dat betekent dat de inhoud van het nieuws niet zomaar wordt overgenomen door het publiek (Gamson et al., 1992).

Het media-effect is ten eerste afhankelijk van het persoonlijke referentiekader (Scheufele & Tewksbury, 2007). Dit bestaat onder andere uit persoonlijke ervaringen, bestaande kennis en opvattingen, en de maatschappelijke positie van de lezer (Gamson et al., 1992; Kepplinger & Daschmann, 1997). Bestaande kennis is bijvoorbeeld van belang voor het opnemen van de media-inhoud. Uit onderzoek van Eveland, Shah en Kwak (2003) blijkt hoe minder kennis voorafgaand aan het nieuws, hoe minder informatie wordt opgenomen en verwerkt. Bestaande opvattingen spelen onder andere een rol bij het selecteren van de mediaboodschap. Kim en Rubin (1997) noemen deze invloed op het media-effect *selective exposure*: mensen kiezen vooral voor berichtgeving die hun bestaande mening bevestigt. Boodschappen die niet overeenstemmen met hun visie worden vaak genegeerd. Ook de opvattingen over het medium zijn van belang, een sceptische houding ten opzichte van het medium zorgt voor een verminderd effect (Kim & Rubin, 1997).

De analyse van Kitzinger (1990) naar publiekscennis van het verschil tussen Aids en HIV in relatie met mediaberichtgeving, toont het belang van het persoonlijk referentiekader. Het maken van het onderscheid tussen Aids en HIV blijkt namelijk sterk afhankelijk van bestaande opvattingen over en persoonlijke ervaringen met ziekte, seksualiteit, moraal, dood en de waarde die gegeven wordt aan mediaberichtgeving over Aids. Uit het onderzoek van Philo en Berry (2004) naar kennis en begrip van het Israëlijsch-Palestijns conflict naar aanleiding van het nieuws, blijkt ook dat dit wordt beïnvloed door familiegeschiedenis,

vriendenkring en eigen ervaringen.

De aandacht die het publiek aan een nieuwsbericht besteedt, is ook van belang voor het media-effect. Meer aandacht voor het nieuws heeft een positief effect op de hoeveelheid kennis die een lezer uit het bericht haalt (Eveland et al., 2003). Van belang voor de mate van aandacht voor het nieuws is persoonlijke interesse voor het onderwerp. Als mensen betrokken zijn bij een onderwerp besteden ze er meer aandacht aan. Betrokkenheid heeft op deze wijze een positief effect op de kennis die uit het bericht wordt opgenomen. Deze relevantie van aandacht noemen Kim en Rubin (1997) *selective perception*.

Als laatste zijn conversaties met anderen over de actualiteit van invloed op het effect van de mediaboodschap (Gamson et al., 1992). Uit onderzoek van Robinson en Levy (1986) blijkt dat het publiek de inhoud van het nieuws beter begrijpt en onthoudt wanneer over deze onderwerpen is gesproken met anderen. Hun conclusie is dat onderlinge communicatie van groot belang is voor de ontvangst en verwerking van het nieuws.

3.3.1 Het effect van context op het publiek

Context in het nieuwsframe of het ontbreken ervan heeft ook effect op het publiek. Volgens Chouliaraki (2008) blokkeert nieuws zonder context gevoelens van medeleven met de getroffen in het nieuws. Doordat geen betekenis aan de gebeurtenis wordt gegeven, kan het publiek het niet goed begrijpen. Hierdoor worden geen emotionele banden gevormd met slachtoffers in het nieuws en ontstaat geen medeleven.

Onderzoek van Philo en Berry (2004) toont het effect van het ontbreken van context in het nieuwsframe op kennis. Uit hun analyse van publiekscennis over het Israëliisch-Palestijns conflict blijkt dat het gebrek aan context in de media, overeenkomt met het gebrek aan achtergrondinformatie van het onderwerp bij het publiek. Zo blijkt dat de respondenten weinig tot geen kennis hebben van de historische context van het conflict, zoals de oorlogen in 1948 en 1967, die bepalend zijn geweest voor de huidige situatie van de Palestijnen. Veel ondervraagden weten ook niet dat het volk door Israël naar de Gazastrook en de Westoever is verdreven, of dat deze gebieden bezet zijn. Tevens denken meer mensen dat de Palestijnen de gebieden bezetten dan de Israëliërs (Philo & Berry, 2004). Dit resultaat komt overeen met een analyse van Philo et al. (2003), waarbij 79 procent van de 300 ondervraagde jongeren niet weet dat Israël de bezetter is.

Voor de gevolgen van de bezetting voor het Palestijnse volk zijn onbekend bij het

publiek, zoals de economische gevolgen, de humanitaire situatie, de beperkingen op de bewegingsvrijheid van de Palestijnen, de beperking op water en de verplichte identiteitskaarten. Ook de veroordeling door de Verenigde Naties voor het illegaal bezetten van Gaza en de Westoever en het illegaal bouwen van nederzettingen, is voor veel van de respondenten nieuwe informatie (Philo & Berry, 2004).

De respondenten in het onderzoek van Philo en Berry (2004) geven aan dat het nieuws van een kennisniveau uitgaat dat zij niet hebben. De situatie wordt niet uitgelegd of soms alleen aan het begin van een reeks gebeurtenissen. Hierdoor begrijpen mensen het nieuws niet, ze hebben slechts een vaag begrip van wat er gebeurt. Er is dan ook een grote behoefte bij het publiek voor meer uitleg bij het nieuws, zoals de oorsprong van de gebeurtenissen en de beweegredenen achter de nieuwsevents (Philo & Berry, 2004). De respondenten uit het onderzoek van Philo en Berry (2004) geven aan dat zij zonder geboden context geen interesse meer hebben in het nieuws. Het is te moeilijk om te begrijpen. Tevens blijkt dat veel van deze respondenten een verkeerde interpretatie hebben van het conflict als gevolg van een gebrek aan kennis van de achtergrondinformatie. De strijd wordt omschreven als twee landen die om hetzelfde stuk grond vechten of burenen die niet met elkaar om kunnen gaan.

Ook heeft een gebrek aan context invloed op de beeldvorming van de actoren in het nieuws. Uit onderzoek van Philo et al. (2003) blijkt dat vooral het Palestijnse perspectief benadeeld is wanneer media geen context bieden bij de situatie. Israëlische militaire acties worden bijvoorbeeld enkel in een veiligheidscontext geplaatst, in plaats van een uitbreiding van de bezettingsmacht op de Palestijnen. Perry (1990) stelt dat meer aandacht, meer kennis en een positieve perceptie van buitenlandse landen met elkaar in verband staan. Hij concludeert daaruit dat minder media aandacht, minder kennis en een negatieve perceptie ook met elkaar gerelateerd zijn.

De ondervraagde respondenten in het onderzoek van Philo en Berry (2004) zijn niet zomaar een groep onwetende mensen, het publiek bestaat uit studenten uit Groot-Brittannië, Duitsland en de Verenigde Staten. Deze laatste groep bevat zelfs media en journalistiek studenten, die eerder een project hebben uitgevoerd over het Israëlisch-Palestijns conflict. Daarom stellen de onderzoekers dat aangenomen kan worden dat het 'gewone' publiek nog minder kennis heeft. In deze thesis wordt ook een analyse uitgevoerd naar de kennis van studenten, omdat van deze doelgroep verwacht wordt dat zij het nieuws volgen (Meijer,

2006). De volgende deelvraag is hierbij geformuleerd:

D2. In hoeverre heeft het publiek kennis van de context van de Palestijnse kwestie op het gebied van:

- a. de bezetting;
- b. het vluchtelingenprobleem;
- c. de Palestijnse tweedeling?

3.3.2 Beperkingen effect van context in het nieuws

Context opgenomen in het nieuwsframe heeft effect op het individuele frame, het is echter niet altijd zo dat gebrek aan kennis een gevolg is van gebrek aan achtergrond in de media. Het kan ook zijn dat het publiek de informatie niet opneemt in hun kennis. Complexiteit van de achtergrondinformatie kan hierbij een rol spelen. Complexe nieuwsberichten met een lange geschiedenis, zoals de context van de Palestijnse kwestie, zijn voor het publiek namelijk lastig te begrijpen. Het is niet duidelijk wat de oorzaak is van het probleem, de situatie is daardoor te ingewikkeld en dringt niet door (Moeller, 2006).

Tevens kan het zijn dat het publiek geen poging doet om de achtergrond te begrijpen, ondanks dat wel uitleg geboden wordt, omdat de Palestijnen als ‘de ander’ worden gezien. Volgens Malek en Wiegand (1997) vormen mensen een mening over volken die cultureel niet dichtbij staan zonder een poging te doen om hen of de situatie te begrijpen. Dit heeft het gevolg dat het publiek over deze anderen denkt in de vorm van generalisaties en verkeerde interpretaties.

3.4 Beantwoording centrale onderzoeksvraag

Het theoretisch kader beschrijft het belang van context in het nieuws, echter ook de problematiek rondom complexe achtergrondinformatie. In het bijzonder bij conflictnieuws over een niet-westerse cultuur. In deze thesis wordt dit verder geanalyseerd. De hypotheses en deelvragen geformuleerd in dit hoofdstuk geven samen een antwoord op de centrale onderzoeksvraag:

In hoeverre wordt context geboden over de Palestijnse kwestie in de Nederlandse dagbladen en hoe staat dit in relatie tot de kennis van het publiek?

4. Methode

Om antwoord te geven op de centrale vraagstelling is gebruik gemaakt van drie soorten kwantitatieve onderzoeksmethoden: de analyse van de mediaberichtgeving is uitgevoerd aan de hand van automatische en handmatige inhoudsanalyses, en de kennis van het publiek is gemeten aan de hand van een survey. Deze methoden worden in de gelijknamige hoofdstukken verder toegelicht.

4.1 Onderzoeksmateriaal

In dit onderzoek staat de context van de Palestijnse kwestie die het Nederlands publiek ontvangt uit de landelijke dagbladen centraal. Om hier een uitspraak over te doen, is gekozen om de kranten te analyseren die samen een groot gedeelte van het publiek bereiken. Dit heeft tot een selectie geleid van acht landelijke dagbladen: *De Telegraaf*, *NRC Handelsblad*, *Algemeen Dagblad*, *Trouw*, *de Volkskrant*, *NRC Next*, *Spits* en *Metro*. In Tabel 4.1 staat het gemiddelde bereik per krant, per dag onder het Nederlandse publiek.

De nieuwsartikelen zijn geselecteerd in de krantendatabase LexisNexis op berichtgeving over de Palestijnen. Na een *precision* en *recall*-analyse van de artikelen bleek dat een selectie op enkel het voorkomen van Palestijn, Palestijnse of Palestijnen veel berichten gaf die niet relevant zijn. Daarom is gekozen om alleen artikelen te selecteren waarin Palestijn, of een verlenging van dit woord, voorkomt in combinatie met Gaza, de Westelijke Jordanoever of de belangrijkste Palestijnse steden: Oost-Jeruzalem, Ramallah, Jenin, Hebron, Jericho, Bethlehem, Nablus en Rafah. Of dat de termen Palestijn, Palestijnse, Palestijnen, Gaza en Westoever minimaal twee keer voorkomen in een artikel¹. Door deze manier van selecteren wordt voorkomen dat de onderzochte context in de automatische analyse op een ander nieuwsonderwerp slaat in plaats van de Palestijnse situatie.

¹ Zoekterm: palestijn! and (westo*ver or westelijke jordaano*ver or gaza! or oost-jeruzalem or jenin or bethlehem or ramallah or jericho or hebron or nablus or rafah) or at12(palestijn! or gaza! or westo*ver or westelijke jordaano*ver)

Tabel 4.1: Gemiddeld bereik dagbladen en artikelen in onderzoeksperiode

	Gemiddeld bereik (NOM, 2010)	Aantal artikelen
De Telegraaf	2.134 (x1000)	713
Metro	1.727	257
Spits	1.604	292
Algemeen Dagblad	1.520	837
de Volkskrant	829	2017
NRC Handelsblad	551	2053
NRC NEXT	344	821
Trouw	318	149

4.1.1 Onderzoeksperiode

De onderzoeksperiode loopt van 1 oktober 2005 tot 1 april 2011. In totaal levert dit 7139 artikelen op van de geselecteerde dagbladen in LexisNexis, zie Tabel 4.1 voor aantal artikelen per krant. De begindatum is gekozen, omdat dit twee maanden is na de start van de Israëliëse terugtrekking uit de Gazastrook, dat tevens het einde betekende van de Tweede Intifada. De terugtrekking is in oktober 2005 geen nieuws meer en kan als context meegenomen worden in dit onderzoek. De einddatum is geselecteerd om de meest actuele berichtgeving mee te nemen in de analyse. Op deze wijze kan de media-inhoud en de publiekscennis goed vergeleken worden, omdat het publiek zijn kennis vooral baseert op de meest recente nieuwsberichtgeving (Floyd & Fowler, 1995).

4.1.2 Onderscheid tussen dagbladen

De acht landelijke dagbladen zijn ingedeeld in een categorie om het verschil tussen de dagbladen te onderzoeken (H4). Op basis van de theorie wordt een onderscheid verwacht tussen populaire, kwaliteits- en gratis dagbladen en aan de hand hiervan worden de dagbladen ingedeeld in een categorie. *De Telegraaf* en *Algemeen Dagblad* worden getypeerd als populaire kranten. *De Volkskrant*, *NRC Handelsblad* en *Trouw* als kwaliteitskranten (Bakker & Scholten, 2009: 19). *NRC NEXT* wordt ook ingedeeld als kwaliteitskrant aangezien dit dagblad onderdeel is van *NRC Handelsblad* en net als de overige kwaliteitskranten een hoogopgeleide doelgroep heeft (Bakker & Scholten, 2009). *Metro* en *Spits* zijn de gratis

dagbladen. Het onderscheid per soort dagblad wordt per deelvraag en hypothese geanalyseerd.

4.2 Automatische inhoudsanalyse

De media-analyse is grotendeels uitgevoerd aan de hand van een automatische inhoudsanalyse van de berichtgeving met behulp van de Amsterdam Contentanalysis Toolkit, AmCAT. Dit programma is ontworpen om inhoudsanalyses snel uit te voeren. In AmCAT kunnen grote hoeveelheden artikelen ingeladen, bekeken en vervolgens geanalyseerd worden aan de hand van *word-count* analyses van specifieke zoektermen met behulp van de Navigator (Van Atteveldt, Ruigroik & Kleinnijenhuis, 2008). Dit kan per medium en specifieke tijdsperiodes uitgevoerd worden. Deze methode sluit aan op dit onderzoek, omdat het voorkomen van context kan worden gemeten en welke context dominant of juist onderbelicht is in de berichtgeving (Van Atteveld & Ruigrok, 2007). Daarnaast kunnen afwijkingen per dagblad en over tijd worden onderzocht.

4.2.1 Operationalisatie

De automatische inhoudsanalyse is gebruikt voor de beantwoording van hypothese 1 tot en met 4. Voor de analyse is het concept context geoperationaliseerd per context-thema, zodat dit omgezet kan worden naar zoektermen voor de AmCAT Navigator. Het handvat om context te operationaliseren is de definitie van achtergrondinformatie: 'het bieden van algemene, historische, politieke en maatschappelijke context' (Van Dijk, 1985: 87). Op basis van deze beschrijving zijn vier categorieën geformuleerd: Algemeen, Historisch, Politiek en Maatschappelijk. Politiek kan verder onderverdeeld worden in de subcategorieën: Israëliisch beleid, Internationaal beleid en Palestijnse autoriteit. Per context-thema, de bezetting (H1), het vluchtelingenprobleem (H2) en de tweedeling (H3), resulteert deze operationalisatie in een contextframe waarin de categorieën zijn opgenomen. Het voordeel van deze verdeling is dat de verschillende soorten context verschillende resultaten opleveren. Tevens wordt het concept context op deze wijze behapbaar. Voor elk context-thema is in de onderstaande tabellen de operationalisatie van het contextframe weergegeven.

Tabel 4.2: Operationalisatie bezettingscontext

Contextcategorie	Operationalisatie
Algemeen	Termen voor bezetting, zoals bezet of bezette.
Historisch	De geschiedenis van de bezetting: de Zesdaagse Oorlog in 1967.
Politiek	Het Israëliësch bezettingsbeleid, zoals de nederzettingen, zone A/B/C, de veiligheidsmuur, de identiteitskaarten, de vergunningen en de checkpoints.
Internationaal beleid	Het internationale beleid ten opzichte van de bezetting, zoals het VN verdeelplan uit 1947 en de veroordelingen van de bezetting, de veiligheidsmuur en de nederzettingen door de VN en het Internationaal Gerechtshof.
Maatschappelijk	De gevolgen van de bezetting voor het volk, zoals het waterprobleem, het kolonistengeweld, de opstand tegen de bezetting en de huisuitzettingen.

Tabel 4.3: Operationalisatie vluchtelingencontext

Contextcategorie	Operationalisatie
Algemeen	Termen voor het vluchtelingenprobleem, zoals vluchtelingencrisis of vluchteling.
Historisch	De geschiedenis van het vluchtelingenprobleem: de nakba.
Politiek	Het Israëliësch beleid ten opzichte van de vluchtelingen: geen recht op terugkeer.
Internationaal beleid	Het internationale beleid betreft vluchtelingenorganisatie UNRWA en het recht op terugkeer.
Maatschappelijk	De gevolgen voor de bevolking zijn de vluchtelingenkampen en de verspreiding van het volk.

De tweedeling (H3) wordt onderzocht aan de hand van twee analyses. Ten eerste wordt geanalyseerd in hoeverre de media berichten over de afzonderlijke situaties in Gaza en de Westelijke Jordaanoever, vervolgens wordt het onderscheid tussen de gebieden onderzocht in de dagbladartikelen. Het eerste gedeelte wordt uitgevoerd aan de hand van een

automatische inhoudsanalyse, het tweede deel door middel van een handmatige analyse. Voor de operationalisatie van de automatische inhoudsanalyse is per categorie de context opgenomen waarin Gaza en de Westoever van elkaar verschillen. Het voorkomen van deze achtergrondinformatie duidt de Palestijnse tweedeling. Voor deze analyse is eerst het onderzoeksmateriaal per gebied geselecteerd².

Tabel 4.4: Operationalisatie tweedeling, situatie per gebied

Contextcategorie	Operationalisatie
Algemeen	De geografische kenmerken per gebied: Gaza ligt aan de kust en grenst aan Egypte, de Westoever aan Jordanië.
Historisch	De geschiedenis van de Palestijnse gebieden: het bestuur tussen 1949 en 1967 en de Zesdaagse Oorlog.
Politiek	Israëliisch beleid
	Onderscheid in Israëliisch beleid, zoals de bezetting en de terugtrekking.
	Internationaal beleid
	Het verschillende internationale beleid ten opzichte van de gebieden, zoals de veroordelingen van het bezettingsbeleid voor de Westoever en de internationale hulp voor Gaza.
	Palestijnse autoriteit
	De politieke macht per gebied, hun leiders en kenmerken.
Maatschappelijk	De gevolgen voor de bevolking in de Westoever zijn gelijk aan de gevolgen van de bezetting. Bij Gaza zijn dit de slechte leefomstandigheden, de vluchtelingenkampen en het isolement.

Alle operationalisaties zijn gebaseerd op het historisch kader in deze thesis en onderzoeken naar berichtgeving over de Palestijnen (Ackerman, 2001; Deprez & Raeymaeckers, 2010; Friel & Falk, 2007; Philo et al., 2003; Philo & Berry, 2004). Alle contextcategorieën zijn omgezet in frames met zoektermen, deze zijn opgenomen in Bijlage A.

² Gaza zoekterm: (gaza* yunis rafah erez) NOT (jenin bethlehem ramallah jericho hebron nablus nabloewestelijke jordaanoever" "westelijke jordaanoever" westoever westbank "west bank"). Westoever zoekterm: (jenin bethlehem ramallah jericho hebron nablus nabloes "westelijke jordaanoever" "westelijke jordaanoever" westoever westbank "west bank") NOT (gaza* yunis rafah erez)

Bij de operationalisatie van de zoektermen was het van belang om zo compleet mogelijke categorieën te maken, echter ook om enkel context op te nemen zodat dit alleen wordt gemeten. Context heeft niet direct met het nieuwsevent te maken, het plaatst echter de gebeurtenis in een breder perspectief (Van Dijk, 1985). Problematisch bij een automatische inhoudsanalyse is dat er niet volledig vastgesteld kan worden dat al het resultaat ook daadwerkelijk context is en geen nieuws. Echter de onderwerpen en de zoektermen binnen de operationalisatie zijn zorgvuldig geformuleerd om dit probleem te voorkomen.

Bij de operationalisatie van zoektermen voor de situatie per Palestijns gebied bleken bepaalde zoektermen voor beide gebieden toepasbaar. Indien mogelijk is de zoekterm toebedeeld tot het gebied waarvoor de term het meest relevant is. Bijvoorbeeld vluchtelingenkampen; deze zijn ook aanwezig in de Westoever, echter veel meer van belang voor de situatie in Gaza (Gordon, 2008). Werkloosheid is bijvoorbeeld op beide gebieden toepasbaar.

Een volgend dilemma bij de operationalisatie per gebied was dat bepaalde gebeurtenissen nieuwsevents zijn in één periode en een maand later juist context. De oplossing was om de zoektermen aan te passen aan de periode. Dit geldt voor de verkiezingsoverwinning van Hamas op 26 januari 2006, de overname van Gaza door Hamas en tegelijkertijd de Israëlische blokkade van de Gazastrook op 14 juni 2007 en de Gaza-oorlog, die afliep op 21 januari 2009 (HIIK, 2009). Er is gekozen om een maand nadat iets heeft plaats gevonden de gebeurtenis als context op te nemen.

Om ervoor te zorgen dat de zoektermen in de frames ook van toepassing zijn op de Palestijnse kwestie, zijn deze getoetst en afgebakend met behulp van *precision* en *recall*. Tijdens de formulering van de zoektermen bleek verder dat enkele concepten lastig om te zetten waren naar zoektermen, zoals het Israëlische beleid ten opzichte van het vluchtelingenprobleem. De geformuleerde zoekterm heeft als gevolg weinig resultaten.

4.3 Handmatige inhoudsanalyse

Een nadeel van de automatische inhoudsanalyse is dat geen relaties worden gemeten, daarom is voor deelvraag 1 en het tweede deel van hypothese 3 een handmatige inhoudsanalyse uitgevoerd. Voor deelvraag 1 is gemeten welke relaties worden gelegd met betrekking tot de bezettingscontext en een actor: de bezetting door Israël en de bezetting van de Palestijnen. Aan de hand van het codeboek, toegevoegd in Bijlage B, zijn deze relaties bepaald.

De onderzoeksperiode loopt van 1 april 2010 tot 1 april 2011. Er is gekozen voor een recente periode in verband met de vergelijking met de survey. Een nadeel is dat de vergelijking met de uitkomst van de automatische analyse niet gemaakt kan worden vanwege de afwijkende onderzoeksperiode. Het onderzoeksmateriaal is geselecteerd uit de artikelen met het voorkomen van de zoekterm bezetting, bezet of bezette. In totaal leverde dit 375 krantenberichten op, afkomstig uit alle dagbladen.

De tweede handmatige inhoudsanalyse is uitgevoerd om het onderscheid te onderzoeken dat de media maken in de berichtgeving tussen de verschillende Palestijnse situaties. Hiervoor is de vragenmethode gehanteerd. Deze methode is gebaseerd op analyses van Semetko en Valkenburg (2000), die aan de hand van vragen het frame bepaalden in het nieuws. Het onderzoeksmateriaal bestaat uit berichtgeving waarin beide gebiedsnamen worden genoemd³. De onderzoeksperiode loopt van 1 april 2009 tot 1 april 2011 en dit leverde 338 dagbladberichten op. Wederom kan een goede vergelijking worden gemaakt met de uitkomsten van de survey, tevens spelen alle gebeurtenissen die tot de tweedeling van de gebieden hebben geleid zich af voor deze periode.

Voor de vragenmethode is context wederom het hoofdconcept dat geoperationaliseerd moeten worden. De categorieën: Algemeen, Historisch, Politiek en Maatschappelijk worden gehanteerd volgens de definitie van Van Dijk (1985). Per categorie is achtergrondinformatie geselecteerd die het onderscheid tussen de situaties duidt. De operationalisatie staat weergegeven in Tabel 4.5.

³ Zoekterm: gaza* AND("westelijke jordaanoever" "westelijke jordaanoever" westoever westbank "west bank")

Tabel 4.5: Operationalisatie tweedeling, onderscheid tussen gebieden

Contextcategorie	Operationalisatie
Algemeen	De algemene zoektermen voor de tweedeling, het geografische verschil en de afsluiting tussen de twee Palestijnse gebieden.
Historisch	De geschiedenis van de tweedeling, zoals de afscheiding van de gebieden in 1949 en 1967 en het verschillende bestuur tussen 1948-1967.
Politiek	In Politiek is het onderscheid in Palestijnse autoriteit en de strijd tussen de twee partijen Hamas en Fatah opgenomen. Tevens het verschil in de relatie met Israël en in Israëliësch beleid, zoals de terugtrekking uit Gaza en de bezetting van de Westoever.
Maatschappelijk	Deze categorie beschrijft de verschillende humanitaire situaties en levensovertuigingen van de twee gebieden.

Deze operationalisatie is gebaseerd op het historisch kader in deze thesis. Elke categorie is omgezet in een aantal vragen dat met *ja* of *nee* beantwoord kan worden. De vragenlijst is opgenomen in Bijlage B.

4.3.1 Intercodeurbetrouwbaarheid

Het nadeel van een handmatige inhoudsanalyse is het risico op een verschil in interpretatie per codeur. Een mediatekst heeft namelijk niet één betekenis, meerdere interpretaties zijn mogelijk afhankelijk van het persoonlijke referentiekader van de lezer (Morley, 1992). Om een verschil in codering van de nieuwsartikelen en als gevolg een onbetrouwbaar onderzoeksresultaat te voorkomen, zijn de codeboeken voor de analyse zoveel mogelijk geobjectiveerd. Tevens is de intercodeurbetrouwbaarheid gemeten aan de hand van Cohen's Kappa. Voor de bezettingsanalyse is Kappa .87 ($p < .001$) voor beide variabelen, dit is een significant sterke overeenstemming. De gemiddelde Kappa-waarde voor de tweede handmatige inhoudsanalyse is .82 ($p < .01$), ook dit is een sterke overeenstemming. De waarde per variabele staat toegelicht in Bijlage C.

4.4 Survey

Om de kennis van het publiek te analyseren is in eerste instantie gebruik gemaakt van een digitale survey. Deze methode is geschikt om de mate van een verschijnsel, in dit geval

kennis van de context van de Palestijnse kwestie, te meten. Het voordeel van een survey is dat veel mensen opgenomen worden in het onderzoek, waardoor het resultaat meer betekenis krijgt (Korzilius, 2000). In totaal hebben 264 respondenten aan het onderzoek deelgenomen. De groep bestaat uit hoogopgeleide studenten en net afgestudeerden. De meerderheid volgt een WO-studie (62.5%), 36.7 procent een HBO-opleiding en 0.8 procent iets anders, zoals post-HBO. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 24 jaar en de verdeling man-vrouw is bijna gelijk: 45.5 procent man en 54.5 procent vrouw.

Volgens onderzoek van Meijer (2006) naar nieuwsconsumptie van jongeren, vindt deze doelgroep het belangrijk om op de hoogte te zijn van de actualiteiten. Nieuws heeft een communicatiefunctie, jongeren willen mee praten over de gebeurtenissen van de dag. Tevens vindt een groot deel van de ondervraagde studenten in het onderzoek van Meijer (2006) dat zij horen te weten wat er gebeurt in de wereld. Het kan daarom gesteld worden dat de doelgroep in dit onderzoek interesse heeft in nieuws en het buitenland. Dit is echter niet toepasbaar op de gehele populatie; het complete Nederlandse publiek zal niet over gelijke kennis beschikken als hoogopgeleide studenten met interesse in nieuws. Het resultaat van de survey is daarom een overschatting van de populatie: de gevonden kennis bij de doelgroep is geen representatief resultaat voor de Nederlandse bevolking. Daarentegen is het waarschijnlijk dat gebrekkige kennis bij de doelgroep betekent dat de populatie nog minder over deze kennis beschikt.

Voordat de survey is verstuurd, is eerst een proefafname uitgevoerd om de moeilijkheidsgraad van de vragen te testen. Vervolgens is de survey via email, een studentenchannel van de Erasmus Universiteit en social media verspreid. Respondenten zijn aangesproken de survey door te sturen om een sneeuwbaaleffect te genereren, immers hoe groter de populatie, hoe betrouwbaarder het onderzoek (Korzilius, 2000). Respondenten konden via een link de enquête op de website Thesistools.nl invullen. Het voordeel van deze methode is dat studenten uit heel Nederland zijn opgenomen in het onderzoek. Echter tijdens het onderzoek bleek dat veel respondenten de digitale vragenlijst niet helemaal (goed) invulden, er was sprake van non-respons. Daarom is gekozen om de resultaten aan te vullen met ondervraagden van een face-to-face methode. De respondenten zijn geworven op de Erasmus Universiteit Rotterdam aan de hand van dezelfde survey als de digitale methode.

Bij de bespreking van de resultaten van de survey is het van belang dat geen causaal verband wordt vastgesteld tussen publiekscennis en mediaberichtgeving, enkel een relatie.

Dit is vanwege onbekende variabelen die van invloed kunnen zijn op het resultaat en niet gemeten worden door de survey (Korzilius, 2000), zoals het persoonlijk referentiekader. Wel is de mate van context in de media getoetst aan de hand van de kennis van het publiek. Hiervoor is de survey methode erg geschikt; hoe meer aandacht een event of kwestie heeft gehad, hoe groter de kans is dat de respondenten hier kennis over kunnen terughalen bij het beantwoorden van de vragen (Floyd & Fowler, 1995).

Een survey als methode heeft ook enkele beperkingen, er kunnen namelijk problemen ontstaan op het gebied van betrouwbaarheid en validiteit. Op het gebied van betrouwbaarheid kunnen toevallige fouten voorkomen. Toevallige fouten worden veroorzaakt door het moment waarop de respondent de vragenlijst invult. Hij kan in tijdnood zitten en daardoor de vragen afraffelen of een positieve of juist negatieve stemming hebben waardoor de keuze voor de antwoorden wordt beïnvloed. Bij een herhaling van het onderzoek zullen door toevallige fouten de resultaten afwijken (Korzilius, 2000). Dit wordt enigszins gecompenseerd door statistisch toetsen. Daarnaast is het mogelijk dat de validiteit van het onderzoek in het geding komt door systematische fouten. De neiging van respondenten om een sociaal wenselijk antwoord te geven is hier een voorbeeld van (Korzilius, 2000). Dit wordt is voor het onderzoek zoveel mogelijk vermeden door de respondenten anoniem te laten antwoorden.

4.4.1 Operationalisatie

Voor de beantwoording van deelvraag 2 is gemeten of de drie context-thema's, de bezetting, het vluchtelingenprobleem en de tweedeling, zijn opgenomen in het individuele frame van de respondenten in relatie tot het onderwerp de Palestijnen. Dit wordt grotendeels gedaan aan de hand van open vragen. Dit is de beste methode om kennis te meten over onderwerpen waar verwacht wordt dat weinig voorkennis over bestaat (Baarda, De Goede & Kalmijn, 2007). Tevens kunnen directe vragen naar de onderwerpen te suggestief zijn. Het nadeel van open vragen is dat enkel een beperkte mate van actieve kennis wordt gemeten. Het kan voorkomen dat respondenten in de tijd dat zij de vragen beantwoorden de kennis niet kunnen ophalen, echter met een langere bedenktijd wellicht wel. Ook kan de formulering van de vraag de oorzaak zijn van het niet antwoorden van de volledige kennis, wellicht herkent de respondent niet wat er gevraagd wordt (Floyd & Fowler, 1995). Vanwege deze beperkingen zijn de vragen verschillend geformuleerd om de mogelijkheid van herkenning te

vergroten en is er geen vaste bedenktijd per vraag.

In de survey worden algemene vragen gesteld over het conflict en de Palestijnse situatie. Dit wordt onder andere gedaan door te vragen naar steekwoorden voor de Palestijnen, de gevolgen voor het volk van het conflict en wat zij willen bereiken. Met deze vragen wordt gemeten wat het publiek in relatie legt met de Palestijnse situatie en of de context-thema's worden genoemd. Deze vraagstellingen zijn geformuleerd, omdat de context-thema's op deze wijze in het nieuws kunnen worden gepresenteerd: in relatie met de Palestijnen in het algemeen, als doel om op te lossen in het conflict of als gevolg voor de Palestijnen. Indien de onderwerpen worden genoemd, blijkt dat deze onderwerpen in de actieve kennis, of individuele frame, zijn opgenomen van de respondenten (Floyd & Fowler, 1995).

Om het geheugen waarin de kennis is opgeslagen verder te stimuleren is naar de bezetting en het vluchtelingenprobleem gevraagd aan de hand van de jaartallen van de oorsprong van het probleem. Daarnaast is direct gevraagd wie de bezetter is en wie de vluchtelingen zijn aan de hand van meerkeuze vragen. Deze zijn gebaseerd op de vragen van Philo en Berry (2004), gesteld tijdens de focusgroepen voor hun onderzoek naar kennis van het publiek van het Israëlisch-Palestijns conflict. De beperking van gesloten vragen is dat voornamelijk herkenning wordt gemeten. Een goed antwoord herkennen is makkelijker voor het publiek dan een goed antwoord bieden bij een open vraag (Floyd & Fowler, 1995). Daarom wordt ten eerste uitgegaan van de antwoorden op de open vragen.

De Palestijnse tweedeling komt anders in het nieuws dan de overige thema's, daarom kon ook niet op dezelfde wijze naar het onderwerp gevraagd worden. De verdeeldheid onder de Palestijnen is zeer veelzijdig, directe vragen per onderdeel van de tweedeling zouden echter suggestief kunnen zijn. Daarom is gekozen om te vragen naar de bezette gebieden (onderscheid op basis van Israëlisch beleid) en de woonsituatie van de Palestijnen (geografische verdeeldheid), tevens is direct gevraagd hoe de Palestijnen zijn verdeeld. De gezamenlijke antwoorden op deze vragen bieden een algemeen beeld over de kennis van de tweedeling.

In de survey zijn ook sociaal-demografische vragen opgenomen en vragen naar het mediagebruik. Deze antwoorden kunnen in relatie worden gebracht met de mate van kennis. De complete survey is toegevoegd in Bijlage D.

Bij de presentatie van de antwoorden zijn de reacties van het publiek bij de survey

verder ingedeeld per contextcategorie: Algemeen, Historisch, Politiek en Maatschappelijk. Dezelfde operationalisatie als bij de media-analyse is aangehouden (zie Bijlage A voor de zoektermen). Op deze wijze kan per context-thema en per contextcategorie een vergelijking worden gemaakt met de achtergrondinformatie die de media bieden en de kennis waarover het publiek beschikt. Echter dit is enkel een indicatie van wat de respondenten het eerst noemen in relatie tot de context-thema's en betekent niet dat er over de andere onderwerpen geen kennis bestaat, omdat er niet direct naar gevraagd wordt.

4.5 Bespreking resultaten

De bespreking van de resultaten wordt gedaan aan de hand van de drie context-thema's die centraal staan in dit onderzoek: de bezetting, het vluchtelingenprobleem en de tweedeling. Per onderwerp worden alle onderzoeksresultaten gepresenteerd, van media en publiek. Dit heeft tot gevolg dat de originele volgorde van de hypotheses en deelvragen wordt losgelaten.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de analyses gepresenteerd en geïnterpreteerd. De uitkomsten worden per context-thema behandeld: eerst de bezetting, vervolgens het vluchtelingenprobleem en als laatste de Palestijnse tweedeling. Per onderwerp worden de resultaten van de media-analyse besproken en vervolgens de relatie met de kennis van het publiek.

5.1 De bezetting

De bezetting is al sinds 1967 context die de huidige strijd in het Israëliisch-Palestijns conflict in perspectief plaatst. Uit de inhoudsanalyse van de Nederlandse dagbladberichtgeving over de Palestijnen blijkt dat het bezettingsframe in 3285 artikelen voorkomt, dit is bijna de helft van de totale berichtgeving waar het nieuws over de Palestijnen in een thematisch (thematic) frame wordt geplaatst. De resultaten van alle contextframes staan in Tabel 5.1 weergegeven.

Tabel 5.1: Bezettingscontext per frame in percentage en gemiddelde

(N=7139)	%	M	SD
Algemeen	28.6	.50	1.08
Historisch	9.0	.15	.59
Politiek totaal	29.8	1.00	2.90
Israëliisch beleid	28.4	.90	2.58
Internationaal beleid	5.1	.10	.70
Maatschappelijk	9.4	.33	1.79
Totaal	46.0	1.98	4.64

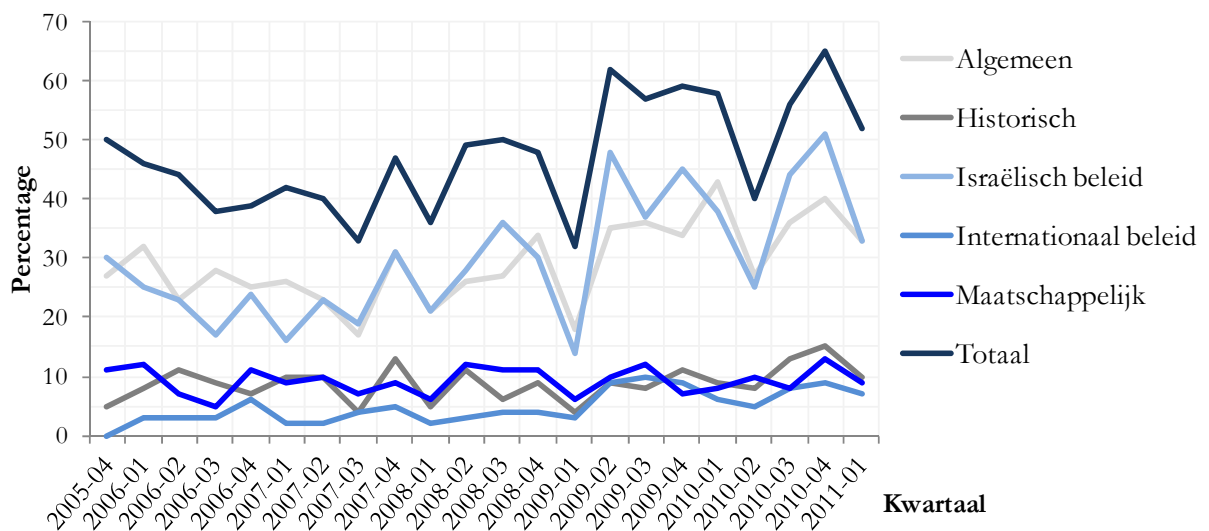
Bovenstaande tabel toont dat de bezettingscontext gemiddeld bijna twee keer per artikel voorkomt. Toch wordt de context van de bezetting vaker niet (54%) dan wel gegeven, een significant verschil ($\chi^2(1)=45.35, p<.001$). Wanneer de achtergrond van de bezetting wordt geboden in de dagbladen, blijkt uit Tabel 5.1 dat voornamelijk de politieke context wordt genoemd. Dit frame is de grootste categorie in de berichtgeving en komt in bijna 30 procent van de artikelen voor, gemiddeld één keer per bericht. Vooral het Israëliische beleid ten opzichte van de bezetting komt aan bod. Dit frame komt zelfs gemiddeld 0.40 keer

($SD=2.30$) vaker voor dan de letterlijke zoektermen voor de bezetting van de categorie Algemeen, een significant verschil ($t(7138)=14,79, p<.001$). Dit betekent dat in de berichtgeving meer aandacht wordt besteed aan het bezettingsbeleid dan aan het noemen van de bezetting.

De tweede politieke subgroep, Internationaal beleid, is juist het kleinste frame. Het verschil met Historisch is slechts 0.05 ($SD=.85$), echter Internationaal beleid is significant kleiner ($t(7138)=-4.54, p<.001$). Deze resultaten tonen dat aan het Israëliësche beleid de meeste aandacht wordt besteed in de berichtgeving en aan de internationale veroordelingen hiervan, zoals door het Internationaal Gerechtshof en de VN, juist de minste.

Als we kijken naar de verschillen tussen de dagbladen, dan blijkt dat de kwaliteitskranten de bezettingscontext het meest noemen, in ruim de helft van de berichtgeving (51%). De populaire en gratis dagbladen besteden bijna een gelijk aandeel aan de bezetting, beide ruim één derde. De verschillen tussen de kranten zijn significant ($\chi^2(2)=171.08, p<.001$). Deze resultaten bevestigen de verwachting dat kwaliteitskranten meer achtergrond bieden; deze dagbladen plaatsen het nieuws vaker in een thematisch bezettingsframe dan populaire en gratis dagbladen.

Naast de totalen per frame, is ook het voorkomen van de context van de bezetting over tijd geanalyseerd. In Figuur 5.1 staat het verloop van de bezettingsframes per kwartaal weergegeven. Er is gekozen voor kwartalen, omdat deze tijdsperiode het verloop van de frames en eventuele afwijkingen het best weergeeft.

Figuur 5.1: Verloop over tijd bezettingscontext in percentages

In deze figuur is opnieuw de verdeling tussen de diverse categorieën binnen het totale bezettingsframe goed zichtbaar. Algemeen en Israëliësch beleid liggen dichtbij elkaar en hetzelfde geldt voor de overige categorieën. Opvallend is het grote gat tussen deze groepen frames. De algemene bezettingscontext en het Israëliësch beleid zijn altijd dominanter aanwezig in de berichtgeving dan de overige achtergrondinformatie. Daarnaast is bij de lijn Totaal te zien dat aan het begin van de onderzoeksperiode, het vierde kwartaal van 2005, het totale bezettingsframe in de helft van alle artikelen voorkomt (50%). Aan het einde van de onderzoeksperiode, het eerste kwartaal van 2011, is dit 52 procent; nauwelijks een verschil.

Toch is in het eerste kwartaal van 2009 een grote daling te zien in de figuur, bij elk frame komt dit voor. De totale context daalt van 50 procent in het derde kwartaal van 2008, naar 32 procent in het eerste kwartaal van 2009. Deze daling van het totale bezettingsframe is significant ten opzichte van de andere kwartalen ($F(7138)=8.58, p<.001$), op de daling in het eerste en derde kwartaal van 2007 en het eerste kwartaal van 2008 na⁴. Dit is het enige kwartaal dat zo sterk afwijkt van de andere periodes. Een verklaring kan zijn dat in januari 2009 de Gaza-oorlog plaats vond. Deze maand heeft ook het laagste percentage binnen het kwartaal. Uit eerder onderzoek is gebleken dat episodische frames toenemen naarmate geweld in een conflict toeneemt (Ruigrok et al., forthcoming). Deze resultaten bevestigen deze theorie. Door de Gaza-oorlog komt het thematische bezettingsframe in de verdrukking en ligt de focus op een actuele gebeurtenis in een episodisch frame, zonder context.

5.1.1 Relaties binnen bezettingscontext: bezetter of bezet

Naast de context van de bezetting, is onderzocht welke relaties worden weergegeven ten opzichte van de bezetting: wordt achtergrondinformatie geboden over wie de bezetter is en wie bezet zijn? Uit de analyse blijkt dat in ruim de helft (51.7%) van de berichtgeving een relatie tussen de Palestijnen of Israël en de bezetting wordt gedeut. In Tabel 5.2 staan de relaties weergegeven in het aantal artikelen.

⁴ Zie Bijlage E voor de post-hoc tabel voor dit kwartaal van de Anova-toets.

Tabel 5.2: Relatie bezetting in aantal artikelen en significantie

(N=375)	Ja	Nee	
Israël als bezetter	134	241	$\chi^2(1)=30.53, p<.001$
Palestijnen als bezet	141	234	$\chi^2(1)=23.06, p<.001$
Totaal	194	181	

Uit de tabel blijkt dat in 35.7 procent van de artikelen Israël de bezetter wordt genoemd. De Palestijnen als bezet volk komt vaker voor: in 37.6 procent. De tabel toont dat deze relaties vaker niet dan wel voorkomen, een significant verschil (zie tabel). Uit de analyse blijkt verder dat in slechts 81 artikelen (21.6%) een combinatie van beide relaties voorkomt. Tevens blijkt dat in de berichtgeving met de letterlijke term bezetting, in ruim de helft (57%) van de krantenartikelen Israël de bezetter wordt genoemd, en in 51 procent de Palestijnen als bezet volk. Opvallend aan de berichtgeving waarin geen relaties worden geduid, is dat de bezetting wel wordt beschreven. Veel voorkomende onderwerpen zijn de acties van Israël op bezet gebied in relatie tot de nederzettingen en kolonisten. Slechts in 32.9 procent van de artikelen over dit thema wordt Israël ook als bezetter geduid. In de overige artikelen wordt deze context niet duidelijk gemaakt.

Een ander opvallend resultaat is dat de relaties ten opzichte van de bezetting het meest worden geboden in de populaire dagbladen. Beide relaties worden in ruim de helft van de artikelen geduid (bezetting Israël 51.5%, bezetting Palestijnen 57.6%). Dit is in tegenstelling tot de overige dagbladen, waarbij de relaties ten opzichte van de bezetting slechts in ruim één derde worden aangegeven. Echter bij de relatie tussen Israël en de bezetting zijn de verschillen tussen de dagbladen niet significant ($\chi^2(2)=3.93, p=.14$), bij de relatie van de Palestijnen wel ($\chi^2(2)=6.18, p<.05$). Deze laatste uitkomst gaat in tegen de verwachting dat populaire kranten minder context bieden dan kwaliteitskranten. Wel wordt bevestigd dat de gratis kranten de minste achtergrondinformatie bieden.

5.1.2 De bezetting als thematisch frame in de media

Als we bovenstaande resultaten interpreteren dan blijkt dat in bijna de helft van de berichtgeving over de Palestijnen de bezettingscontext wordt geboden; hypothese 1 wordt verworpen. Het nieuws wordt voor de helft in een thematisch frame geplaatst en dit gebeurt voornamelijk in de kwaliteitskranten, zoals verwacht in hypothese 4. Binnen het thematische

frame ligt de focus op het Israëlische bezettingsbeleid en in iets mindere mate op het noemen van de bezetting. Dit komt ook terug in de meest voorkomende onderwerpen binnen het bezettingsframe: nederzettingen en kolonisten. Deze zoektermen komen in twintig procent van de totale berichtgeving voor. Het woord bezetting komt slechts in minder dan helft van de artikelen voor (9.6%). Over tijd lijkt er weinig te veranderen in het bieden van de bezettingscontext, op de periode van de Gaza-oorlog na. Dit nieuwsevent zorgt voor een tijdelijke afname van het thematische bezettingsframe.

De context wie de bezetter is en wie bezet zijn komt in de dagbladen vaker niet dan wel aan bod en wordt per relatie in ruim één derde van de berichtgeving geduid. Een combinatie van de relaties komt in nog geen kwart van de krantenartikelen voor. De analyse toont dat deze context weinig aandacht krijgt. In tegenstelling tot het bieden van de bezettingscontext, worden de relaties het meest geduid in de populaire kranten; een opvallend resultaat. Echter enkel de uitkomst van de Palestijnse bezettingsrelatie is significant. Zoals verwacht bieden de gratis dagbladen in alle gevallen de minste achtergrondinformatie. Hypothese 4 wordt deels voor deze context verworpen.

5.1.3 Het publiek

Of de mate van het bieden van de bezettingscontext in de dagbladen voldoende is om deze achtergrondinformatie over te brengen naar de lezer, wordt getoetst aan de hand van de kennis van het publiek over dit onderwerp. De relatie tussen media en publiek kan worden gelegd omdat 82.2 procent van de respondenten aangeeft een krant te lezen (210 respondenten). De verdeling per soort dagblad is in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 5.3: *Dagbladverdeling onder de respondenten*

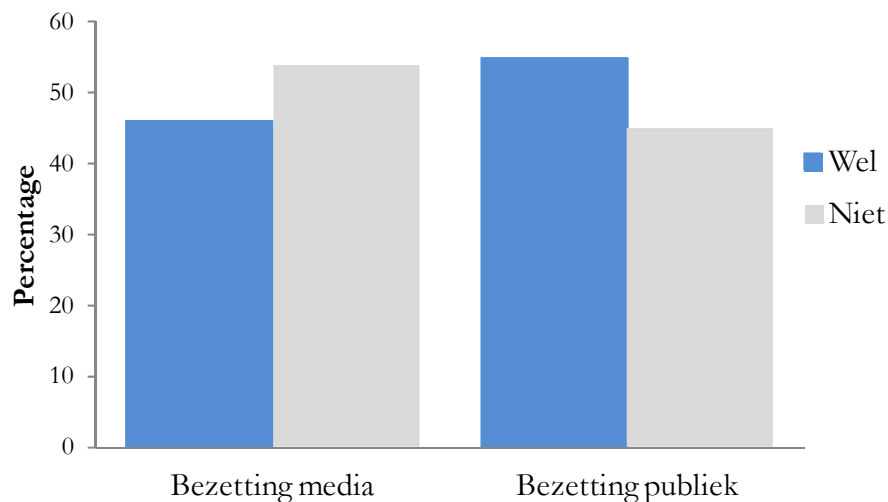
(N=210)	Aantal respondenten	Percentage
Kwaliteitskranten	54	25.7
Populaire kranten	28	13.3
Gratis kranten	59	28.1
Combinatie van kranten	69	32.9

We zien dat de meeste respondenten een combinatie van dagbladen lezen. De gratis dagbladen staan op de tweede plaats, de kwaliteitskranten op drie en het minst worden de

populaire dagbladen gelezen. Echter, slechts 11.4 procent geeft de krant als belangrijkste nieuwsmedium te gebruiken. Internet wordt het meest genoemd als voornaamste nieuwsbron. Toch zijn de dagbladen wel van belang voor de toevoer van nieuws bij de ondervraagden: 49 respondenten (18.4%) zetten de krant op de tweede plaats, 110 mensen op de derde plaats (41.7%) en 75 studenten (28.4%) beschrijven het landelijke dagblad als minst belangrijkst nieuwsmedium.

5.1.4 Kennis van de bezetting

Uit de survey blijkt dat de bezetting bij het publiek vaak terugkomt in de antwoorden. Het thema wordt door 56.1 procent van de respondenten genoemd, gemiddeld bijna één keer ($M=.97$) per student. Voornamelijk bij de vraag over de gevolgen voor de Palestijnen. Hieruit blijkt dat bij de ruime meerderheid deze context in de actieve kennis, of in het individuele frame, is opgenomen in relatie met het onderwerp de Palestijnen. Wanneer we deze resultaten vergelijken met het bezettingsframe in de dagbladen, krijgen we de volgende verhouding tussen media en publiek, weergegeven in Figuur 5.2.

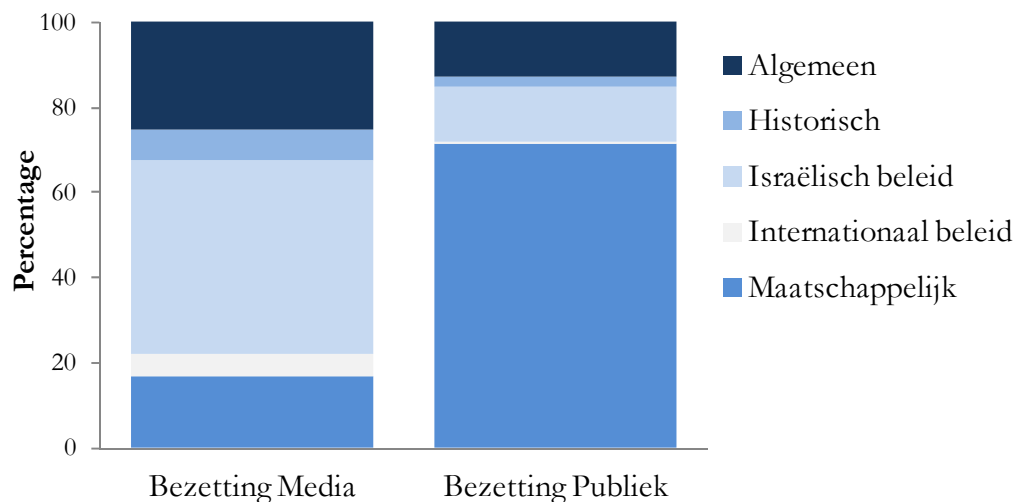
Figuur 5.2: Relatie media – publiek bezettingscontext

Uit bovenstaande figuur is af te lezen dat de verhouding tussen het wel of niet noemen van de bezetting tussen media en publiek sterk overeenkomt. Hieruit blijkt het frame-setting proces. Het nieuwsframe is van invloed op het individuele frame van het publiek; wat aandacht krijgt in de dagbladen is opgenomen in de bestaande kennis van de respondenten over de Palestijnse situatie. In de figuur wordt echter ook duidelijk dat het publiek de

bezetting zelfs vaker noemt dan de dagbladen. Dit toont dat de mate van context in de berichtgeving voldoende is om dit over te brengen naar het publiek. Sterker nog, de respondenten weten verhoudingsgewijs meer over het onderwerp dan dat de kranten hen aan informatie bieden.

Uit de survey blijkt verder dat van de respondenten die kennis hebben van de bezetting, 80,4 procent een dagblad leest. Hiervan lezen de meesten kwaliteitskranten. Eén derde leest enkel kwaliteitsdagbladen en nog eens ruim twintig procent een combinatie met andere kranten. Dit komt overeen met de aandacht voor de bezettingscontext die voornamelijk wordt geboden in de kwaliteitskranten. Dit bevestigt nogmaals het frame-setting proces: het publiek dat de berichtgeving leest met de meeste context van de bezetting, noemt dit onderwerp ook het meest in relatie tot de Palestijnse situatie.

De antwoorden van de respondenten over de bezetting kunnen net als het bezettingsframe in de dagbladen in categorieën worden gedeeld. Hoe deze uitkomsten in relatie staan met de contextframes in de media, is in onderstaande figuur weergegeven.

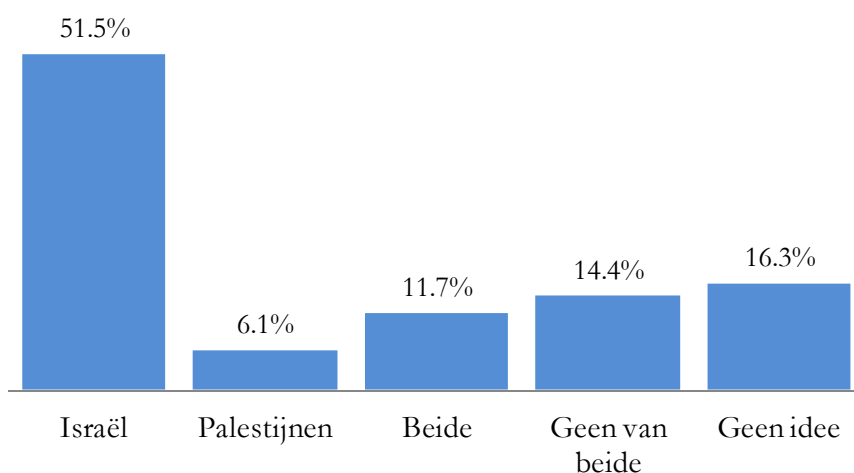
Figuur 5.3: Relatie media – publiek contextcategorieën bezetting

De figuur toont dat in de media bij de bezettingscontext voornamelijk aandacht wordt besteed aan het Israëliische bezettingsbeleid. De respondenten noemen echter met name de maatschappelijke gevolgen voor de bevolking, zoals onderdrukking, vrijheidsbeperking of armoede. Het Israëliische beleid, zoals de nederzettingen, de veiligheidsmuur en kolonisatie, wordt aanzienlijk minder genoemd. Het blijkt dat de aspecten van het context-thema die voornamelijk worden benadrukt in de dagbladen, niet verhoudingsgewijs worden

overgenomen door het publiek. Dit toont de beperking van het media-effect. Een verklaring kan zijn dat het Israëliisch bezettingsbeleid te complex is om het over te nemen uit de berichtgeving (Moeller, 2006). Checkpoints of nederzettingen zijn immers geen onderwerpen uit het dagelijks leven van het Nederlands publiek.

Er is ook een overeenkomst tussen media en publiek, door beide wordt het internationale beleid bijna niet genoemd en ook de categorie Historisch is ongeveer gelijk. Deze resultaten tonen juist de impact van mediaberichtgeving; weinig media-aandacht betekent weinig kennis.

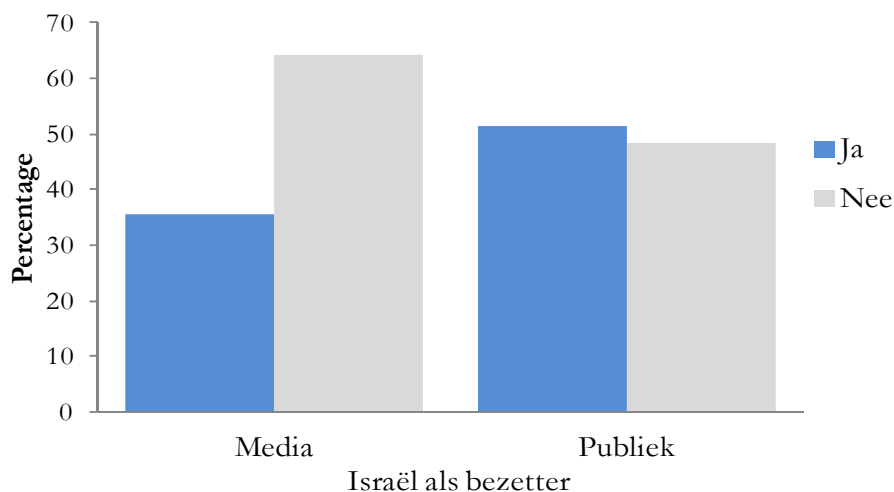
Aan de respondenten is ook direct gevraagd wie de bezetter is. In onderstaande figuur staan de resultaten weergegeven in percentages van het totaal.

Figuur 5.4: Antwoordcategorieën bezetter in percentages (N=264)

Deze figuur toont dat ruim de helft van de respondenten Israël de bezetter noemt. Deze antwoordcategorie komt vaker voor dan de tweede antwoordcategorie Geen idee, een significant verschil ($\chi^2=47.29, p<.001$). Het percentage respondenten dat Israël de bezetter noemt en de bezetting bij de open vragen noemt, komt overeen. Weinig ondervraagden antwoorden de Palestijnen als de bezetter. Dit bevestigt de kennis van de bezetting bij ruim de helft van de respondenten. Opmerkelijk genoeg antwoordt één respondent die de bezetting als gevolg noemt voor de Palestijnen, dat de Palestijnen de bezetter zijn.

In Figuur 5.5. staan deze resultaten van de survey in verhouding met de uitkomsten van de dagbladen.

Figuur 5.5: Relatie media – publiek bezetter

Uit bovenstaande figuur wordt duidelijk dat wederom het publiek meer weet dan dat de media aan achtergrondinformatie bieden. De ruime meerderheid van de respondenten noemt Israël de bezetter, terwijl in de dagbladen deze relatie vaker niet dan wel wordt geduid. Van de respondenten die Israël als bezetter herkennen, leest 78.7 procent een dagblad. Uit de media-analyse blijkt dat de relatie van Israël ten opzichte van de bezetting voornamelijk in de populaire dagbladen wordt geduid. Van de respondenten die een dagblad lezen en Israël als bezetter hebben geantwoord, leest echter slechts 11.2 procent de populaire kranten en 25.2 procent een populair dagblad in combinatie met een andere kwaliteitskrant of gratis dagblad. De kwaliteitskranten worden het meest gelezen, door 35.5 procent. Dit resultaat kan verklaard worden door het feit dat de bezetting als context-thema zelf wel de meeste aandacht krijgt in de kwaliteitsdagbladen. Hierdoor krijgen de lezers toch een goed beeld van wie de bezetter is, ondanks dat het niet specifiek staat vermeld.

5.1.5 De bezetting media en publiek

Voor het context-thema bezetting kan gesteld worden dat het publiek hier in ruime meerderheid kennis van heeft, dit geldt ook voor wie de bezetter is. Dit komt sterk overeen met de aandacht in de dagbladen voor het thema en toont het frame-setting proces. De mate van kennis is echter zelfs hoger dan de mate van mediaberichtgeving. Dit is opvallend; het publiek weet meer dan dat de dagbladen aan achtergrondinformatie bieden. Het blijkt dat de media wel voldoende aandacht besteden aan het onderwerp, het thema is immers bekend. Dit geldt voornamelijk voor de respondenten die de kwaliteitsdagbladen lezen, zij hebben

het beste beeld en de meeste kennis van dit context-thema. Echter de focus die de media leggen op de diverse categorieën binnen het onderwerp, wordt niet overgenomen door het publiek. Hier is het media-effect beperkt. Dit kan te maken hebben met de complexiteit van het onderwerp Israëlische bezettingsbeleid. De theorie over frame-setting en het effect van context toont echter dat andere factoren, zoals interesse of de Palestijnen als ‘de ander’, ook een rol kunnen spelen in de beperking van het media-effect.

5.2 Het vluchtelingenprobleem

Een volgend thema is het vluchtelingenprobleem, al ruim zestig jaar context van de Palestijnse kwestie. Uit de analyse van het nieuws over de Palestijnen, blijkt dat in 960 artikelen het vluchtelingenframe is opgenomen in de berichtgeving. In de onderstaande tabel staan de resultaten van de complete analyse weergegeven.

Tabel 5.4: Vluchtelingencontext per frame in percentage en gemiddelde

(N=7139)	%	M	SD
Algemeen	5.9	.09	.48
Historisch	1.3	.06	.69
Politiek	2.7	.05	.39
Israëlisch beleid	0.1	.00	.03
Internationaal beleid	2.7	.05	.38
Maatschappelijk	6.0	.08	.38
Totaal	13.0	.27	1.09

Wat direct opvalt aan de uitkomsten is dat de context van het vluchtelingenprobleem minder vaak voorkomt dan de bezettingscontext (46%). Het verschil tussen het gemiddeld voorkomen van deze thema's is 1.71 ($SD=4.71$), en is significant ($t(7138)=30.72, p<.001$). Overigens blijkt uit de tabel dat alle contextcategorieën weinig voorkomen; geen enkele groep komt boven de zes procent van de totale berichtgeving. Dit betekent dat het nieuws over de Palestijnse situatie weinig in een thematisch vluchtelingenframe wordt geplaatst.

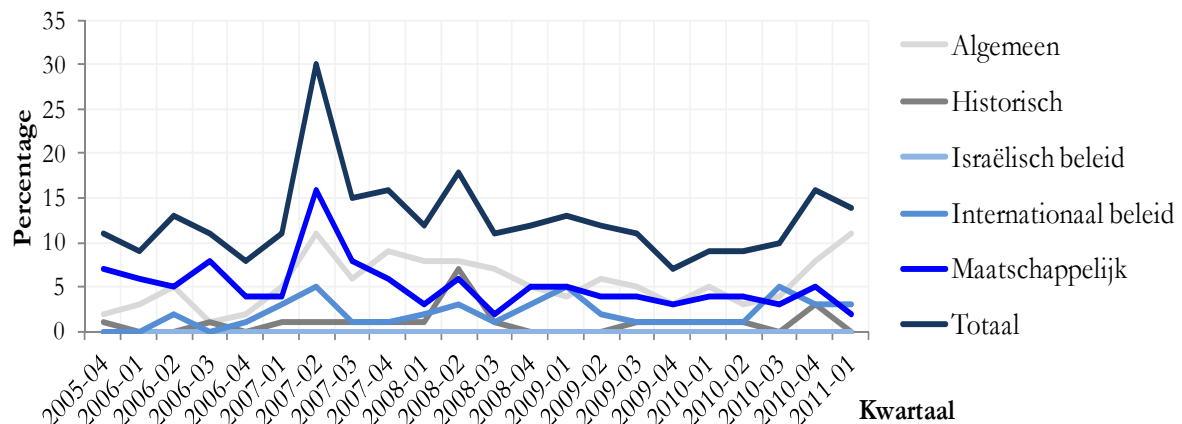
Als de context wel wordt geboden, worden voornamelijk de zoektermen voor het vluchtelingenprobleem in de dagbladen genoemd; de algemene categorie. Echter het verschil met de context van de maatschappelijke gevolgen voor de bevolking, categorie

Maatschappelijk, is klein ($M=.01$, $SD=.62$), en blijkt ook niet significant ($t(7138)=.88$, $p=.38$). Dit komt terug in de berichtgeving door de aandacht voor de vluchtelingenkampen. Dit onderwerp wordt in 42 procent van de krantenartikelen behandeld, echter zonder verdere uitleg over de situatie van de vluchtelingen. Het frame blijft beperkt tot het noemen van vluchtelingenkampen en de vluchtelingen zelf.

De twee grote contextcategorieën verschillen wel significant met Politiek en Historisch ($p<.01$)⁵, de kleinere frames binnen het totaal. Van de politieke achtergrond wordt de minste aandacht besteed aan het Israëliësch beleid: de weigering van de terugkeer van de vluchtelingen. Het wordt slechts vijf keer genoemd en heeft een gemiddelde van nul keer per artikel. Deze uitkomsten tonen een gesimplificeerd beeld in de media van het vluchtelingenprobleem.

Het thematische vluchtelingenframe komt voornamelijk voor in de berichtgeving van de kwaliteitskranten, in 14.6 procent van het totaal. Bij de populaire dagbladen komt de context in 11.7 procent van de berichtgeving voor en bij de gratis kranten slechts in 7.7 procent. Deze verschillen zijn significant ($\chi^2(2)=26.01$, $p<.001$). Deze uitkomst komt overeen met de verwachting dat kwaliteitskranten de meeste context bieden.

Ook voor het vluchtelingenframe is het verloop over tijd geanalyseerd op afwijkingen in het bieden van deze context. In onderstaande figuur zijn de contextcategorieën per kwartaal weergegeven in percentages van de totale berichtgeving.

Figuur 5.6: Verloop over tijd vluchtelingenframes in percentages

⁵ A-P: ($M=.04$, $SD=.57$, $t(7138)=5.31$, $p<.001$) A-H: ($M=.03$, $SD=.79$, $t(7138)=3.20$, $p<.001$). M-P: ($M=.03$, $SD=.51$, $t(7138)=4.85$, $p<.001$) M-H: ($M=.02$, $SD=.76$, $t(7138)=2.58$, $p<.01$).

In Figuur 5.6 valt op dat het verloop van het Totaal frame aan het begin en het einde van de periode niet veel verandert, op één grote en een kleinere piek na. De eerste piek ligt in het tweede kwartaal van 2007. Het voorkomen van het totale vluchtelingenframe stijgt in deze periode van elf naar 30 procent. Deze piek is significant groter dan de andere kwartalen, op de tweede stijging in het tweede kwartaal van 2008 na ($F(7138)=5.90, p<.001$)⁶. In de figuur is te zien dat de piek wordt gedomineerd door het Maatschappelijk en Algemeen frame. Een verklaring hiervoor kan gevonden worden in de nieuwsgebeurtenissen in deze periode. In de maand mei zijn Palestijnse vluchtelingenkampen in Libanon het strijdtoneel van gevechten tussen het Libanese leger en een Palestijnse groepering. Hierdoor wordt meer aandacht gegeven aan het vluchtelingenprobleem in het algemeen en de vluchtelingenkampen. Dit is opvallend; in plaats van een afname van het thematische frame door een toename van geweld, is sprake van een toename. In de artikelen worden echter voornamelijk de vluchtelingen en de kampen genoemd en wordt de situatie van het vluchtelingenprobleem zelf bijna niet uitgelegd. Het thematische frame is daardoor een gesimplificeerd frame.

De tweede piek van het totale vluchtelingenframe ligt in het tweede kwartaal van 2008. Op de eerste piek in 2007 na, is de stijging van twaalf naar achttien procent significant ten opzichte van de andere kwartalen ($F(7138)=5.90, p<.001$). De piek valt samen met het 60-jarige bestaan van Israël en tevens het Palestijnse vluchtelingenprobleem. In de maand mei is daarom veel aandacht besteed aan de geschiedenis van het vluchtelingenprobleem, zoals de nakba. Dit is in de grafiek duidelijk terug te zien aan de stijging van het historische frame. Deze resultaten tonen dat nieuwsevents ook een positieve uitkomst kunnen hebben op het thematisch framen van het nieuws.

5.2.1 Het vluchtelingenprobleem als thematisch frame in de media

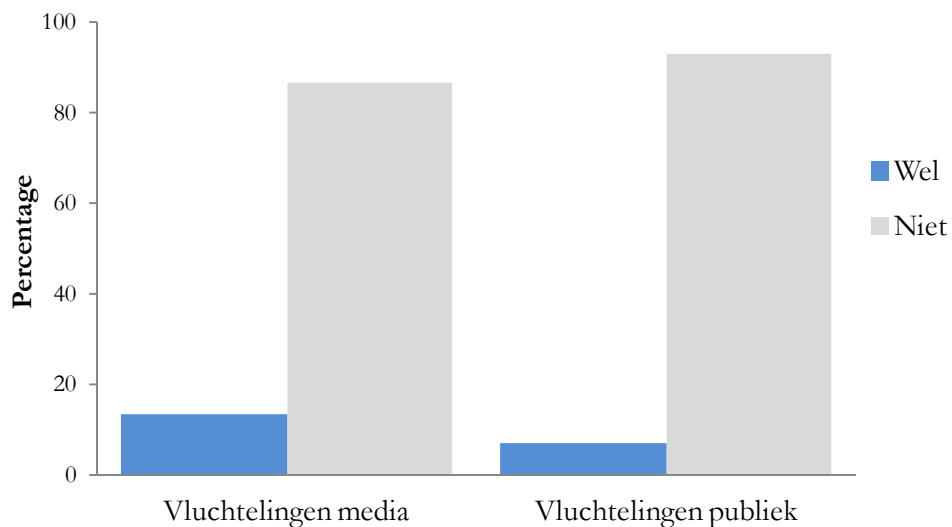
Wanneer we alle uitkomsten interpreteren, dan kunnen we hypothese 2 verwerpen; er wordt context geboden van het Palestijnse vluchtelingenprobleem in de Nederlandse dagbladberichtgeving; echter slechts in dertien procent. Dit is minder dan de aandacht voor de bezettingscontext. Dit geldt voor alle dagbladen, echter de kwaliteitskranten bieden de

⁶ Zie Bijlage E voor de post-hoc tabel van de kwartalen van de Anova-toets.

meeste achtergrondinformatie. Hypothese 4 is voor dit context-thema aangenomen. Tevens blijkt dat de focus van de media voornamelijk ligt op het noemen van de vluchtelingen, het probleem en de maatschappelijke gevolgen, zonder uitgebreide uitleg van de geschiedenis of de politieke context. Dit betekent dat een gesimplificeerd beeld wordt getoond van het vluchtelingenprobleem. Over tijd vinden we een opvallend resultaat: in twee kwartalen wordt meer aandacht besteed aan het vluchtelingenprobleem als gevolg van twee nieuwsevents. In plaats van een toename van het episodische nieuwsframe, zorgen deze gebeurtenissen juist voor een toename van het thematische frame. De vraag is of de mate van context in de berichtgeving voldoende is om effect te hebben op de kennis van het publiek.

5.2.2 Kennis van het vluchtelingenprobleem

Uit de resultaten van de survey blijkt dat het vluchtelingenprobleem minder wordt genoemd door de respondenten dan de bezetting. Dit komt overeen met de aandacht in de media. In totaal noemen negentien respondenten (7.2%) het vluchtelingenprobleem, dat is gemiddeld 0.07 keer per respondent. Het verschil met de kennis van de bezetting is significant ($t(263)=12.8, p<.001$). In Figuur 5.7 is de verhouding met de mediaberichtgeving weergegeven.

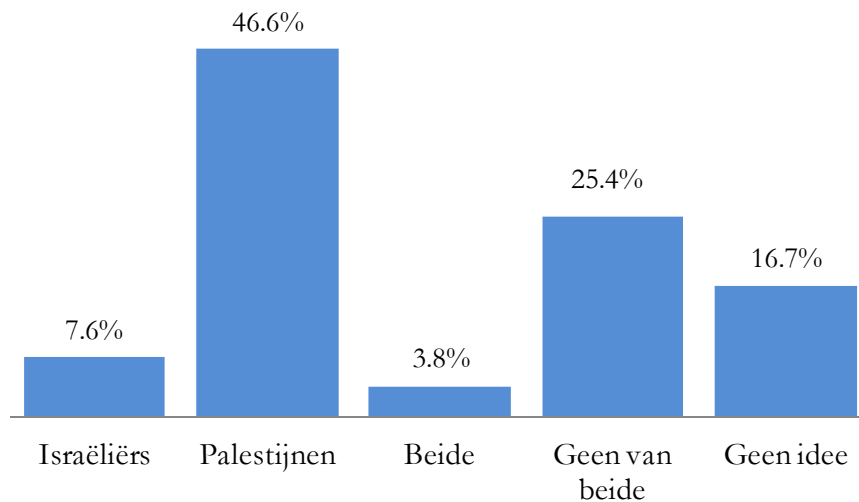
Figuur 5.7: Relatie media – publiek vluchtelingencontext

In de figuur is zichtbaar dat de verhouding tussen media en publiek net als bij de bezetting sterk overeenkomt; beide noemen het vluchtelingenprobleem veel vaker niet dan wel. Uit deze figuur wordt duidelijk dat het publiek afhankelijk is van dagbladberichtgeving voor deze

kennis van de Palestijnse kwestie. Het vluchtelingenprobleem is weinig aanwezig in de actieve kennis van de respondenten en dit gebrek aan achtergrondinformatie komt overeen met het gebrek aan context in de media.

Van de negentien respondenten die de vluchtelingencontext noemen, lezen er zeventien een dagblad. De meerderheid hiervan, bijna 53 procent, leest enkel kwaliteitskranten. Bijna één derde leest enkel de gratis kranten, 5,8 procent de populaire kranten en de rest een combinatie van dagbladen. Dit komt overeen met de mediaberichtgeving, waar ook de kwaliteitdagbladen de meeste achtergrondinformatie over het vluchtelingenprobleem bieden. Deze uitkomsten tonen het frame-setting proces, immers de respondenten met de meeste toegang tot de berichtgeving met een thematische vluchtelingenframe, beschikken ook over de meeste kennis over dit onderwerp.

In de survey is de kennis van de respondenten ook gemeten aan de hand van een gesloten vraag wie de vluchtelingen zijn in het conflict. Dit resultaat geeft een ander beeld, weergegeven in Figuur 5.8.

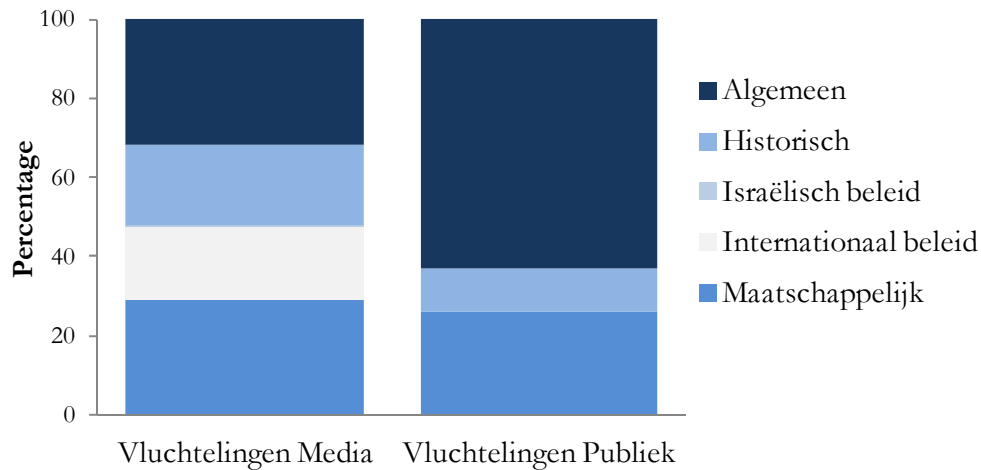

Figuur 5.8: Antwoordcategorieën vluchtelingen in percentages (N=264)

Hieruit blijkt dat bijna de helft van de respondenten enige kennis bevat van het vluchtelingenprobleem; 46,6 procent noemt de Palestijnen de vluchtelingen. Dit betekent dat het publiek meer weet dan de dagbladen aan achtergrondinformatie bieden. Echter met een gesloten vraag wordt herkenning gemeten en geen actieve kennis. Tevens kan het zijn dat ondervraagden toevallig het juiste antwoord hebben gekozen. Van de respondenten die de Palestijnen als de vluchtelingen herkent, leest 81,3 procent een dagblad, waarvan het grootste

deel (36%) enkel kwaliteitskranten, de dagbladen met de meeste context van het vluchtelingenprobleem.

De antwoorden van de respondenten per contextcategorie in vergelijking met de mediaberichtgeving leveren opvallende resultaten op.

Figuur 5.9: Relatie media – publiek contextcategorieën vluchtelingenprobleem

Uit Figuur 5.9 wordt duidelijk dat voornamelijk de letterlijke term vluchtelingen of vluchtelingenprobleem door de ondervraagden wordt genoemd, categorie Algemeen. De maatschappelijke gevolgen voor de Palestijnen staan op de tweede plaats. Echter het gemiddelde verschil tussen Maatschappelijk en Algemeen is niet significant ($M=.03$, $SD=.25$, $t(263)=1.7$, $p=.09$). Bij de dagbladen zijn dit ook de meest voorkomende categorieën. In deze overeenkomst zien we duidelijk het framing-effect; kenmerken van het context-thema die benadrukt worden in het nieuwsframe, zijn ook als kennis aanwezig bij het publiek in het individuele frame.

Opvallender zijn de verschillen. Historisch is een klein frame bij het publiek, het wordt slechts twee keer genoemd (.8% van de respondenten). Dit gebrek aan kennis wordt bevestigd bij de vraag wat er in 1948 gebeurde. De respondenten herkennen in de vraag niet de geschiedenis van het vluchtelingenprobleem, wederom slechts twee respondenten noemen het vluchtelingenprobleem, waarvan één iemand letterlijk de nakba antwoordt. Het grootste deel van de ondervraagden, ruim 46 procent, heeft bij deze vraag geen idee. Toch wordt aan de geschiedenis van het vluchtelingenprobleem aandacht besteed in de dagbladen. Tevens ontbreken twee context-categorieën bij de respondenten: Israëliisch en internationaal beleid. Hoewel in beperkte mate, is deze informatie in de kranten wel opgenomen in het

nieuwsframe.

Een verklaring voor deze verschillen kan zijn dat de achtergrondinformatie te complex is om door het publiek opgenomen te worden (Moeller, 2006). Het vluchtelingenprobleem is een langlopend probleem en daardoor lastig te begrijpen. Deze verklaring wordt ondersteund door de resultaten, die tonen dat de respondenten voornamelijk gesimplificeerde kennis hebben, zoals de vluchtelingen in het algemeen en de vluchtelingenkampen.

5.2.3 Het vluchtelingenprobleem media en publiek

Deze uitkomsten tonen dat bij de respondenten het vluchtelingenprobleem weinig aanwezig is in de actieve kennis. Dit komt overeen met de beperkte mediaberichtgeving over dit context-thema en toont het frame-setting proces. Vooral de lezers van de kwaliteitskranten hebben kennis van het context-thema, dit komt overeen met de mate van aandacht voor het probleem in de media. De respondenten hebben voornamelijk een gesimplificeerd beeld van de vluchtelingencontext. Zij weten wel wie de vluchtelingen zijn en dat er vluchtelingenkampen zijn, echter de overige context is onbekend. Dit betekent dat niet alles uit de berichtgeving door het publiek wordt overgenomen.

5.3 De Palestijnse tweedeling

De Palestijnse tweedeling is in twee delen onderzocht in de media, eerst is gekeken naar de berichtgeving per gebied. Uit deze analyse blijkt dat in de periode oktober 2005 tot april 2011, 1189 artikelen (16.6%) alleen over Westelijke Jordaanoever gaan en 2571 enkel over Gaza (36%). Meer dan één derde van de totale berichtgeving gaat alleen over de Gazastrook, ruim twee keer zoveel als de artikelen over de Westoever. Een verklaring kan gevonden worden in de vele nieuwsevents die zich afspeelden in de Gazastrook, zoals de gewelddadige overname van Hamas en de Gaza-oorlog. Dit soort grote gebeurtenissen speelden zich niet af in de Westelijke Jordaanoever. In Tabel 5.4 is de mate van context per situatie weergegeven.

Tabel 5.5: Contextcategorie per Palestijnse situatie, gemiddelde en significantie verschil

	Westoever (N=1189)	Gaza (N=2571)	
Algemeen	.01	.07	($t(1188)=-24.83, p<.001$)
Historisch	.27	.04	($t(1188)=10.13, p<.001$)
Politiek	4.81	3.32	($t(1188)=8.41, p<.001$)
Israëliisch beleid	3.28	.36	($t(1188)=23.33, p<.001$)
Internationaal beleid	.24	.13	($t(1188)=6.79, p<.001$)
Palestijnse autoriteit	1.28	2.38	($t(1188)=-14.49, p<.001$)
Maatschappelijk	.49	.57	($t(1188)=-1.15, p=.25$)
Totaal	5.57	4.12	($t(1188)=6.78, p<.001$)

Hieruit blijkt dat gemiddeld in de Westoever-berichtgeving meer context wordt geboden over de situatie dan in de artikelen over de Gazastrook, dit verschil is significant (zie tabel). Nieuws over Gaza wordt minder vaak in een thematisch frame geplaatst, dit kan te maken hebben met de vele nieuwsevents in het gebied waardoor episodische frames de overhand hebben.

Verder blijkt uit de resultaten dat de politieke context per gebied de belangrijkste achtergrondcategorie is, echter in de artikelen over de Westoever komt deze context vaker voor, een significant verschil (zie tabel). Het verschil tussen de berichtgeving is de nadruk binnen het politieke frame. In de Westoever-artikelen bestaat dit frame voornamelijk uit het Israëliische beleid, zoals de bezetting en de nederzettingenpolitiek. De zoekterm van bezetting komt in bijna de helft (45,6%) van de berichtgeving voor. Bij de Gazastrook ligt de focus op de Palestijnse autoriteit. Zo wordt Hamas in ruim 64 procent van de berichtgeving genoemd. Fatah of de PLO wordt in de Westoever-berichtgeving slechts in dertien procent genoemd. Het Palestijnse autoriteit frame komt dan ook significant vaker voor in de Gaza-berichtgeving (zie tabel).

Bij beide gebieden wordt weinig aandacht besteed aan de maatschappelijke gevolgen voor de bevolking en het verschil tussen Gaza en de Westoever is dan ook niet significant (zie tabel). De geschiedenis van elke situatie en het internationale beleid komt eveneens weinig voor, hoewel dit meer is opgenomen in het nieuwsframe in de Westoever-berichtgeving.

Voor de berichtgeving per gebied geldt dat de meeste context wordt geboden in de

kwaliteitsdagbladen, voor Gaza en de Westoever is dit in ruim 80 procent van de berichtgeving in deze kranten. De populaire en gratis dagbladen besteden beide rond de drie kwart van de berichtgeving aan de context per gebied, de verschillen tussen de kranten zijn significant⁷.

5.3.1 Het onderscheid tussen de situaties

Naast de geboden context in de berichtgeving per Palestijnse situatie, is ook het onderscheid tussen de situaties onderzocht dat dagbladen maken in de berichtgeving. In totaal is in minder dan de helft (45%) van de onderzochte berichtgeving een onderscheid gevonden tussen de Gazastrook en Westelijke Jordanoever. Op basis van welke contextcategorie staat weergegeven in Tabel 5.5⁸.

Tabel 5.6: *Onderscheid op contextcategorie in aantal artikelen en percentage*

(N=338)	Ja	Nee	Percentage context
Algemeen	36	302	10.7
Politiek	135	203	39.9
Israëliisch beleid	38	300	11.2
Palestijnse autoriteit	107	231	31.7
Maatschappelijk	23	315	6.8

De resultaten tonen dat Politiek de grootste categorie is; in bijna 40 procent van de berichtgeving wordt onderscheid gemaakt op basis van de politieke achtergrond. De context wordt echter vaker niet dan wel gegeven, een significant verschil ($\chi^2(1)=3.42, p<.001$).

Binnen deze categorie ligt de nadruk op het onderscheid op basis van Palestijnse autoriteit, de politieke leider per gebied. Vooral het noemen van de Fatah-regering in de Westoever en de Hamas-overheid in Gaza komt voor, gevolgd door de strijd tussen deze partijen. Toch wordt dit verschil in ruim 68 procent niet geduid. Zo wordt bijvoorbeeld president Abbas in dezelfde zin als Hamas genoemd, zonder uitleg dat hij de leider is van Fatah. In 11.2 procent van de berichtgeving wordt het onderscheid op basis van het verschillende Israëliisch beleid

⁷ Gaza-berichtgeving: kwaliteitskranten 81.4%, populair 78.5%, gratis 75.5% ($\chi^2(2)=6.22, p<.05$)

Westoever-berichtgeving: kwaliteitskranten 86.3%, populair 74.4%, gratis 76.7% ($\chi^2(2)=22.80, p<.001$)

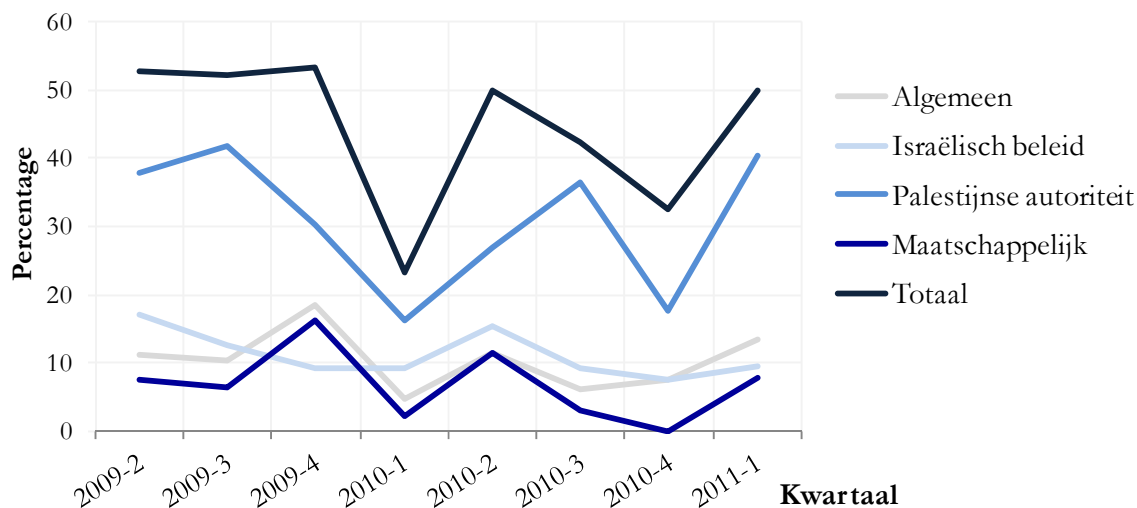
⁸ Resultaten per deelvraag staan in Bijlage E.

gemaakt, zoals de bezetting en de terugtrekking. Het verschil tussen de twee politieke subcategorieën is significant ($\chi^2=36.99, p<.001$).

Een volgend opvallend gegeven in de tabel is het niet voorkomen van de historische context van de tweedeling. De kleine groepen die wel voorkomen zijn Maatschappelijk en Algemeen. Het voorkomen van deze frames vertoont een verschil, echter niet significant ($\chi^2(338)=2.94, p=.086$). Binnen de groep Algemeen ligt de nadruk op het letterlijk noemen van de verdeeldheid. Opvallend is dat dit slechts in slechts negen procent van de berichtgeving wordt gedaan, terwijl in 45 procent van de artikelen het onderscheid tussen de twee Palestijnse situaties wordt beschreven. Het blijkt dan ook dat van de 135 artikelen waarin het politieke onderscheid gemaakt wordt, slechts in 24 berichten ook de tweedeling wordt genoemd. Bij het Maatschappelijk frame is dit in vijf van de 23 krantenartikelen. Politiek en Algemeen zijn wel de meest voorkomende combinatie in de berichtgeving.

Uit de analyse per medium blijkt dat wederom de meeste context van de tweedeling wordt geboden in de kwaliteitskranten, in 47.4 procent van de berichtgeving. Bij de populaire dagbladen is dit 37.5 procent en bij de gratis kranten 23.8 procent. Deze verschillen zijn echter niet significant ($\chi^2(2)=5.18, p=.075$).

Als we het gemaakte onderscheid in de dagbladen over tijd bekijken, dan krijgen we de volgende figuur.

Figuur 5.10: *Verloop over tijd tweedelingcontext in percentages*

We zien in deze figuur duidelijk dat in de hele periode het onderscheid op Palestijnse autoriteit het meest wordt gemaakt in de dagbladen. De overige drie frames clusteren

rondom elkaar. Verder valt op dat de totale context van de verdeeldheid twee dalingen heeft in het verloop, waarvan enkel het dal in het eerste kwartaal van 2010 significant is ten opzichte van de overige kwartalen ($F(337)=2.21, p<.05$)⁹, op het derde en vierde kwartaal van 2010 na. Geen enkele andere periode vertoont een soortgelijk resultaat. In deze periode is er een afname van het totale tweedelingsframe van 53.3 procent naar 23.3 procent van de totale berichtgeving over de twee Palestijnse gebieden. Dit dal loopt gelijk met de Gaza-oorlog, opnieuw veroorzaakt dit nieuwsevent een afname van het thematische frame. De context van de tweedeling komt tijdelijk in de verdrinking door de toename van geweld.

5.3.2 De tweedeling als thematisch frame in de media

Alle uitkomsten over de tweedeling in de mediaberichtgeving tonen dat deze context wordt geboden; hypothese 3 wordt verworpen. De afzonderlijke berichtgeving per gebied duidt de twee verschillende Palestijnse situaties. Voornamelijk de Westelijke Jordaanoever wordt thematisch geframed, met name in de kwaliteitskranten. Over de Gazastrook wordt echter ruim twee keer zo veel bericht. Waarschijnlijk ligt in deze berichtgeving de nadruk op de vele nieuwsevents in een episodisch frame. De tweedeling wordt duidelijker weergegeven in het onderscheid binnen de berichtgeving. In bijna de helft van de artikelen wordt het verschil tussen de Palestijnse situaties geduid en is de context van de tweedeling in het nieuwsframe opgenomen. De enige significante verandering in het bieden van deze context is wederom tijdens de Gaza-oorlog. Een toename van geweld leidt opnieuw tot een afname van het thematische frame. Ook de achtergrond van de tweedeling wordt met name in de kwaliteitskranten geboden, echter het verschil tussen de dagbladen is niet significant. Hypothese 4 wordt voor dit context-thema daarom deels aangenomen.

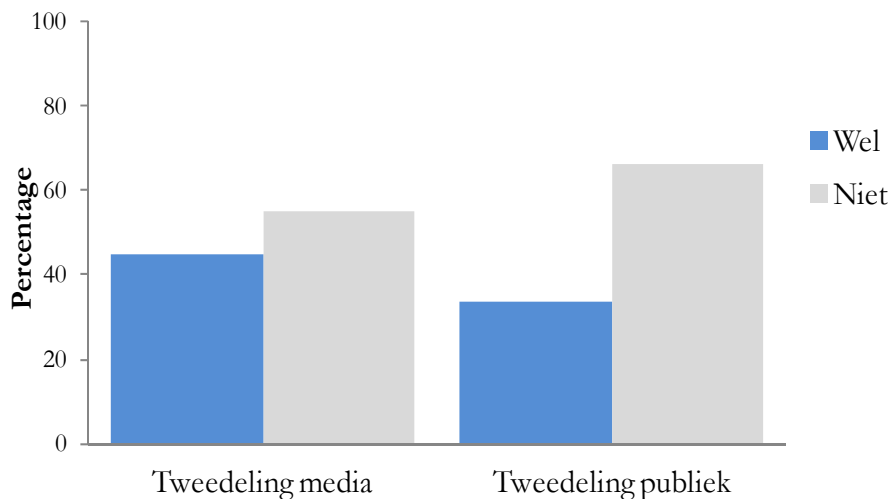
Uit beide analyses blijkt dat de politieke context het meest voorkomt. Bij de berichtgeving per gebied is wel een verschil in nadruk: bij Gaza gaat de politieke achtergrond voornamelijk over Hamas als leider en bij de Westoever over het Israëlische bezettingsbeleid. In de artikelen met onderscheid op basis van de politieke context, ligt de focus op het verschil in politieke macht per gebied: Hamas en Fatah. Opvallend uit de analyse is dat de dagbladen wel in bijna de helft van de berichtgeving schrijven over de verdeeldheid, echter

⁹ Voor de berekening is de Anova-toets uitgevoerd. Dit is niet ideaal voor dichotome variabelen, echter de enige optie voor deze berekening. Zie Bijlage E voor de post-hoc tabel van het kwartaal van de Anova-toets.

het meestal niet benoemen.

5.3.3 De kennis van de tweedeling

Bij het publiek is de kennis van de tweedeling gemeten aan de hand van het noemen van dit thema bij de open vragen en is direct naar het onderwerp gevraagd. Slechts 3,4 procent, acht respondenten in totaal, noemt de tweedeling bij de open vragen. Hiervan antwoordt drie procent het als gevolg voor de Palestijnen en één ondervraagde noemt de verdeeldheid een typering van de Palestijnen. Er is geen verdeling in contextcategorie, alleen de verdeeldheid wordt letterlijk genoemd. Van dit onderwerp is duidelijk de minste kennis paraat bij de respondenten, toch levert de directe vraag naar de wijze waarop de Palestijnen zijn verdeeld veel verschillende antwoorden op. Ongeveer één derde heeft geen idee hoe de Palestijnen verdeeld zijn. Dit betekent dat twee derde het wel weet. Dit blijkt echter niet uit alle reacties. Slechts 33,7 procent van de respondenten geeft een antwoord dat overeenkomt met de werkelijke tweedeling. In onderstaande figuur is de verhouding weergegeven tussen de kennis van de ondervraagden en de mediaberichtgeving waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen de twee Palestijnse situaties.

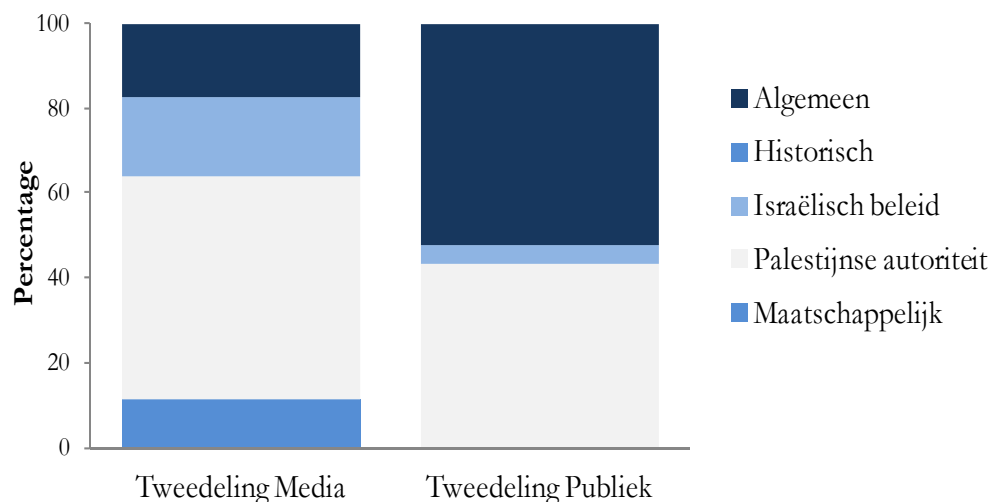
Figuur 5.11: Relatie media – publiek tweedelingcontext

In Figuur 5.11 is te zien dat de media in verhouding de context van de tweedeling vaker noemen dan dat de respondenten kennis hebben over dit onderwerp. In de dagbladberichtgeving is de verdeling van het wel of niet voorkomen van het onderscheid bijna gelijk, bij het publiek wordt het twee keer zo vaak niet genoemd dan wel. Dit toont dat

het publiek de informatie in de media niet zomaar opneemt in het individuele frame; het frame-setting proces is beperkt. De verklaring kan wederom de complexiteit van het nieuws zijn of het publiek heeft geen moeite gedaan om de context te begrijpen, omdat de Palestijnen als volk te ver zijn verwijderd van de eigen cultuur, zij zijn ‘de ander’. Volgens Malek en Wiegand (2007) kan dit een gesimplificeerde interpretatie als resultaat hebben.

Dit gesimplificeerd beeld van de Palestijnse verdeeldheid zien wij terug in diverse antwoorden op de verdelingsvraag die afwijken van de werkelijke tweedeling. Bijna twintig procent noemt religie, echter het werkelijke religieuze onderscheid, conservatief-seculier, wordt helemaal niet genoemd. De respondenten geven antwoorden zoals: jodendom-islam, soennitisch-sjiitisch of religie in het algemeen. Tevens worden antwoorden genoemd zoals: verschillende Arabische stammen, pro-geweld en anti-geweld, Hamas tegenover Hezbollah, terroristen en gematigden, rijken en armen of vluchtelingen tegenover Hamas-aanhangers. Deze antwoorden zijn generaliserend en tonen enige kennis die van toepassing is op het Israëliisch-Palestijns conflict in het algemeen of het Palestijnse volk, echter geen specifieke kennis.

In onderstaande figuur zijn de antwoorden verdeeld in categorieën die wel aansluiten op de werkelijke Palestijnse tweedeling, in vergelijking met de contextcategorieën in de mediaberichtgeving waarin het onderscheid tussen de gebieden is opgenomen.

Figuur 5.12: Relatie media – publiek contextcategorieën tweedeling

In Figuur 5.12 is te zien dat er grote verschillen zijn tussen media en publiek. Wederom toont dit resultaat dat het publiek de informatie in de dagbladen niet voldoende opneemt in

het individuele frame. Zo wordt het onderscheid op maatschappelijk niveau door de respondenten helemaal niet genoemd en is dit wel in het mediaframe opgenomen, hoewel in beperkte mate. Het verschil in Israëliisch beleid wordt in verhouding minder vaak genoemd door het publiek dan in de media.

Dit gebrek aan kennis komt ook terug in de vraag wat de bezette gebieden zijn. Bijna 29 procent noemt de Gazastrook (28.8%), zestien procent noemt Gaza inclusief de Westelijke Jordaanoever, en in enkele gevallen wordt ook Jeruzalem erbij genoemd. Het werkelijke bezette gebied, de Westelijke Jordaanoever, wordt slechts door negentien ondervraagden genoemd (7.2%). In combinatie met het bezette Oost-Jeruzalem door vijf respondenten (1.9%). Hieruit kan afgeleid worden dat er weinig kennis is van de terugtrekking uit Gaza en het verschil in Israëliisch beleid voor beide gebieden. Een verklaring kan zijn dat over de Gazastrook wel veel wordt bericht door de dagbladen, echter zoals blijkt uit de inhoudsanalyse komt de context van het Israëliische beleid niet vaak aan bod. Dit toont dat berichtgeving zonder voldoende context kan leiden tot verkeerde interpretaties. Verkeerde interpretaties komen in de survey meer aan bod. Als doel van de Palestijnen noemt een respondent: het land van “Allah” terug krijgen, vier respondenten antwoorden dat de Palestijnen de joden of Israëliërs willen doden, zes keer wordt ook vernietiging als doel genoemd.

Er zijn ook overeenkomsten tussen media en publiek die wel duiden op frame-setting. De geschiedenis van de tweedeling komt bij media en publiek niet voor en ook het noemen van Palestijnse autoriteit komt overeen. Dit laatste onderscheid is bij het publiek een grote categorie. Voornamelijk de scheiding tussen Hamas en Fatah wordt door de respondenten genoemd. In de berichtgeving is dit onderscheid zelfs de grootste categorie. Deze uitkomsten tonen dat het publiek dit verschil tussen de Palestijnse situaties oppakt uit de berichtgeving. Een volgende overeenkomst is de categorie Algemeen. Echter bij het publiek bestaat deze groep voornamelijk uit het noemen van het geografische onderscheid, een verschil dat in de dagbladberichtgeving een ondergeschikte rol speelt binnen de contextcategorie Algemeen. Een verklaring kan gezocht worden in de vele berichtgeving per Palestijns gebied. Dit duidt op een geografische tweedeling.

Van de respondenten die kennis hebben van de tweedeling, leest 76.6 procent een dagblad. Hiervan leest het grootste deel (44.1%) enkel kwaliteitskranten. Deze uitkomsten

tonen wederom dat de kwaliteitskranten het meest worden gelezen door respondenten met kennis en dat dit overeenkomt met de mate van aandacht in de berichtgeving.

5.3.4 De tweedeling media en publiek

Uit de resultaten blijkt dat het context-thema de tweedeling wel in bijna de helft van de berichtgeving is opgenomen in het nieuwsframe over de Palestijnse situatie, echter dit is niet voldoende om de kennis over te brengen aan het publiek. Slechts één derde van de respondenten weet hoe de Palestijnen zijn verdeeld en nog veel minder (3.4%) noemt het context-thema bij de open vragen. Dit kan te maken hebben met de complexiteit van het thema en het gebrek aan moeite vanuit het publiek om de situatie te begrijpen. Deze aanname wordt ondersteund door de gesimplificeerde antwoorden. Wel blijkt dat wanneer respondenten kennis hebben, zij voornamelijk de kwaliteitsdagbladen lezen. Dezelfde media die in het geheel de tweedeling het meest in het nieuwsframe hebben opgenomen. Hun lezers krijgen het beste beeld en hebben de meeste kennis. Dit toont het positieve effect van context op kennis.

6. Conclusie & discussie

In deze thesis staat onderzoek naar context van de Palestijnse kwestie centraal. Niet alleen in de media, ook bij het publiek. Achtergrondinformatie is van belang om nieuws in een breder perspectief te plaatsen en betekenis te geven, zodat het publiek de actualiteiten kan begrijpen, interpreteren en evalueren. De aanleiding van dit onderzoek is dit belang van context en de twijfel of achtergrondinformatie wel wordt geboden in de Nederlandse dagbladen. Drie thema's van de Palestijnse kwestie zijn onderzocht: de bezetting, het vluchtelingenprobleem en de tweedeling. Deze onderwerpen zijn complex, echter kennis ervan is noodzakelijk om de huidige actualiteiten betekenis te geven. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de centrale vraagstelling: In hoeverre wordt context geboden over de Palestijnse kwestie in de Nederlandse dagbladen en hoe staat dit in relatie tot de kennis van het publiek?

Uit de inhoudsanalyse van de mediaberichtgeving blijkt dat over de bezettingscontext het meest wordt bericht in de dagbladen, in bijna de helft van de artikelen wordt het nieuws over de Palestijnen in dit thematische frame geplaatst. Dit is in tegenstelling tot de verwachting voor een niet-westers conflict en de resultaten van eerder onderzoek naar nieuws over het Israëliësch-Palestijns conflict. De uitkomsten van de media-analyse staan in verhouding met de kennis van de respondenten over de bezetting als achtergrond van de Palestijnse situatie. Het frame-setting proces wordt duidelijk uit deze resultaten, het thematische nieuwsframe is overgenomen in het individuele frame van het publiek. Sterker nog, de respondenten weten meer dan dat er in verhouding over de bezetting wordt bericht in de dagbladen. De aanname van journalisten dat het publiek context van een niet-westerse cultuur niet opneemt omdat mensen niet geïnteresseerd zijn of omdat het te complex is, gaat hier niet op. Het publiek wordt onderschat.

Er zijn echter ook verschillen tussen de bezettingscontext in de media en de kennis van het publiek. In de dagbladen ligt de nadruk op het Israëliësch bezettingsbeleid, met name de nederzettingen. De respondenten noemen juist de maatschappelijke gevolgen voor de bevolking, zoals de onderdrukking. Het Israëliësch bezettingsbeleid is bij het publiek slechts een kleine categorie in de antwoorden. Dit verschil toont de beperking van het frame-setting proces; de kenmerken die benadrukt worden in relatie tot de bezetting worden niet overgenomen door het publiek. Het publiek is actief in de interpretatie van de

mediaboodschap en neemt niet alles over. Een verklaring kan zijn dat het Israëliësch beleid, zoals nederzettingen en checkpoints, complexer is in vergelijking met maatschappelijke gevolgen, zoals armoede of onderdrukking. Echter de media-effecten theorie toont dat ook andere factoren, zoals interesse of aandacht, van invloed kunnen zijn op het frame-setting proces.

Het vluchtelingenprobleem is het minst aanwezig als context-thema in de dagbladen; slechts dertien procent van de berichtgeving over ruim vijf jaar wordt besteed aan uitleg over de achtergrond van het grootste en langst lopende vluchtelingenprobleem ter wereld. Deze resultaten bevestigen uitspraken van de correspondenten van het *NRC Handelsblad* en de *Volkskrant*. Zij stellen dat bepaalde informatie te complex is om over te berichten of dat er geen plaats is om ingewikkelde achtergrond steeds uit te leggen aan de lezer.

Het gebrek aan aandacht van dit thematische frame komt overeen met de beperkte mate waarin de respondenten dit onderwerp noemen. Dit geldt ook voor de nadruk die wordt gelegd binnen dit thema, de vluchtelingen in het algemeen en de vluchtelingenkampen. Opvallend is dat de meerderheid van de respondenten wel de Palestijnen als de vluchtelingen in het conflict herkent. Dit kan verklaard worden door de focus in de dagbladen op vluchtelingen in het algemeen. Hierdoor beschikt het publiek over een gesimplificeerde mate van kennis. De respondenten herkennen bij een gesloten vraag wie de vluchtelingen zijn, maar het probleem en de achtergrond is niet opgenomen in de actieve kennis over de Palestijnse situatie. Deze uitkomsten duiden de afhankelijkheid van het publiek voor informatie over buitenlandse conflicten, zonder uitleg in de media hebben mensen weinig kennis en de informatie waarover het publiek wel beschikt, is gesimplificeerd.

De Palestijnse tweedeling is een actueel thema, van belang voor het huidige vredesproces in het Israëliësch-Palestijns conflict. In de mediaberichtgeving is het onderscheid tussen de situaties dan ook in bijna de helft van de artikelen opgenomen in het nieuwsframe, tevens wordt de tweedeling geduid met afzonderlijke berichtgeving per gebied. De nadruk in de dagbladen ligt op het onderscheid in politieke autoriteit. Deze focus wordt overgenomen door het publiek. Hier zien we duidelijk het frame-setting proces, de kenmerken die de dagbladen benadrukken zijn overgenomen in het individuele frame. Echter, de mate waarin de respondenten kennis hebben van de tweedeling staat niet in verhouding tot de media-aandacht, het context-thema is namelijk bij de ruime meerderheid onbekend. Dit betekent dat de achtergrondinformatie wel wordt geboden, maar niet wordt

opgenomen door het publiek. De verklaring kan de complexiteit zijn van het onderwerp. Dit zien we terug in de gesimplificeerde antwoorden van de respondenten.

6.1 Gevolgen voor spanningsveld media en publiek

Wat betekenen deze resultaten voor de discussie over het spanningsveld tussen media en publiek? De media hebben de verantwoordelijkheid het juiste gereedschap te bieden voor het publieke debat, in het bijzonder over buitenlandse kwesties vanwege de afhankelijkheid van het publiek voor informatie over deze onderwerpen. De uitkomsten van dit onderzoek tonen dat de dagbladen gedeeltelijk falen in deze taak. Het vluchtelingenprobleem is onbekend en dit komt overeen met het gebrek aan achtergrondinformatie in de dagbladen. Het publiek krijgt geen compleet beeld en zou andere informatiebronnen moeten gebruiken om het nieuws in breder perspectief te plaatsen.

Tevens tonen de uitkomsten in deze thesis de invloed van de media. De meeste kennis bestaat over het thema waar de meeste aandacht voor is, de bezetting, en de minste kennis bestaat over thema waar de minste aandacht voor is, het vluchtelingenprobleem. Het effect van mediaberichtgeving op kennis wordt verder bevestigd door de resultaten per dagbladsoort. De kranten die over het algemeen de meeste achtergrondinformatie bieden, de kwaliteitskranten, hebben ook de lezers met de meeste kennis. Dit toont het positieve effect van achtergrondinformatie op kennis.

De resultaten van de analyse van de tweedeling tonen echter ook de beperking van het media-effect. Het publiek heeft agency en neemt niet zomaar alles over. Achtergrondinformatie zoals de tweedeling is wellicht te complex of staat te ver af van het Nederlandse publiek en wordt als gevolg niet opgenomen in het individuele frame. Journalisten zouden deze informatie eenvoudiger kunnen brengen om het op deze wijze wel duidelijk te maken voor het publiek. Uit de analyse blijkt immers dat de letterlijke benaming van de tweedeling of verdeeldheid weinig in de tekst staat.

De uitkomsten bieden meer kansen voor de journalistiek haar taak als informatiebieder te verbeteren. De media zijn huiverig in het bieden van context, omdat zij weinig interesse of begrip verwachten bij het publiek. Deze aanname blijkt niet juist. De uitkomsten van de analyse van de bezettingscontext tonen namelijk een onderschatting van het publiek. Lezers begrijpen de ingewikkelde achtergrondinformatie en weten zelfs meer dan dat de media hen aan informatie geven. Deze resultaten bieden aanleiding om meer

aandacht te geven aan complexe context, zoals het onderbelichte vluchtelingenprobleem. Zoals het voorbeeld van Rwanda in de inleiding toont is dit van belang, een gebrek aan context kan namelijk grote gevolgen hebben voor het maatschappelijke en politieke debat over het conflict. Uiteraard kan de complete context niet in elk nieuwsbericht, zoals de correspondenten van *NRC Handelsblad* en *de Volkskrant* uitleggen past immers niet alles in een nieuwsbericht. De uitkomsten van de bezettingscontext tonen echter dat dit ook niet nodig is om kennis over te brengen naar het publiek.

6.2 Reflectie en vervolgonderzoek

Dit onderzoek is grotendeels uitgevoerd door middel van een automatische inhoudsanalyse aan de hand van AmCAT. Het voordeel van deze methode is dat het voorkomen van context in veel onderzoeksmateriaal snel uitgevoerd kon worden. Het nadeel is dat de gevonden resultaten enkel uit zoekstrings bestaan die voor de analyse zijn samengesteld. Hierdoor is het mogelijk dat bepaalde relevante zoektermen niet zijn opgenomen in het frame en wel in de berichtgeving staan. De zoekstrings zijn echter zorgvuldig geformuleerd om dit probleem te voorkomen en gecontroleerd aan de hand van precision en recall. Tevens bleek tijdens de analyse dat bepaalde onderwerpen lastig in een zoekterm om te zetten waren, zoals het Israëliësch beleid ten aanzien van het vluchtelingenprobleem. Als gevolg levert dit ook weinig resultaten op.

Een aanvullende beperking op het onderzoek is dat enkel is gezocht op het noemen van de contextonderwerpen. Of iets werkelijk wordt uitgelegd in de berichtgeving is niet duidelijk. Dit zou geanalyseerd kunnen worden aan de hand van een handmatige inhoudsanalyse, zoals uitgevoerd voor de tweedeling en de relaties binnen de bezettingscontext. Echter een grote hoeveelheid materiaal onderzoeken was dan niet mogelijk geweest. Dit kan wel een onderwerp zijn voor vervolgonderzoek.

Een andere methodologische beperking is het publieksonderzoek. Dit is gedaan aan de hand van een survey. Het is aangenomen dat de antwoorden op de vragen de kennis van de respondenten representeren. Toch kan het zijn dat mensen iets wel weten en niet direct noemen of op dat moment niet aan denken. Echter directere vragen naar deze kennis zouden te suggestief zijn en respondenten leiden naar een antwoord. Dit probleem is niet simpel op te lossen; een persoonlijk gesprek kan juist tot sociaal wenselijke antwoorden leiden en in focusgroepen kunnen mensen meeliften op de kennis van anderen. Daarnaast

was het niet mogelijk om op exact dezelfde wijze naar alle thema's te vragen. Hierdoor kan het zijn dat er verschillen zijn in de mate van kennis per onderwerp. Vanwege de verschillen in thema's is dit probleem lastig te vermijden. In een volgend onderzoek is het aan te raden het publieksonderzoek na de media-analyse uit te voeren, zodat beter ingegaan kan worden op specifieke informatie die voorkomt in de berichtgeving.

Aansluitend kan niet gesteld worden dat de ondervraagden in dit onderzoek gelijk staan aan het Nederlandse publiek. Zoals beschreven in hoofdstuk 4 is het eerder een overschatting van het publiek aangezien de doelgroep uit studenten en net afgestudeerden bestaat. Een volgend onderzoek kan een ruimere doelgroep nemen om een betere uitspraak te formuleren over de populatie.

De resultaten van deze thesis zijn een aanvulling op bestaand onderzoek en deels vernieuwend, echter ze dienen ook als startpunt voor verdere analyses. Zo blijkt uit de analyse over tijd dat wellicht diverse gebeurtenissen van invloed zijn op de mate van context. De Gaza-oorlog zorgde voor de bezettings- en tweedelingscontext voor een afname van het thematische frame. Het bieden van context kwam in de verdrinking als gevolg van deze oorlog. Bij het vluchtelingenprobleem echter veroorzaakten twee nieuwsevents juist een toename van het contextframe. Deze uitkomsten vragen naar uitgebreid onderzoek naar de invloed van nieuwsevents op het bieden van achtergrondinformatie.

Tevens blijkt dat niet alleen de onderzochte media van invloed zijn op de kennis van het publiek. Een analyse waarin meerdere media zijn opgenomen is daarom aan te raden voor verder onderzoek. Daarnaast is het ook mogelijk het publieksonderzoek uit te breiden met de interpretatie van het conflict. Volgens de theorie heeft veel of weinig kennis over een kwestie invloed op de interpretatie. Uit de survey blijkt dat er diverse opvallende opinies zijn over het conflict onder de respondenten, de relatie tussen kennis en interpretatie is echter niet onderzocht. Wat wel duidelijk is geworden is de relatie tussen context in de mediaberichtgeving en kennis. De invloed van de media is in dit onderzoek nogmaals bevestigd, evenals de beperkingen van media-effecten door de aanwezigheid van agency bij het publiek.

Literatuur

Ackerman, S. (2001). Al-Aqsa Intifada and the U.S. Media. *Journal of Palestine Studies* XXX (2): 61-74.

Atteveldt, W., van & Ruirok, N. (2007). Global Angling with a Local Angle: How U.S., British, and Dutch Newspapers Frame Global and Local Terrorist Attacks. *The Harvard International Journal of Press/Politics* 12 (1): 68-90.

Atteveldt, W., Ruirok, N. & Kleinnijenhuis, J. (2008). *Semantic Network Analysis using NET, iNet, and AmCAT*. Reader.

Baarda, D.B., Goede, M.P.M., de & Kalmijn, M. (2007). *Basisboek Enquêteeren*. Groningen/Houten: Wolters-Noordhof.

Bakker, P. & Scholten, O. (2009). *Communicatiekaart van Nederland. Overzicht van media en communicatie*. Amsterdam: Kluwer.

BBC (2009a). Who are Hamas? <http://news.bbc.co.uk/2/hi/1654510.stm>. Geraadpleegd op 31 januari 2011.

BBC (2009b). Middle-East conflict: history in maps. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7380642.stm. Geraadpleegd op 9 februari 2011.

Bolton, J.R. (5 Januari 2009). The Three-State Option. Washington Post. <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/01/04/AR2009010401434.html>. Geraadpleegd op 1 maart 2011.

Chouliaraki, L. (2008). The Mediation of Suffering and the Vision of a Cosmopolitan Public. *Television & New Media* 9 (5): 371-391.

Deprez, A. & Raeymaeckers, K. (2010). Bias in the News? The Representation of

Palestinians and Israëlis in the Coverage of the First and Second Intifada. *The International Communication Gazette* 72 (1): 91-109.

Dijk, T., van (1985). Structures of News in the Press. In: Van Dijk, T. (red.). *Discourse and communication: new approaches to the analysis of mass media discourse and communication*. Berlijn/ New York: De Gruyter: 69-93.

Druckman, J.N. (2001). The implication of framing effects for citizens competence. *Political Behavior* 23 (3): 225-256.

Entman, R. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* 43 (4): 51-58.

Eveland, W. Jr., Shah, D. & Kwak, N. (2003). Assessing Causality in the Cognitive Mediation Model: A Panel Study of Motivations, Information Processing and Learning During Campaign 2000. *Communication Research* 30 (4): 359-386.

Farsoun, S. & Zacharia, C.E. (1997). *Palestine and the Palestinians*. Colorado: Westview Press.

Floyd, J. & Fowler, Jr. (1995). *Improving survey question. Design and Evaluation. Applied Social Research Methods Series, Volume 38*. Londen: Sage Publications.

Franks, S. (2005). Reporting Afrika: Problems and Perspectives. *Westminster Papers in Communication and Culture*, special issue (november 2005): 129-134.

Friel, H. & Falk, R. (2007). *Israël-Palestine On Record. How the New York Times Misreports Conflict in the Middle East*. Londen/New York: Verso.

Fuller, J. (1996). *News values: ideas for an information age*. Chicago: The University of Chicago Press.

Galtung, J. & Ruge, M. H. (1965). The structure of foreign news. The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of International Peace Research* 1: 64-91.

Gamson, W. A. & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American Journal of Sociology* 95 (1): 1-37.

Gamson, W.A., Croteau, D., Hoynes, W., & Sasson, T. (1992). Media Images and the Social Construction of Reality. *Annual Review of Sociology* 18 (1992):373-393.

Gordon, N. (2008). *Israël's occupation*. The University Press Group Ltd.

Harcup, T. and O'Neill, D. (2001). What is News? Galtung and Ruge Revisited. *Journalism Studies*, 2(2): 261-280.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (HIIK) at the Department of Political Science, University of Heidelberg (2008). Conflict Barometer 2008. Crises-wars-coup d'état: negotiations-mediations-peace settlements: 17th annual conflict analysis. http://hiik.de/en/konfliktbarometer/pdf/ConflictBarometer_2008.pdf. Geraadpleegd op 3 maart 2011.

Heidelberg Institute for International Conflict Research (HIIK) at the Department of Political Science, University of Heidelberg (2009). Conflict Barometer 2009. Crises-wars-coup d'état: negotiations-mediations-peace settlements: 18th annual conflict analysis. http://hiik.de/en/konfliktbarometer/pdf/ConflictBarometer_2009.pdf. Geraadpleegd op 3 maart 2011.

Human Rights Council (2007). Implementation of General Assembly resolution 60/251 of 15 March 2006 entitled "Human Rights Council". Joint written statement* submitted by Badil Resource Center for Palestinian Residency and Refugee Rights and Defence for Children International (DCI), non-governmental organizations in special consultative status. 2 juni 2007.

<http://unispal.un.org/unispal.nsf/9a798adbf322aff38525617b006d88d7/9cfd1f2388aab9cc852572fa00630989?OpenDocument&Highlight=0,nakba>.

Iyengar, S. (1991). *Is Anyone Responsible?: How Television Frames Political Issues*. Chicago/Londen: University of Chicago Press.

Janssen, F. (2009). *Hamas and its Positions Towards Israël. Understanding the Islamic Resistance Organization through the concept of framing*. Clingendael Security Paper No. 8. Den Haag: Netherlands Institute of International Relations Clingendael.

Kepplinger, H. & Daschmann, G. (1997). Today's news - tomorrow's context: a dynamic model of news processing. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 41 (1997): 548-565.

Kim, J. & Rubin, A. (1997). The Variable Influence of Audience Activity on Media Effects. *Communication Research* 24 (2): 107-135.

Kitzinger, J. (1990). Audience understandings of Aids media messages: a discussion of methods. *Sociology of Health & Illness* 12 (3): 319-335.

Korzilius, H. (2000). *De kern van survey-onderzoek*. Assen: Van Gorcum & Comp. B.V.

Lybarger, L.D. (2007). *Identity and Religion in Palestine. The Struggle between Islamism and Secularism in the Occupied Territories*. Princeton/Oxford: Princeton University Press.

Malek, A. & Wiegand, K. (1997). Islam and the West: Cultural Encounter. In Y. Kamalipour (ed.) *The US Media and the Middle East: Image and Perception*. Westport, CT: Greenwood Press: 201-211.

McCombs, M. & Shah, D. (1972). The Agenda-setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly* 36 (2): 176-187.

McCombs, M. (2005). A Look at Agenda-setting: past, present and future. *Journalism Studies* 6

(4): 543-557.

McNulty, M. (1999). Media Ethnicization and the International Response to War and Genocide in Rwanda. In: T. Allen & J. Seaton (red.). *The Media of Conflict: war reporting and the representation of ethnic violence*. Londen/ New York: Zed Books.

Meijer, I.C. (2006). *De toekomst van het nieuws*. Amsterdam: Otto Cramwinckel Uitgever.

Melvorn, L. (2007). Missing the story: the media and the Rwanda genocide. In: A. Thompson (red.). *The media and the Rwanda genocide*. Londen: Pluto Press.

Milton-Edwards, B. (1999). *Islamic Politics in Palestine*. Londen: I.B. Tauris & Co Ltd. Victoria House.

Moeller, S.D. (2006). "Regarding the pain of others": media, bias and the coverage of international disasters. *Journal of International Affairs* 59 (2): 173-196.

Morley, D. (1992). *Television, audiences and cultural studies*. New York: Routledge.

Morris, B. (2001). *Righteous Victims. A History of the Zionist-Arab Conflict, 1881-2001*. Verenigde Staten: Vintage Books.

NOM (1 oktober 2010). NOM Print Monitor 2009-II/2010-I: gemiddeld bereik 13+. <http://www.nommedia.nl/docs/NOM-website%20gemiddeld%20bereik%20NPM%202009-II%202010-I.pdf>. Geraadpleegd op 3 maart 2011.

Parfitt, T. & Egorova, Y. (2007). *Jews, Muslims and Mass Media: Mediating the 'Other'*. Londen/New York: Routledge.

Perry, D. (1990). News Reading, Knowledge About, and Attitudes Towards Foreign Countries. *Journalism Quarterly* 67 (2): 353-358.

Philo, G., Hilsum, L., Beattie, L. & Holliman, R. (1999). The Media and the Rwanda Crisis: effects on audiences and public policy. In: G. Philo (red.). *Message Received*. London: Routledge.

Philo, G. (2001). Television News and Audience Understanding of War, Conflict and Disaster. *Journalism Studies* 3 (2): 173-186.

Philo, G., Gilmour, A., Gilmour, M., Rust, S., Gaskell, E. & West, L. (2003). The Israeli-Palestinian conflict: TV news and public understanding. In: Thusu, D & Freedman, D. (eds.). *War and the Media: Reporting 24/7*. London: Sage, pp. 133-148.

Philo, G. & Berry, M. (2004). *Bad news from Israel*. London: Pluto Press.

Robinson, J. & Levy, M. (1986). Interpersonal Communication and News Comprehension. *Public Opinion Quarterly* 50: 160-175.

Rubin, B. (1994). *Revolution until victory? The politics and history of the PLO*. Cambridge.

Ruigrok, N. (2005). *Journalism of Attachment. Dutch newspapers during the Bosnian war*. Amsterdam: Het Spinhuis.

Ruigrok, N., Atteveldt, W. van & Takens, J. (forthcoming). *Shifting Frames in a Deadlocked Conflict; Automated and Manual Content Analysis of the Israël/Palestine Conflict*. Accepted for publication.

Semetko, H.A. & Valkenburg, P.M. (2000). Framing European politics: a content analysis of press and television. *Journal of Communication* 50 (2): 93-109.

Scheufele, D. (1999). Framing as a Theory of Media Effects. *Journal of Communication*, Winter 1999: 103-122.

Scheufele, D. & Tewksbury, D. (2007). Framing, Agenda Setting, and Priming: The

Evolution of Three Media Effects Models. *Journal of Communication* 57 (2007): 9-20.

Shoemaker, P. & Reese, S. (1996). *Mediating the message. Theories of influence on mass media content*. New York: Longman.

Silverstone, R. (2007). *On the Rise of the Mediapolis. Morality and Media*. Cambridge: Polity Press.

The International Crisis Group (7 september 2010). Squaring the Circle: Palestinian Security Reform under Occupation. <http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/Israël-palestine/98-squaring-the-circle-palestinian-security-reform-under-occupation.aspx>. Geraadpleegd op 9 februari 2011.

Tuchman, G. (1978). *Making news: a study in the construction of reality*. New York: Free Press.

UNISPAL (2011). The Question of Palestine. History of the question of Palestine. <http://unispal.un.org/unispal.nsf/his.htm?OpenForm>. Geraadpleegd op 18 april 2011.

UNRWA (2010). UNRWA in figures as of 30 juni 2010. <http://www.unrwa.org/userfiles/2011031065331.pdf>.

UNRWA (2011). The UN agency for Palestine refugees. <http://www.unrwa.org/>. Geraadpleegd op 18 april 2011.

Valk, G. (13-01-2011). Er hangt weer oorlog in de lucht. *NRC Handelsblad*, pagina 6.

Valkenburg, P.M., Semetko, H.A. & De Vreese, C.D. (1999). The effects of news frames on readers' thoughts and recall. *Communication Research* 26, 550-569.

VN (8 juli 2010a). UNISPAL-Map. Permanently Staffed Israeli Checkpoints and Crossings in the West Bank-- OCHA map (As of May 2010). <http://domino.un.org/unispal.nsf/cf02d057b04d356385256ddb006dc02f/1857cbd35d55c62d8525775a006c09c3?OpenDocument>.

VN (30 november 2010b). Despite easing of Gaza blockade, situation still desperate, UN official warns. <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=36910&Cr=gaza&Cr1=>. Geraadpleegd op 17 februari 2011.

VN (21 juli 2011). UN officials visit West Bank village where home demolitions by Israel have risen. <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=39104&Cr=palestin&Cr1=>. Geraadpleegd op 25 juli 2011.

Vreese, C. de (2005a). Newsframing: theory and typology. *Information Design Journal + Document Design* 13 (1): 51-62.

Vreese, C. de (2005b). Towards an integrated process model of news framing. In: C. de Vreese. *Framing Europe. Television News and European Intergration*. Amsterdam: Het Spinhuis, 21-52.

Zaharna, R. (1995). The Palestinian Leadership and the American Media: Changing Images, Conflicting Results. In Y. Kamalipour (ed.) *The US Media and the Middle East: Image and Perception*. Westport, CT: Greenwood Press: 151–62.

Zanotti, J. (2008). *Israel and the Palestinians: Prospects for a Two-State Solution*. Congressional Research Service. CRS report for Congress.

Zanotti, J. (2010). *The Palestinians: Background and U.S. Relations*. Congressional Research Service. CRS report for Congress.

Israël-reis als bron, 5-13 april 2011

Voor deze thesis zijn wij met de projectgroep Midden-Oosten naar Israël en de Westelijke Jordaanoever gegaan. Deze reis was een zeer nuttige ervaring en toevoeging voor het schrijven van deze thesis. Het conflict van dichtbij meemaken biedt een compleet ander beeld dan de literatuur. In Israël hebben wij gesproken met docenten en studenten van de Hebrew University en de Ben Gurion University. Tevens met correspondenten Guus Valk van het *NRC Handelsblad* (voormalig Israël-correspondent) en Rolf Bos van *de Volkskrant*.

Ook hebben wij meerdere Palestijnse steden en dorpen bezocht, onder andere in de Westelijke Jordaanoever, de Negev-woestijn en in Galilea. Alle gesprekken en bezoeken gaven ons een beeld over hoe het conflict impact heeft op het dagelijks leven en ook de invloed van de context-thema's die centraal staan in dit onderzoek. Een indrukwekkend voorbeeld is Hebron, waar de bezetting en het vluchtelingenprobleem niet duidelijker aanwezig kunnen zijn. Tevens is de verdeeldheid in Jeruzalem, onze standplaats tijdens de reis, een beeldend voorbeeld voor het conflict. Deze ervaringen boden mij inzicht over het belang van bepaalde context en plaatste de literatuur in een nieuw perspectief.

Bijlage A - Zoektermen automatische inhoudsanalyse

Bezettingscontext

Contextframe	Zoektermen
Algemeen	bezet*
Historisch	1967 "zesdaagse oorlog" "6-daagse oorlog"
Israëlich beleid	checkpoint* controlepost* "area a/b/c" "gebied a/b/c" "sector a/b/c/" a-sector b-sector c-sector "verboden gebied" veiligheidsmuur veiligheidshek barriere muur afscheidingshek afscheidingsmuur nederzetting* (buitenpost NOT anuta) (vergunning* NOT (papoea peking bahrein)) (huisarrest NOT "Suu Kyi") identiteitskaart* kolonis* (veiligheidszone* NOT libanon) annexe* (geannexeerd NOT koeweit)
Internationaal beleid	"vierde conventie" "vierde geneefse" "resolutie 242" "illega* nederzetting*/buitenpost*/veiligheidsmuur/veiligheidshek/barriere/muur/afscheidingshek/afscheidingsmuur/annexatie/bezet*"~6 "internationaal gerechtshof/strafhof" ("mensenrechten schend*/geschonden"~6 AND bezet* NOT syrie) ("strijd internationaal recht"~3 AND (nederzetting* buitenpost* veiligheidsmuur veiligheidshek barriere muur afscheidingshek afscheidingsmuur annexatie bezet*)) verdeelplan verdelingsplan opdeelplan "resolutie 181" twee-staten-oplossing
Maatschappelijk	vrijheidsbeperking* bewegingsvrijheid reisbeperking* ((werklo* werkelo*) AND "palestijns* gebied*" NOT jordanie) (armoede* NOT (afrika indonesie moebarak iran)) "water tekort"~5 waterschaarste* (waterproble* NOT spanje) (onderdruk* NOT (egypte tamil glimlach hanoi birma tsaar tiran* sovjet koerden ira* bolivia massada rwanda salzburg pakistan beatrix)) landonteigening* (onteigening* NOT (dutroux vliegveld)) (apartheid* AND palestijn*) "discriminatie palestijn*"~8 "kolonisten geweld"~5 "slopen huizen"~4 (gesloopt NOT (sp "berlijnse muur" politieauto)) "uitzetting palestijn*/arabier*"~4 (intifada* AND (opstand* bezet* onderdruk*) NOT (bommel "derde/nieuwe/electronic/musical intifada*"~2))

Vluchtelingencontext

Contextframe	Zoektermen
Algemeen	vluchteling* gevlucht* NOT (vluchtelingenorganisatie* vluchtelingenfonds vluchtelingenkamp* osj kosovo evian hull "iraakse/soedanese/afghaanse/libanese vluchteling*" "leids dagblad" verdonk denderen vinkenoog iq battisti china dante zwolle tripoli hezbollah bootvluchteling*)
Historisch	nakba nakhba al-nakba al-naqba el-nakba ((catastrofe vluchten) AND 1948) ("israëlische onafhankelijkheidsoorlog" onafhankelijkheidsoorlog "arabisch-Israëlische oorlog") AND (vluchten vluchtte ontvlucht gevlucht verdreven ontheemd verjaagd) "exodus palestijn*"~10
Israëlisch beleid	"geen recht op terugkeer" "Israël weigert vluchtelingen terug"~10 "geen vluchteling* terugkeren"~3
Internationaal beleid	unrwa "resolutie 194" "recht op terugkeer"
Maatschappelijk	"palestijn* diaspora"~5 (vluchtelingenkamp* NOT tsjaad) "ontheemd* palestijn*"~6 "omstandigheden vluchteling*"~4

Westoever context

Contextframe	Zoektermen
Algemeen	"grens jordanie"~7
Historisch	1949 (1967 NOT afana) "zesdaagse oorlog" "groene lijn" "green line" bestandsgrens "jordaanse/jordanie bestuur"~3 "jordanie veroverde"~4 bezet* checkpoint* controlepost* "area a/b/c" "gebied a/b/c" "sector a/b/c/" a-sector b-sector c-sector "verboden gebied" blokkade*
Israëlisch beleid	veiligheidsmuur veiligheidshek barriere muur afscheidingshek afscheidingsmuur nederzetting* buitenpost* vergunning* (huisarrest NOT "Suu Kyi") identiteitskaart* kolonis* annexe* geannexeerd "vierde conventie" "resolutie 242" "illega* nederzetting*/buitenpost*/veiligheidsmuur/veiligheidshek/barriere/muur/afscheidingshek/afscheidingsmuur/annexatie/bezet*"~6 "internationaal gerechtshof/strafhof" ("mensenrechten schend*/geschonden"~6 AND bezet* NOT syrie) ("strijd internationaal recht"~3 AND (nederzetting* buitenpost* veiligheidsmuur veiligheidshek barriere muur afscheidingshek afscheidingsmuur annexatie bezet*))
Internationaal beleid	plo fatah al-fatah abbas fayyad pa "palestijnse autoriteit" vredesonderhandelingen "seculier* fatah/palestijn*"~6 semi-autonoom zelfbestuur
Palestijnse autoriteit	bewegingsvrijheid reisbeperking* ((werklo* werkelo*) AND "palestijns* gebied*" NOT (jordanie oost-duitsland))(armoede* NOT (brown madagascar vasten pool tunesie)) "water tekort"~5 waterschaarste* (waterproble* NOT spanje) (onderdruk* NOT (massada india iraanse koerden tsaar hezbollah)) landonteigening* (onteigening* NOT china) (apartheid* AND palestijn*)

"discriminatie palestijn*"~8 "kolonisten geweld"~8 "slopen huizen"~4
 gesloopt "uitzetting palestijn*/arabier*"~4

Gaza context

Contextframe	Zoektermen
Algemeen	"grens egypte"~3 "kust gaza*"~5
Historisch	"1949 gaza/palestina"~8 (1967 NOT (japan oost-jeruzalem)) "zesdaagse oorlog" "6-daagse oorlog" "egyptische handen"
Israëliisch beleid	(terugtrekking NOT (zuid-libanon "uit irak/libanon" eritrea bagdad karadzic)) ontruiming (blokkade AND NOT libanon) grensblokkade gaza-oorlog hek beleger* "boycot door/van Israël" "grenzen afgesloten/dicht"~5
Internationaal beleid	unrwa voedselhulp* hulpprogramma* hulpverlening "internationale hulp*/steun" noodhulp ("mensenrechten schend*/geschonden"~6 NOT (midden-oosten Guantanamo china irak roma)) "boycot gaza/hamas"~6
Palestijnse autoriteit	hamas* hani* ("moslim broederschap" NOT "egyptische moslim broederschap") (verkiezingsoverwinning NOT obama) (parlementsverkiezing* AND 2006) "overnam* gaza*"~8 "overgenomen gaza*"~8 ("radicale islam*/moslim*"~4 NOT (hamas* jihad)) qassam* kassam* jihad* sharia isole* "voedsel/water tekort"~5 "humanitaire ramp/crisis" vluchteling* smokkeltunnel* "isole* gaza*"~6 elektriciteit
Maatschappelijk	"economie ingestort*/verwoest*/geen/instort*/crisis"~4 bewegingsvrijheid ((werklo* werkelo*) AND gaza*) (armoede* AND gaza* NOT (suriname iran)) waterschaarste*

Bijlage B - Codeboeken handmatige inhoudsanalyses

Codeboek handmatige inhoudsanalyse - relaties bezettingcontext

Met deze inhoudsanalyse worden de relaties binnen het bezettingscontext frame gemeten. Er worden twee verschillende relaties per artikel gemeten, de bezetting door Israël en de bezetting van de Palestijnen. Per genoemde relatie wordt een 1 of een 0 genoteerd. 1 staat voor de relatie komt wel ter sprake, 0 staat voor relatie komt niet ter sprake. Onder elke relatie staat een korte toelichting. De kop van een artikel wordt ook meegenomen in de analyse.

Bezetting door Israël

In het artikel moet letterlijk staan dat Israël de bezetter is. Bijvoorbeeld door het noemen van bezetting, bezette gebieden in combinatie met *door/van Israël* of *Israëlische bezetting*.

Bijzonderheden:

- Verwijzing naar Israël zonder noemen van de naam Israël, zoals zionistische bezetter, telt niet. Niet voor alle lezers zal duidelijk zijn dat hiermee Israël wordt bedoeld.
- Indien in het artikel staat dat Israël een actie onderneemt in bezet gebied, zonder dat vermeldt wordt dat zij dit bezetten, telt het niet. Bijvoorbeeld nederzettingen bouwen.
- De zin: bouw Israëlische nederzettingen in bezet gebied maakt niet duidelijk dat Israël ook daadwerkelijk de bezetter is en wordt daarom niet meegenomen in de analyse. Dit geldt ook voor stop van de bouw van nederzettingen in bezet Palestijns gebied.
- Indien er staat: tegen de bezetting, is tegen Israël of de Israëlische aanwezigheid, dan telt dit wel.
- De beschrijving: Israël veroverde de Westoever en vervolgens de beschrijving: de bezette Westoever, telt ook.
- Israël krijgt kritiek ten aanzien van de bezetting van Palestijns gebied, dan staat er ook dat Israël de bezetting uitvoert.

Bezetting van de Palestijnen

In het artikel moet letterlijk staan dat de Palestijnen worden bezet. Bijvoorbeeld door het noemen van bezetting in combinatie met *van de Palestijnen/Palestina* of *bezet Palestijns gebied*.

Bijzonderheden:

- Verwijzing naar de bezette Westelijke Jordaanoever, zonder vermelding dat dit Palestijns gebied is in het artikel, telt niet. Voor de lezer zonder kennis is het niet duidelijk dat dit Palestijns gebied is. Het telt wel als eerder of later in het bericht wordt genoemd dat dit Palestijns gebied is. Ook dit moet letterlijk in de tekst staan.
- Verwijzingen naar Fatah, PLO of Hamas en de bezetting worden ook niet meegerekend indien niet duidelijk wordt dat de Palestijnen onder de bezetting vallen.
- Palestijnen die lijden onder de bezetting telt ook.

Vragenlijst handmatige inhoudsanalyse – Palestijnse tweedeling

Aan de hand van de volgende vragen wordt een inhoudsanalyse uitgevoerd naar de Palestijnse tweedeling in de Nederlandse dagbladen. De vragen kunnen enkel met *ja* of *nee* beantwoord worden. Bij *ja* wordt een 1 ingevuld, bij *nee* een 0. Het gevraagde aspect moet letterlijk in de tekst staan om een *ja* te antwoorden. Indien iets wel wordt bedoeld, maar er niet staat, is het antwoord altijd een *nee*.

Het doel van deze analyse is om het gemaakte onderscheid tussen de twee Palestijnse situaties in de berichtgeving te meten. **Daarom is het noemen van één situatie in een artikel is niet voldoende, beide situaties moeten genoemd.** Anders wordt er geen verschil geduid. Dit geldt voor elke vraag van het codeboek. Bijvoorbeeld: uitleg over de blokkade in Gaza, zonder vermelding van geen blokkade of de bezetting van de Westelijke Jordaanoever, is geen verschil dat wordt geduid. Slechts één situatie wordt beschreven, dus een *nee*. Het noemen van beide situaties hoeft niet in dezelfde zin, het kan ook in een andere alinea staan. De koppen in een bericht worden ook meegenomen in de analyse.

Onder elke vraag staat een korte toelichting. Succes met de analyse.

Opmerking vooraf:

Gebieden = Gaza en de Westelijke Jordaanoever. Westelijke Jordaanoever wordt ook geschreven als Westbank, West Bank of Westoever. Gaza ook als de Gazastrook of Strook van Gaza.

1. Algemene context

- a. Noemt het artikel de verdeeldheid, scheiding of tweedeling van het Palestijnse volk? In het artikel kunnen de volgende woorden voorkomen: verdeeldheid, scheiding, uit elkaar gevallen, verscheurd, opsplitsing, tweedeling van het volk of bewoners van Gaza en bewoners van de Westoever. Dit kan zijn op geografisch, politiek gebied, op het gebied van leefomstandigheden of Israëliësch beleid. Een optie is ook: uit elkaar drijven.
- b. Geeft het artikel informatie over het verschil in geografische locatie? Het gaat hier om een verschil in ligging: Gaza aan de Middellandse Zee van Gaza en grenzend aan Egypte en Westoever grenzend aan Jordanië. Enkel het noemen van de twee gebieden telt niet.
- c. Bericht het artikel over het feit dat de gebieden van elkaar zijn afgesloten? Geen vrij reizen tussen Gaza en de Westoever, mensen zijn van elkaar afgesloten. Reizen tussen de gebieden moet in de tekst staan of informatie over mensen die niet van Gaza naar de Westoever kunnen en andersom.

2. Historische context

- a. Geeft het artikel informatie over de scheiding van de gebieden of het Palestijnse volk in 1949 of/en 1967? 1949 is het einde van de eerste Arabisch-Israëliëse oorlog, 1967 is Zesdaagse Oorlog. Begin van de Israëliëse bezetting van de gebieden. Palestijnen waren na deze oorlogen gescheiden van elkaar op geografisch vlak. In de tekst moet duidelijk staat dat door deze oorlogen de Palestijnse gebieden of het volk zijn gescheiden. Het noemen van de bezetting vanaf 1967 is niet voldoende.
- b. Geeft het artikel informatie over het verschillende bestuur over de gebieden tussen 1948-1967? Gaza viel onder Egyptisch bestuur en de Westelijke Jordaanoever onder Jordaans bestuur.

3. Politieke context

3.1 Palestijnse autoriteit

- a. Geeft het artikel informatie over het huidige verschil in politieke autoriteit in de gebieden? Hamas op de Gazastrook en Fatah of PLO of Palestijnse Autoriteit (PA) op de Westoever. Of in de tekst staat dat Fatah geen controle heeft in Gaza, maar wel over de Westelijke Jordaanoever. Ook mogelijk: Hamas niet op Westoever, wel controle over Gaza. Enkel: Hamas die de Gazastrook controleert of regeert, is niet voldoende. Er moet een verwijzing

staan dat Fatah dat niet doet.

- b. Beschrijft het artikel de onderlinge strijd tussen de twee politieke autoriteiten Hamas en Fatah?

In het artikel kan staan breuk of strijd tussen Hamas en Fatah. Rivaliserende partijen, vete tussen de twee of concurrenten. De partijnamen moeten duidelijk vermeld staan in het artikel. Niet willen samenwerken telt ook mee als strijd tussen de partijen.

- c. Noemt het artikel de verschillende relatie van de partijen met Israël?

Hamas wordt als terroristisch beschouwd en niet geaccepteerd door Israël. Fatah is legitieme Palestijnse Autoriteit. Hamas is tegen onderhandelen met Israël, de PA/Fatah/PLO onderhandelt wel. Fatah tegen geweld tegen Israël, in tegenstelling tot Hamas.

3.2 Israëliisch beleid

- a. Geeft het artikel informatie over het onderscheid in Israëliisch beleid op het gebied van bezetting?

De Westoever is bezet, Israël is in tegenstelling teruggetrokken uit Gaza in 2005 en wordt niet meer bezet. Gaza wordt geblokkeerd, de Westoever bezet. Mogelijkheid is ook: nederzettingen in Westoever en ontruiming van nederzettingen in Gaza. Belangrijk dat beide situaties, inclusief gebiedsnamen, in het artikel genoemd worden en niet maar één! De zin: *bezette Westoever en Gaza*, impliceert dat Gaza niet bezet wordt, echter het staat er niet. Dus telt niet mee.

- b. Noemt het artikel het onderscheid in bevoegdheden Palestijnse autoriteit?

De Gazastrook valt compleet onder Palestijns bewind, geen Israëliische inmenging. In de Westoever heeft de PA/Fatah/PLO slechts beperkte verantwoordelijkheden en het grootste gedeelte van het gebied valt onder Israëliisch militair bewind.

4. Maatschappelijke context

- a. Geeft het artikel informatie over het verschil in de humanitaire situatie?

In de Gazastrook is de humanitaire situatie een stuk slechter door de Israëliische blokkade: beperkt water, voedsel, riolering, elektriciteit, beperkte toegang hulpmiddelen, grote armoede, stil gelegde economie. In de Westoever vooral problemen met water levering voor de landbouw, economie iets beter. Daarnaast vooral beperkingen in vrijheid door bezetting en afgesloten van mensen, faciliteiten en landbouwgrond door de veiligheidsmuur. Een artikel hoeft niet alle verschillen te bevatten, wel de verschillen tussen Gaza en de Westoever.

- b. Geeft het artikel informatie over onderscheid in levensovertuiging?

Gaza is voornamelijk conservatief islamitisch met bijpassende leefregels. De Westoever is

seculier; liberaal islamitisch. Of Hamas is fundamentalistisch/streng islamitisch/religieus en Fatah is seculier/liberaal.

Bijlage C - Intercodeurbetrouwbaarheid

Cohen's Kappa per variabele voor de handmatige inhoudsanalyse van de Palestijnse tweedeling. Bepaalde berekeningen konden niet uitgevoerd worden omdat alle waarden 0 zijn in de analyse, de variabele komt niet voor in de berichtgeving. Dit is echter een complete overeenstemming.

1. Algemene context

- a. Kappa .63, $p < .01$, een redelijke mate van overeenstemming.
- b. Kan niet uitgevoerd worden omdat alle waarden 0 zijn.
- c. Kan niet uitgevoerd worden omdat alle waarden 0 zijn.

2. Historische context

- a. Kan niet uitgevoerd worden omdat alle waarden 0 zijn.
- b. Kan niet uitgevoerd worden omdat alle waarden 0 zijn.

3. Politieke context

- 1a. Kappa .71, $p < .001$, een redelijke mate van overeenstemming.
- 1b. Kappa .89, $p < .001$, sterke overeenstemming.
- 1c. Kan niet uitgevoerd worden omdat alle waarden 0 zijn.
- 2a. Kappa .87, $p < .001$, sterke overeenstemming.
- 2b. Kan niet uitgevoerd worden omdat alle waarden 0 zijn.

4. Maatschappelijke context

- a. Kan niet uitgevoerd worden omdat alle waarden 0 zijn.
- b. Kappa 1.00, $p < .001$, perfecte overeenstemming.

Bijlage D - Survey

Survey Israëlich-Palestijns conflict

Wij zijn twee studenten aan de Erasmus Universiteit van de masteropleiding Media & Journalistiek. Aan de hand van deze survey doen wij voor de master thesis onderzoek naar kennis over het Israëlich-Palestijns conflict onder studenten en net afgestudeerden. De vragenlijst is volledig anoniem en duurt maximaal tien minuten om in te vullen. Het is mogelijk om de resultaten na afronding in te zien. Dit kan je vermelden bij opmerkingen aan het einde van de survey, inclusief emailadres zodat wij je de resultaten kunnen toesturen. Wij waarderen jouw medewerking aan de afronding van onze opleiding.

De vragenlijst bestaat uit achttien vragen, open en gesloten vragen wisselen elkaar af. Noteer wat je weet, er zijn geen foute antwoorden. Succes.

Deel 1 Survey - Sociaal demografische kenmerken

In dit deel van de survey stellen wij enkele vragen over jouw situatie en mediagebruik.

1. Leeftijd

2. Geslacht

M V

3. Huidige woonplaats

4. Hoogst genoten opleidingsniveau

MBO HBO WO Iets anders

5. Welke studie volg je of heb je gevolgd?

6. Geef in volgorde van 1 - 4 aan welke media je het meest gebruikt om het nieuws te volgen.

(1= het meest en 4= het minst)

TV Radio Internet Krant

7. Welke kranten lees je minimaal 1x per week? Meerdere opties mogelijk.

Geen / Telegraaf / AD / Volkskrant / Trouw / Metro / Spits / NRC / NRC NEXT /

Iets anders

Deel 2 Survey - Conflict

De volgende vragen gaan over het Israëliisch-Palestijns conflict.

8. Wat zijn volgens jou de belangrijkste oorzaken van het Israëliisch-Palestijns conflict?
Geef een top drie van oorzaken en zet ze op volgorde van belangrijkheid. Formuleer elke oorzaak zo kort mogelijk.
9. Noem maximaal drie steekwoorden die bij je opkomen als je aan Israëliërs denkt.
10. Noem maximaal drie steekwoorden die bij je opkomen als je aan Palestijnen denkt.
11. Wie van de onderstaanden is de bezetter?
Israëliërs Palestijnen Beide Geen van beide Weet ik niet
12. Welke gebied(en) is/zijn de bezette gebied?
13. Wat gebeurde er in 1948 en in 1967 in het conflict? Schrijf per jaartal maximaal drie steekwoorden op.

Deel 3 Survey - Palestijnen algemeen

De volgende vragen gaan over de Palestijnen en hun positie in het Israëliisch-Palestijns conflict.

14. Waar wonen de Palestijnen? Noem een land of gebied(en).
15. Wat willen de Palestijnen bereiken? Antwoord in maximaal twee steekwoorden.
16. Wat is volgens jou het belangrijkste gevolg voor de Palestijnen van het conflict?
Antwoord in maximaal drie steekwoorden.
17. Het Palestijnse volk is geen eenheid. Op welke manier zijn zij verdeeld? Antwoord kort en bondig.

Deel 4 Survey - Vluchtelingen in het Israëliisch-Palestijns conflict

18. Het nieuws spreekt over een vluchtelingenprobleem. Wie van de onderstaanden zijn deze vluchtelingen?

Israëliërs	Palestijnen	Beide	Geen van beide	Weet ik niet
------------	-------------	-------	----------------	--------------

Einde survey

Bedankt voor je medewerking! Hieronder kan je nog opmerkingen of vragen kwijt.

Bijlage E - Resultaat statistische analyses

Post-hoc tabel kwartaal bezettingscontext over tijd

Multiple Comparisons

Totaalbezetting

LSD

(I) kwartaal	(J) kwartaal	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
2009-1	2005-4	-,723*	,353	,041	-1,41	-,03
	2006-1	-1,159*	,269	,000	-1,69	-,63
	2006-2	-,680*	,294	,021	-1,26	-,10
	2006-3	-,711*	,287	,013	-1,27	-,15
	2006-4	-1,042*	,309	,001	-1,65	-,44
	2007-1	-,649	,350	,064	-1,34	,04
	2007-2	-1,147*	,275	,000	-1,69	-,61
	2007-3	-,160	,317	,614	-,78	,46
	2007-4	-1,293*	,314	,000	-1,91	-,68
	2008-1	-,276	,277	,319	-,82	,27
	2008-2	-1,059*	,323	,001	-1,69	-,43
	2008-3	-1,850*	,368	,000	-2,57	-1,13
	2008-4	-1,959*	,324	,000	-2,59	-1,32
	2009-2	-2,313*	,318	,000	-2,94	-1,69
	2009-3	-2,171*	,331	,000	-2,82	-1,52
	2009-4	-1,664*	,320	,000	-2,29	-1,04
	2010-1	-1,459*	,324	,000	-2,09	-,82
	2010-2	-1,186*	,314	,000	-1,80	-,57
	2010-3	-2,158*	,352	,000	-2,85	-1,47
	2010-4	-2,674*	,323	,000	-3,31	-2,04
	2011-1	-1,366*	,310	,000	-1,97	-,76

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Post-hoc tabel kwartalen vluchtelingencontext over tijd

Multiple Comparisons

Totaal

LSD

(I) kwartaal	(J) kwartaal	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
2007-2	2005-4	,393*	,090	,000	,22	,57
	2006-1	,419*	,072	,000	,28	,56
	2006-2	,378*	,077	,000	,23	,53
	2006-3	,395*	,076	,000	,25	,54
	2006-4	,474*	,080	,000	,32	,63
	2007-1	,279*	,089	,002	,10	,45
	2007-3	,170*	,082	,039	,01	,33
	2007-4	,332*	,081	,000	,17	,49
	2008-1	,260*	,074	,000	,11	,40
	2008-2	-,162	,083	,053	-,33	,00
	2008-3	,393*	,093	,000	,21	,58
	2008-4	,385*	,084	,000	,22	,55
	2009-1	,311*	,065	,000	,18	,44
	2009-2	,361*	,082	,000	,20	,52
	2009-3	,402*	,085	,000	,23	,57
	2009-4	,403*	,083	,000	,24	,57
	2010-1	,385*	,084	,000	,22	,55
2010-2	,351*	,082	,000	,19	,51	
2010-3	,368*	,090	,000	,19	,54	
2010-4	,180*	,083	,031	,02	,34	
2011-1	,284*	,081	,000	,13	,44	
2008-2	2005-4	,555*	,098	,000	,36	,75
	2006-1	,581*	,082	,000	,42	,74
	2006-2	,540*	,087	,000	,37	,71
	2006-3	,557*	,086	,000	,39	,72
	2006-4	,635*	,090	,000	,46	,81

2007-1	,441*	,098	,000	,25	,63
2007-2	,162	,083	,053	,00	,33
2007-3	,331*	,091	,000	,15	,51
2007-4	,493*	,091	,000	,32	,67
2008-1	,421*	,084	,000	,26	,59
2008-3	,555*	,101	,000	,36	,75
2008-4	,547*	,093	,000	,37	,73
2009-1	,472*	,076	,000	,32	,62
2009-2	,522*	,092	,000	,34	,70
2009-3	,563*	,094	,000	,38	,75
2009-4	,564*	,092	,000	,38	,74
2010-1	,547*	,093	,000	,37	,73
2010-2	,513*	,091	,000	,33	,69
2010-3	,529*	,098	,000	,34	,72
2010-4	,342*	,093	,000	,16	,52
2011-1	,446*	,090	,000	,27	,62

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Post-hoc tabel kwartalen tweedelingcontext over tijd

Multiple Comparisons

Totaal

LSD

(I) kwartaal	(J) kwartaal	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
2010-1	2009-2	-,296*	,101	,004	-,49	-,10
	2009-3	-,288*	,103	,006	-,49	-,09
	2009-4	-,302*	,106	,005	-,51	-,09
	2010-2	-,267*	,122	,029	-,51	-,03
	2010-3	-,192	,114	,093	-,42	,03
	2010-4	-,092	,108	,393	-,31	,12
	2011-1	-,267*	,101	,009	-,47	-,07

Multiple Comparisons

Totaal

LSD

(I) kwartaal	(J) kwartaal	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
2010-1	2009-2	-,296*	,101	,004	-,49	-,10
	2009-3	-,288*	,103	,006	-,49	-,09
	2009-4	-,302*	,106	,005	-,51	-,09
	2010-2	-,267*	,122	,029	-,51	-,03
	2010-3	-,192	,114	,093	-,42	,03
	2010-4	-,092	,108	,393	-,31	,12
	2011-1	-,267*	,101	,009	-,47	-,07

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Resultaat analyse Palestijnse tweedeling per vraag

	Vraag	Aantal artikelen	Percentage
Algemeen	1a	29	9
	1b	0	0
	1c	7	2
Historisch	2a	0	0
	2b	0	0
Palestijnse autoriteit	3.1a	91	27
	3.1b	73	22
	3.1c	12	4
Israëlish beleid	3.2a	38	11
	3.2b	0	0
Maatschappelijk	4a	8	2
	4b	15	4